

ДОГОВІРНЕ ПРАВО

ПРАКТИКУМ

ДОГОВІРНЕ ПРАВО

2021

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

Договірне право

ПРАКТИКУМ

Миколаїв 2021

УДК 347.4(075)
ББК 67.9 (4 УКР) 304 я73

Укладачі:

Р.М. Достдар, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри морського та господарського права Факультету морського права Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова,

О.А. Ломакіна, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри адміністративного та конституційного права Факультету морського права Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова,

О.О. Мазіна, кандидат юридичних наук, доцент, директор МФЮК НУ ОЮА.

Рецензент:

Т.В. Степанова, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри конституційного права та правосуддя Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Рекомендовано НМР (Протокол № 8 від 24.09.2021 р.)

Договірне право: практикум /Р.М. Достдар, О.А. Ломакіна, О.О. Мазіна; за ред. Р.М. Достдар. Миколаїв: ФМП, 2021. 106с.

Практикум розроблений для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 081 «Право» Факультету морського права Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова з метою досягнення всебічного глибокого розуміння природи й сутності договору в приватноправових відносинах, для підготовки до практичної діяльності висококваліфікованих фахівців-юристів, формування творчої особистості майбутніх правознавців.

© Р.М. Достдар, О.А. Ломакіна,
О.О. Мазіна, 2021

ВСТУП

В матеріали до теоретичних семінарів (практикумів) включаються питання, які рекомендуються для обговорення на аудиторних заняттях, що сприятиме глибокому та повному вивченню студентами положень договірного права України та норм цивільного законодавства, що регулюють договірні відносини.

Питання, на які необхідно звернути особливу увагу студентів через їх складність або неоднозначність правозастосовчої практики, визначає викладач. Теоретичні семінари можуть проводитися у вигляді «круглого столу», наукових обговорень, конференцій, диспутів, тощо, в окремих групах, між групами або в іншій формі на розсуд викладача. В процесі підготовки до практичних занять студенти можуть бути залучені для підготовки доповідей, написання рефератів з метою залучення студентів до самостійної роботи над науковими та законодавчими джерелами, судовою практикою з тим, щоб на підставі їх аналізу та узагальнення студенти мали змогу робити власні висновки, відстоювати власну точку зору. На розгляд теоретичних питань та проведення дискусій час виділяється викладачем.

Підготовка до практичного заняття передбачає самостійну роботу студента з рекомендованою літературою, нормативними актами, проведення порівняльного аналізу окремих статей закону. Лише після цього можна приступати до підготовки доповідей, рефератів, вирішення задач, виконання інших завдань. Викладач, який проводить заняття, може рекомендувати студентам додаткову літературу з урахуванням сучасних публікацій та можливостей бібліотеки навчального закладу. За бажанням студенти можуть самостійно підбирати літературу. Перелік практичних завдань викладач визначає самостійно окремо для кожної теми із розділу практичних завдань Практикуму.

Підводячи підсумки теоретичного семінару або практичного заняття викладач робить висновки, в яких зазначає правильну позицію при відповідях на теоретичні питання, вказує на запропоновані вірні рішення, аналізує зроблені помилки, робить висновок щодо загальної підготовки аудиторії, оцінює виступи студентів.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ТЕМА 1. Загальні положення про договір

1. Поняття та види договору.
2. Свобода договору.
3. Умови договору.
4. Тлумачення договору.
5. Укладення, зміна і розірвання договору.

Практичні завдання

Задача 1.

Науково-виробнича фірма «Олімпія», що займається виробництвом міні-пекарень, одержала листа від виробничого об'єднання «Альянс» із проханням поставити йому міні-пекарню. До листа був доданий проект договору постачання. НВФ «Олімпія», погодившись у принципі з пропозицією, наполягала на зміні окремих умов договору, про що склала протокол розбіжностей і направила на адресу ВО «Альянс». Через місяць НВФ «Олімпія» направила на адресу ВО «Альянс» лист із проханням оплатити і забрати виготовлену продукцію. Проте ВО «Альянс» від оплати продукції відмовилося, вважаючи, що договір між ними укладений не був, оскільки ВО «Альянс» не підписало протокол розбіжностей. Справа надійшла на розгляд господарського суду.

Як повинен бути вирішений спір? Як змінилася б ситуація, якби договір постачання був заснований на державному замовленні?

Задача 2.

Березовський запропонував своєму знайомому Абрамовичу придбати у нього картину відомого майстра. Наступного дня Абрамович направив Березовському по факсу відповідь, в якій містилася згода купити картину та вказувалася ціна купівлі. Через п'ять днів Березовський повідомив Абрамовича, що згодний продати йому картину, але за ціною на 25% більше, ніж ціна, запропонована Абрамовичем. Абрамович не погодився, зазначивши, що, на його думку, договір вже укладений на умовах, що містяться у його факсимільному повідомленні, яке є акцептом.

Дайте визначення оферти та акцепту. Чиї дії в даному випадку можна розглядати як оферту або акцепт? Чи був укладений договір?

Задача 3.

ТОВ «Вега» придбало у ТОВ «Альфа» нежилий будинок для розміщення офісу. Будинок був розташований на земельній ділянці, що знаходилася у комунальній власності та перебувала у віданні міської ради. ТОВ «Вега» звернулося до міськради з пропозицією укласти договір оренди земельної ділянки для обслуговування будинку на 49 років. Рішенням міськради ТОВ «Вега» було відмовлено в укладенні договору оренди та зобов'язано укласти договір купівлі-продажу земельної ділянки.

Не погодившись з рішенням міськради, ТОВ «Вега» звернулося до суду.

Які аргументи може навести ТОВ «Вега» в суді та на які норми законодавства йому треба посилатися?

Задача 4.

ТОВ «Консоль» та ТОВ «Інвестбуд» уклали договір дольової участі у будівництві жилого будинку, на підставі якого ТОВ «Інвестбуд» зобов'язувалося вкладати кошти у будівництво, а ТОВ «Консоль» - збудувати будинок та здати його в експлуатацію. Окремим пунктом договору сторони зобов'язалися в майбутньому укласти договір про розподіл між ними окремих приміщень.

Після закінчення будівництва сторони не знайшли згоди щодо передачі приміщень ТОВ «Інвестбуд». ТОВ «Інвестбуд» звернулося до суду з вимогою про примушення ТОВ «Консоль» до укладення договору на умовах, визначених ТОВ «Інвестбуд». ТОВ «Консоль» заперечувало, мотивуючи тим, що відповідно до принципу свободи договору воно є вільним у прийнятті рішення про укладення договору та визначення його умов.

Хто має рацію в даному спорі?

Задача 5.

ТОВ «Папір» та ТОВ «Маркет» уклали договір про надання маркетингових послуг, відповідно до якого ТОВ «Маркет» зобов'язувалося здійснити маркетингове дослідження ринку паперу в регіоні. Виконавши зобов'язання, ТОВ «Маркет» відмовилося передати звіт ТОВ «Папір», оскільки останнє не оплатило маркетингові послуги. ТОВ «Папір» вимагає передачі йому звіту та відмовляється від здійснення оплати, мотивуючи це тим, що в договорі сторони не визначили ціну, а отже, ТОВ «Маркет» зобов'язано надавати послуги безоплатно.

Хто має рацію в даному спорі?

Задача 6.

Постачальник та Покупець уклали договір поставки метало-продукції. Ціна в договорі не була визначена. Строк поставки - через три місяці після укладення договору. Коли підійшов строк поставки продукції, ціна на неї у зв'язку із зміною

кон'юнктури ринку виросла вдвічі. Постачальник вимагає оплати продукції за ціною, яка існує на день поставки. Покупець погоджується оплатити продукцію за ціною, яка існувала на момент укладення договору

Вирішіть справу.

Задача 7.

ТОВ «Альфа» користувалося приміщенням, яке належало ТОВ «Вега». Відносини між ними не були оформлені договором. Через чотири місяці ТОВ «Вега» надіслало ТОВ «Альфа» проект договору оренди, в якому визначався строк оренди з моменту початку фактичного використання орендарем приміщення. Юрист ТОВ «Альфа» не погодився з такою умовою, зазначивши, що положення договору не можуть застосовуватися до відносин, які виникли до моменту його укладення.

Чи вірну консультацію надав юрист ТОВ «Альфа»?

Задача 8.

Згідно договору поставки його невід'ємною частиною є специфікація на товар. Специфікація сторонами не складалася. Однак через тиждень після укладення договору товар був переданий постачальником та прийнятий покупцем.

Чи буде такий договір вважатися укладеним?

ТЕМА 2. Договір купівлі-продажу

1. Загальні положення про купівлю-продаж.
2. Предмет договору.
3. Ціна товару.
4. Права та обов'язки сторін.

Практичні завдання

Задача 1.

У зв'язку з відрядженням за кордон Матюхін вирішив продати меблевий гарнітур (софа, 2 крісла, журнальний столик), шафу, книги, піаніно та кухонний гарнітур. Волков домовився, що купить все, окрім кухонного гарнітуру, але забрати меблі він зможе лише через 10 діб (після закінчення ремонту в його новій квартирі). Волков наполягав на оформленні договору в письмовій формі. У договорі сторони зазначили, що Волков стає власником придбаних речей з моменту укладання договору. Волков, крім укладання договору, передав Матюхіну завдаток в сумі 6000 грн., а решту пообіцяв сплатити, коли забере всі речі, тобто через 10 діб. В обумовлений строк Волков не з'явився через хворобу. Через 2 доби, внаслідок необережного використання праски

дванадцятирічним сином Матюхіна в кімнаті, де знаходилися речі, виникла пожежа. Всі речі, крім журнального столика стали непридатними для використання.

Довідавшись про те, що сталося, Волков звернувся до Матюхіна з вимогою про повернення завдатку. Матюхін у свою чергу вважав, що Волков повинен заплатити йому всю суму, оскільки він став власником на підставі договору.

Як вирішити спір?

Задача 2.

Ахламов 20 листопада 2020 року придбав у Шурупова квартиру за 520 тис. грн. Договір купівлі-продажу був належним чином посвідчений приватним нотаріусом.

У січні 2021 року Ахламов подав до Шурупова позов, у якому він зазначив, що у квартирі, яку він придбав у Шурупова, є приховані недоліки: порохнявий паркет, стеля осипається. Для усунення недоліків потрібен ремонт, вартість якого згідно з кошторисом складає 55500 грн. Однак, оскільки він винен Шурупову 15000 грн., які Ахламовим не було сплачено при укладанні договору, то він просив стягнути з відповідача 40 000 грн і відшкодування моральної шкоди 5 000 грн.

У судовому засіданні відповідач зазначив, що поданий Ахламовим позов спрямований виключно на звільнення від боргу. Крім того, він посилався на ретельний огляд квартири Ахламовим перед купівлею, а також на те, що покупцеві було відомо про порохнявий паркет. Усунення цього недоліку покупець передбачав за рахунок власних коштів.

В суді з'ясувалося, що при побіжному огляді наявність недоліків паркету виявити неможливо.

Як вирішити справу? Запропонуйте можливе рішення суду.

Задача 3.

Бабкіна 15 січня 2020 року в бутіку «Манго» придбала светр «MAX MARA» та туфлі CARLO PAZOLINI, ретельно оглянувши речі. Повернувшись додому, вона знову одягла светр, але модель та колір їй не сподобалися. Порадившись із чоловіком, вона вирішила поміняти светр на наступному тижні. Светр вона більше не одягала. 20 січня, повертаючись з вечірки вона, спіткнулася на сходах, а вдома побачила, що каблук зламаний. Тільки 27 січня Бабкіна мала змогу зайти до бутіку, щоб поміняти светр та отримати за туфлі гроші. У бутіку обміняти светр відмовилися, оскільки на ньому не було якихось дефектів, а тому відсутні підстави для обміну. Що стосується черевиків, то адміністрація погодилася їх лише поміняти на іншу пару.

Бабкіна звернулася до адвоката за консультацією з цього приводу.

Що може відповісти адвокат? Дайте обґрунтовану відповідь.

Задача 4.

Маскін придбав у центральному універмазі телевізор «Електрон-258». Через півгодини після ввімкнення у квартирі телевізор вибухнув. Внаслідок вибуху Маскін отримав опіки та поранення і протягом місяця знаходився у лікарні. Крім того, пожежею були повністю знищені бібліотека, рояль та килим, що знаходилися у кімнаті.

При проведенні експертизи з'ясувалося, що вибух стався внаслідок виробничого дефекту, який і викликав самозапалення. Збитки, завдані Маскіну, із врахуванням середнього заробітку за час лікування, витрат на поліпшене харчування, а також ремонту кімнати та вартості речей, становлять 70000 грн.

Маскін подав позов до заводу-виробника телевізора. Завод проти позову заперечував і в обґрунтування заперечень навів такі докази:

1. Завод з Маскіним у договірних стосунках не знаходився, а стороною в договорі купівлі-продажу виступав центральний універмаг.

2. Оскільки вибух відбувся протягом гарантійного строку експлуатації телевізора, то завод буде нести відповідальність перед споживачем, коли гарантійний строк на телевізор закінчиться.

Суд з доказами заводу погодився і відмовив у позові Маскіну. Адвокат Маскіна подав апеляційну скаргу на таке рішення.

Дайте оцінку доводам заводу. Яке рішення повинна винести апеляційна інстанція?

Як би була вирішена справа, якщо було б придбано телевізор «SONY»?

Задача 5.

Громова придбала товари у продовольчому магазині 28 грудня 2020 року. Роздивляючись придбане, вона звернула увагу на те, що строк реалізації йогурту скінчився 25 грудня 2020 року, а придбані консерви бомбажні. Громова звернулася до адміністрації магазину з вимогою повернути їй гроші за 2 банки консервів, а також обміняти придбані 5 стаканчиків йогурту на аналогічні іншої марки з доплатою.

Яку відповідальність несе магазин за продаж недоброякісної продовольчої продукції? Чи будуть повернені Громовій гроші, а також здійснений обмін неякісних товарів?

ТЕМА 3. Види договорів купівлі-продажу

1. Роздрібна купівля-продаж.
2. Поставка.
3. Контрактація сільськогосподарської продукції.
4. Постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.

Практичні завдання

Задача 1.

Свиридов Денис побудувавши будинок, уклав договір енергопостачання з РЕМ, за яким останній зобов'язувався постачати електроенергію для побутового вживання.

Після підключення до РЕМ Свиридов Денис використовував електроенергію для приготування їжі на електроплитці та обігріву будинку в зимовий період. Він регулярно сплачував вартість використаної електроенергії.

Через півроку до нього прийшов представник РЕМ і заявив, що Свиридов Денис вживає надмірну кількість електроенергії, від цього падає напруга. Він почав вимагати від господаря вдвоє знизити вживання електроенергії.

З якого моменту договір енергозбереження вважається укладеним? В якій кількості Денис Свиридов вправі використовувати електроенергію для побутового вжитку? Чи виник у Дениса Свиридова обов'язок знизити вживання електроенергії після зауважень представника РЕМ?

Задача 2.

ТОВ «Лія» пред'явило до ПП «Сана» позов про стягнення неустойки за недопоставку продукції за договором поставки. ПП «Сана» не заперечувало факту невиконання договору, але просило звільнити його від відповідальності, оскільки ПП «Сана», в свою чергу, не отримало необхідних комплектуючих виробів від свого партнера - АТ «Металоцентр», а тому його вина у невиконанні договору відсутня.

В ході розгляду справи господарський суд встановив, що АТ «Металоцентр» було визнано банкрутом, воно припинило свою діяльність, внаслідок чого ПП «Сана» не отримало необхідні комплектуючі вироби. З урахуванням цієї обставини господарський суд відмовив ТОВ «Лія» у позові.

Чи вірне рішення суду? Які умови необхідні для покладання відповідальності?

Задача 3.

Між ТОВ „Сан» і АТ „Комбінат» був укладений договір на поставку зерна, згідно з яким ТОВ „Сан» приймало на себе зобов'язання поставити пшеницю першого класу загальною вартістю 15 0000 грн., а АТ „Комбінат» прийняти і оплатити це зерно. У встановлений строк зерно не було поставлене. Керівник АТ «Комбінат», з'ясувавши, що АТ має грошову заборгованість перед ТОВ „Сан» за надані послуги за обслуговування сільськогосподарської техніки в сумі 200 000 грн., надіслав повідомлення про здійснення заліку, а решту боргу запропонував вважати погашеною через те, що в користуванні ТОВ „Сан» знаходиться легковий автомобіль, 2002 року, залишкова вартість якого 5 0000 грн., право власності на який АТ передає ТОВ „Сан».

Оцініть дії керівника АТ „Комбінат» та визначте їх правові наслідки.

Задача 4.

Магазин електроніки відмовився продати Іваненку виставлений на вітрині ноутбук, пояснивши, що ноутбук тримають на вітрині в рекламних цілях, на складі магазину таких комп'ютерів більше немає і придбати його Іваненко зможе лише через три місяці, коли від виробника надійде нова партія аналогічного товару.

Чи правомірні дії магазину? Чи порушені права та законні інтереси Іваненка? Якщо так, як Іваненку їх захистити?

Задача 5.

Магазин побутової техніки забезпечував безкоштовну доставку покупцям великогабаритних товарів. Придбаний Тищенком холодильник, який йому привезли працівники магазину, не входив

ліфт багатоповерхового будинку, на десятому поверсі якого проживав покупець. Працівники магазину відмовились піднімати холодильник сходами, пояснивши, що такого обов'язку вони не мають, відвезли холодильник назад в магазин та повідомили Тищенку, що якщо той не забере холодильник протягом трьох днів власними силами, холодильник буде продано іншим особам.

Дайте юридичну оцінку діям працівників магазину. Чи має Тищенко право вимагати від магазину доставки холодильника безпосередньо в квартиру? Якщо так, то як його реалізувати?

Задача 6.

Приватне підприємство і фермерське господарство уклали договір міні 0.5 тон мінеральних добрив на 10 тон яблук. Доставлені фермерським господарством яблука приватне підприємство протягом тижня реалізувало за зовнішньоекономічними контрактами, а мінеральних добрив фермерському господарству не передало.

Сформулюйте та обґрунтуйте позовні вимоги щодо захисту прав фермерського господарства в даній ситуації.

Задача 7.

Енергопостачальне підприємство розмістило на дверях усіх під'їздів багатоповерхового житлового будинку оголошення про те, що в разі непогашення мешканцями протягом місяця заборгованості з оплати спожитої за попередні періоди електроенергії її постачання на будинок буде припинено. Оскільки заборгованість мешканці не погасили, будинок було знеструмлено в обіцяний термін. Група мешканців, які справно оплачували спожиту електроенергію, подали позов до енергопостачального підприємства про відновлення постачання електричної енергії, а до решти мешканців будинку

солідарно – про відшкодування збитків та компенсацію моральної шкоди, заподіяних знеструмленням будинку.

Вирішіть спір.

Задача 8.

Целюлозно-паперовий комбінат і торгівельне підприємство уклали договір поставки паперу на умовах EXW (склад виробника) згідно Інкотермс-2000. Коли прибув вантажний автотранспорт від покупця, виявилось, що ні відповідного персоналу, ні необхідної техніки для завантаження паперу у фуру на складі комбінату немає. У зв'язку з цим транспортна організація відкликала автомашину, а покупець подав позов про відшкодування збитків та про зобов'язання комбінату доставити папір за місцезнаходженням покупця.

Оцініть обґрунтованість вимог торгівельного підприємства до комбінату. На яких умовах Інкотермс-2000 можливо укласти договір поставки, якщо сторони мають намір передавати товар за місцезнаходженням покупця?

Задача 9.

Радіоприймачі, партія яких надійшла від виробника торгівельному підприємству за договором поставки, не були укомплектовані інструкцією з їх експлуатації. Підприємство прийняло товар, звернувшись одночасно з вимогою до виробника про доукомплектування кожної одиниці товару в установлений законодавством строк. Коли через місяць на підприємство прибули працівники виробника з обладнання та матеріалами для доукомплектування товарів, виявилось, що вся партія радіоприймачів два дні тому відправлена підприємством виробникові назад. Виробник радіоприймачів подав до підприємства позов про відшкодування збитків, понесених у зв'язку з приготуванням до доукомплектування товару згідно попередньої вимоги підприємства.

Чи підлягає позов задоволенню? Які права має покупець некомплектного товару за договором поставки? Чи звільняє прийняття покупцем некомплектних товарів від відповідальності постачальника таких товарів?

ТЕМА 4. Договір міни, дарування

1. Загальна характеристика договору міни.
2. Загальна характеристика договору дарування.
3. Права та обов'язки сторін за договором дарування.
4. Умови розірвання договору дарування.
5. Пожертва.

Практичні завдання

Задача 1.

5 січня 2021 року до М.-ського суду звернулася гр. Соколова з позовом про визнання договору дарування недійсним. Позивачка свої позовні вимоги обґрунтувала тим, що її брат Місько на підставі договору купівлі-продажу від 1.12.2019 року придбав квартиру № 5 по вул. М-ській, 1 в м. Києві.

20.12.2020 року Місько помер, вона як спадкоємець по закону звернулася до 3-ї держнотконтори з заявою про визнання її спадкоємицею, але потім вона взнала, що в лютому 2020 р. її брат подарував квартиру Сінявській, з якою він мешкав без реєстрації браку.

Чи може бути задоволений позов? Визначте підстави для визнання договору дарування недійсним.

Задача 2.

7 вересня 2020 року Тертична та Боровиков уклали договір міні, згідно з яким Тертична передала Боровикову 1/2 садового будинку, яка належала їй на праві власності в обмін на однокімнатну квартиру, що належала Боровикові з доплатою 50 000 грн. 12 листопада 2020 року Тертична звернулася до суду з позовом про визнання договору недійсним як укладеного з порушенням вимог чинного законодавства, оскільки договір міні не передбачає передачу будь-яких коштів. Її донька Топталова вступила у процес із самостійними позовними вимогами про переведення на неї прав і обов'язків продавця, оскільки продаж майна відбувся без її відома.

Яке рішення повинен винести суд? Як впливає на вирішення справи та обставина, що Боровиков продав квартиру, яка була приватизована ним у шлюбі?

Задача 3.

Перебуваючи у лікарні, Григорян 20 травня 2021 року подарувала своїй сестрі Ларіоновій золоті сережки, а 25 травня 2021 року золоте кільце.

15 червня 2021 року Григорян померла. Чоловік Григорян подав позов до Ларіонові про визнання договору дарування недійсним та про повернення сережок та кільця йому. При цьому позивач посилався на те, що договір дарування повинен бути вчинений в письмовій формі.

Суд у позові відмовив. Григорян подав апеляційну скаргу на рішення суду. Яке рішення повинен винести суд апеляційної інстанції?

Задача 4.

Капелюшна, яка є власницею 1/2 будинку у передмісті, звернулася до нотаріальної контори з проханням посвідчити договір дарування, на підставі якого вона дарує свою частину будинку Сеновій, а обдарована поступається на користь Капелюшної правом користування житловою площею в будинку

державного житлового фонду.

Чи має право нотаріус посвідчити таку угоду? Чи можливе укладання договору, якби обдарована поступалася правом власності на свій будинок?

Задача 5.

Власенко Н. О. уклав нотаріально засвідчений договір дарування автомобіля «Ope1» з обов'язком передати дар у майбутньому своєму племіннику Сергієнко П. С, якщо той успішно закінчить інститут. У червні 2020 року Сергієнко П. С успішно закінчив інститут. Однак передавати автомобіль Власенко Н. О. відмовився, пояснюючи це тим, що автомобіль він збирається продати і вкласти гроші у ремонт свого будинку.

Для вирішення спору Сергієнко П. С звернувся до суду з позовом до Власенко Н. О. про передачу йому автомобіля «Ope1». Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 6.

Комерційний банк „Аваль» пожертвував мікроавтобус дитячому будинку „Надія», вважаючи, що він буде використовуватися для поїздок дітей на екскурсії та для інших нагальних потреб дітей.

Адміністрація дитячого будинку передала мікроавтобус в оренду підприємцю Олексію Анохину.

Чи є передача мікроавтобуса комерційним банком „Аваль» дитячому будинку „Надія» пожертвою?

Чи потрібна згода у разі передачі мікроавтобуса в оренду комерційного банку „Аваль»?

Які права виникають у пожертвувача в зв'язку з обставинами, що склалися?

ТЕМА 5. Договір довічного утримання. Рента

1. Загальна характеристика договору довічного утримання.
2. Особливості укладання договору.
3. Права та обов'язки сторін за договором.
4. Припинення та правові наслідки розірвання договору.
5. Загальна характеристика договору ренти.

Практичні завдання

Задача 1.

За договором ренти Ніна Кузьміна, яка мешкає в с. Усатове, передала своєму сусідові Новак Сергію за плату у власність земельну ділянку, а останній зобов'язався сплачувати ренту безстроково.

Договором передбачалась виплата ренти в грошовій формі, а після збору

вважаючи-овочами на суму, яка відповідає грошовій сумі ренти. Сторони узгодили, що періодичність виплат ренти здійснюється у відповідності з ЦК України. Через три роки після укладення договору ренти Ніна Кузьміна загинула в автокатастрофі.

Спадкоємницею стала її донька Любов Низюк.

Новак Сергій не став сплачувати Любові Низюк ренту, посилаючись на те, що договір він укладав з Ніною Кузьминою і коштів він вніс достатньо, щоб окупити вартість земельної ділянки.

Любов Низюк з наведеними доводами не погодилась і подала в суд позов до Сергія Новака з вимогою виплатити грошову ренту за три строки, проценти виходячи з облікової ставки НБУ.

З якою періодичністю Сергій Новак повинен сплачувати ренту Ніні Кузьминій?

Чи перейшло право отримувати ренту Ніні Кузьминої після її загибелі до спадкоємиці Любові Низюк?

Чи правомірні вимоги Любові Низюк до Сергія Новака?

Яке рішення повинен винести суд?

Задача 2.

За договором ренти укладеної на певний строк Петренко Ігор передав Борису Федорову безоплатно у власність верстат для виготовлення виробів з деревини, останній зобов'язувався сплачувати йому ренту раз в квартал на протязі п'яти років.

В договорі були відсутні умови про викупну ціну ренти. Через рік у Федорова верстат вкрали, він повідомив про це Петренка, той в свою чергу почав вимагати припинення договору постійної ренти шляхом її викупу Борисом Федоровим.

На кому лежить ризик випадкової загибелі речі?

Як слід визначити викупну ціну ренти верстата переданого безоплатно?

Задача 3.

Пенсіонерка Кузьміна Н. уклала договір довічного утримання з Федоровим В. Згідно цього договору Кузьміна Н. передала Федорову В. у власність власний будинок, а Федоров В. зобов'язався до кінця її життя надавати матеріальне забезпечення в натурі (ізольована кімната для проживання, медична допомога, належне харчування, догляд тощо). Але за рік Федоров В. тяжко захворів і довгий час знаходився у лікарні. Після виписки з лікарні, він був визнаний інвалідом 2 групи.

Кузьміна Н. у зв'язку з тим, що Федоров В. перестав надавати їй матеріальне забезпечення, звернулася до суду з позовом про розірвання договору та про повернення їй житлового будинку.

Чи підлягає задоволенню позов Кузьміної Н. ?

Задача 4.

Семидесятирічний інвалід Давиденко Р. уклав з Єрмиловим Ю. договір, на підставі якого передав останньому право власності на квартиру за умови, що Єрмилов Ю. буде повністю утримувати його до смерті. Через два роки Єрмилов Ю. вирішив продати квартиру Давиденка Р., але нотаріус відмовився посвідчувати договір купівлі-продажу.

Єрмилов Ю. подав скаргу на дії нотаріуса, оскільки вважав себе власником квартири. А також вважав, що всі правомочності власності, в тому числі розпорядження, має право здійснювати.

Поясніть, чому нотаріус відмов у посвідчені договору?

Які права має одержувач за договором довічного утримання?

Задача 5.

Старий Долгов С. в 2020 році уклав договір довічного утримання з Гордєєвим А., за яким передав останньому право власності на будинок. Умовами договору передбачалося право довічного користування окремим приміщенням у цьому будинку.

В 2021 році земельна ділянка, на якій був розташований будинок, підлягала переобладнанню, в зв'язку з планом реконструкції міста, відповідно будинок підлягав знесенню. Власникові Гордєєву А. передбачено було виплатити 140 000 гривень, що складало половину суми, іншу частину суми передбачалося виплатити при фактичному знесенні будинку.

Вважаючи, що за таких обставин договір довічного утримання підлягає розірванню, Долгов С. звернувся до Гордєєва А. з позовом про відшкодування йому вартості наданого харчування з розрахунку 1500 гривень у місяць, відповідач же повинен був повернути отриману суму.

Відповідач погодився на зміну умов договору з тим, що надасть позивачу в довічне користування житлове приміщення в іншому будинку або квартирі, які він придбає. Долгов С. наполягав на задоволенні позовних вимог.

Яке рішення повинен винести суд? Обґрунтуйте свою думку.

Задача 6.

Між громадянкою Лосевою та Домбровською був укладений у січні 2000 року договір довічного утримання, відповідно до якого Лосева повинна надати житловий будинок із чотирьох кімнат Домбровській, а остання - забезпечувати відчужувача доглядом довічно. У серпні 2021 року Лосева померла. Домбровська звернулася у вересні 2021 року до нотаріусу для реєстрації права власності на житловий будинок, а також інше майно, що належало померлій. Нотаріус у видачі свідоцтва про право власності Домбровській відмовила, оскільки у серпні до нотаріуса звернулася єдина дочка померлої, яка щойно повернулася з США, де проживала зі своїм чоловіком з березня 2007 року. Вона розірвала шлюб з чоловіком і повернулася на Україну для постійного

проживання. Домбровська звернулася з позовом до суду.

Чи правильно вчинив нотаріус? Яке рішення повинен прийняти суд?

ТЕМА 6. Договір майнового найму (оренда)

1. Загальні положення про найм.
2. Визначення договору найму (оренди).
3. Юридична характеристика договору майнового найму.
4. Умови договору.
5. Предмет договору майнового найму.
6. Припинення та розірвання договору майнового найму.

Практичні завдання

Завдача 1.

Плоткін Р. і Горін Б. уклали договір оренди майна. З вини орендаря - Плоткіна Р. сталася пожежа, внаслідок якої було пошкоджене майно, що складало об'єкт оренди. У зв'язку з цим Горін пред'явив до Плоткіна позов про відшкодування збитків, під якими він розумів:

- суму, на яку зменшилась вартість об'єкту оренди;
- витрати орендодавця на ремонт об'єкта оренди;
- втрачений прибуток від подальшої оренди майна;
- суму страхового відшкодування, яку отримав би орендодавець, якби майно було застраховане орендарем на користь орендодавця.

Які суми підлягають стягненню? Яка відповідальність була б покладена на орендаря, якби пожежа сталася не з його вини? На кого була б покладена відповідальність, якби пожежа сталася з вини орендодавця, або була б наслідком дії непереборної сили чи дій третіх осіб?

Завдача 2.

Ремонтно-експлуатаційна контора уклала договір про передачу в користування підприємства громадського харчування - приміщення для їдальні, як було зазначено в договорі. Оскільки приміщення раніше займала перукарня, то було обговорено, що підприємство зробить перепланування і ремонт приміщення. Однак проведення зазначених робіт усе відкладалося, а через якийсь час підприємство розмістило в найнятому приміщенні закуплені для своїх потреб матеріальні цінності — меблі, різний інвентар, посуд, столову білизну. І у зв'язку з цим підприємство стало вносити орендну плату в зменшеному розмірі як за складське приміщення. Контора вимагала виплати за приміщення відповідно до умов договору і його розторгнення в зв'язку з неправильною виплатою заборгованості. Підприємство відмовилося виконати цю вимогу, вказавши на те, що воно найбільш доцільно використовує найняте

приміщення: їдальню воно розмістило в іншому приміщенні, що має потребу в перебудові, а дане приміщення цілком придатне для збереження матеріальних цінностей. Після цього контора пред'явила позов в господарський суд про розірвання договору найму майна і стягнення заборгованості по орендній платі, а також витрат, необхідних для перепланування і ремонту приміщення.

Яке рішення прийме суд?

Задача 3.

Машинопрокатна база уклала договір із заводом металоконструкцій про передачу йому напрокат землерийної машини терміном на один рік. Через п'ять місяців машина вийшла з ладу, і виникла необхідність її капітального ремонту. Завод зробив ремонт і, крім того, обладнав машину новим технічним пристосуванням. Протягом чотирьох місяців завод не платив орендної плати, вважаючи, що витрати по ремонту і поліпшенню майна повинні бути зараховані в рахунок орендної плати. Машинопрокатна база з цим не погодилася, заявивши, що завод капітально відремонтував і поліпшив машину без згоди бази.

Як вирішити цю суперечку?

Задача 4.

Науково-дослідницький інститут орендував у багатопрофільного підприємства «Профіт» приміщення загальною площею 200 кв. м, яке складалося з трьох кімнат, для розміщення відділу. Через 10 днів з'ясувалося, що приміщення в поганому стані. Фахівці, запрошені інститутом, після огляду приміщення вказали у висновку, що потрібна заміна перекриття, без чого кімнати не можуть використовуватися за прямим призначенням. Інститут звернувся до підприємства з вимогою замінити балки горищного перекриття і привести кімнати в придатний для експлуатації стан. Одночасно інститут повідомив про припинення перерахування орендної плати на увесь час проведення ремонтних робіт.

Як повинно вчинити підприємство «Профіт»?

Задача 5.

Хокейна команда спортивного товариства орендувала в стадіону каток для тренувань команди в зимовий період. Через ряд виникаючих один за одним потеплень каток кілька разів розтавав, і команда не могла проводити регулярних тренувань. Орендар припинив перелічувати стадіону орендну плату і зажадав розірвання договору. Стадіон пред'явив позов, вимагаючи оплатити орендну плату, а також доходи, що він міг би одержати, використовуючи це майно в інших цілях.

Яке рішення прийме суд?

Задача 6.

Костянтинівський завод керамічних стінових матеріалів уклав з кооперативом «Цегляр» договір оренди цехових приміщень з устаткуванням, що знаходилося в них, і земельної ділянки площею 5 га – на десятилітній термін. У зв'язку з приватизацією майна Костянтинівського заводу керамічних стінових матеріалів керівництво заводу звернулося до кооперативу з пропозицією про внесення в договір додаткових умов, згідно яким орендар повинний був узяти на себе зобов'язання по оплаті витрат, пов'язаних з використанням заводом земельної ділянки площею 29,11 га, а також з експлуатацією й обслуговуванням житлового селища цегельного заводу. Одержавши відмову кооперативу, завод пред'явив у господарський суд позов про примушення відповідача внести названі зміни в договір оренди або про розірвання його. Як вирішить цю суперечку суд?

Задача 7.

Судно «Клан Гордон», що належить англійській пароплавній компанії, було орендовано з екіпажем АТ «Слов'ян» для перевезення мазуту. Під час рейса капітан наказав викачати воду з баластових танків (цистерн). Коли цистерни були майже порожні, судно змінило курс, перекинулося і затонуло в умовах спокійного моря і гарної погоди. Як з'ясувалося в процесі розгляду судової справи, капітан не мав інструкції, яка обумовлює, що під час перевезення однорідного вантажу баластові танки судів повинні бути заповнені, хоча інструкція про необхідність подібних дій мала в судновласника, що одержав її від суднобудівної фірми. Відповідно до договору фрахтівник був зобов'язаний належно забезпечити судно запасами продовольства, прісної води, палива, а також картами, лоціями й іншими документами. Яке рішення прийме суд?

Задача 8.

Ребров найняв квартиру в будинку Поплавського терміном на десять років, обумовивши, що замість квартирної плати все його рухоме майно, розміщене в квартирі, крім коштів, повинно перейти у власність Поплавського. Причому, якщо Ребров умре до закінчення терміну дії договору, то його спадкоємці на дане майно не можуть претендувати. Після смерті Реброва, що сталася через п'ять років з моменту укладання договору, його спадкоємці пред'явили до Поплавського позов про видачу речей Реброва, доводячи, що договір між ними в тій частині, що стосується надання Поплавському права власності на майно Реброва, є даруванням. Суд, що розглядає справу, визнав, що між Ребровим і Поплавським відбувся договір найму і що умова про перехід права власності на рухоме майно Реброва до Поплавського навіть у тому випадку, якщо смерть Реброва станеться до закінчення 10-літнього терміну, повинна бути визнана договором про неустойку. На даній підставі суд у позові спадкоємців Реброва

відмовив.

Чи вірне рішення прийняв суд?

Задача 9.

Антипова Т. уклала з Круп'яничем А. договір майнового найму садового будинку строком на 1,5 роки. За 7 місяців плата була внесена повністю. Але за місяць після переселення Антипової Т. садовий будинок згорів від удару блискавки.

Круп'янич А., отримавши страхову суму, відбудував садовий будинок до наступного дачного сезону. Антипова Т., вважаючи, що договір між ними не скінчився, побажала не лише поселитися в будинку, а й запропонувала Круп'яничеві А. зарахувати орендну плату, за винятком одного місяця, в майбутні платежі.

Круп'янич А., не вважав себе зобов'язаним повертати Антиповій Т. плату і повідомив їй, що укладений в минулому році договір найму втратив свою силу і запропонував укласти договір найму садового, будинку на інших умовах.

Як вирішити суперечку? Обґрунтуйте свою відповідь.

Задача 10.

ТОВ «АЛЬЯНС» орендувало у ТОВ «ГЕФЕСТ» складське приміщення для зберігання фруктів, овочів іншої сільськогосподарської продукції. Під час сильної зливи велика кількість свіжої полуниці була підмочена і стала непридатною для продажу, що сталося внаслідок несправності даху складу.

ТОВ „АЛЬЯНС» звернулося до ТОВ „ГЕФЕСТ» з вимогами про відшкодування завданих збитків. ТОВ „АЛЬЯНС» відхилило цю вимогу як необґрунтовану, посилаючись на те, що наймач повинен був проводити як капітальний, так і поточний ремонт.

Яке рішення повинен винести суд?

ТЕМА 7. Види договорів майнового найму. Договір позички

1. Прокат.
2. Оренда земельної ділянки.
3. Найм будівлі або іншої капітальної споруди.
4. Найм транспортного засобу.
5. Лізинг.
6. Найм житла.
7. Договір позички.

Практичні завдання

Задача 1.

В пункт прокату звернувся Чернишов з проханням надати йому в користування пиросос строком на місяць. Через тиждень з'ясувалося, що Чернишов використовує пиросос для зайняття підприємницькою діяльністю – він зареєструвався як СПД та надає послуги по прибиранню квартир та офісних приміщень. Оскільки в комерційній експлуатації пиросос зношується швидше, пункт прокату звернувся до Чернишова з вимогою про розірвання договору прокату та повернення пирососу. Чернишов відмовився.

Вирішіть справу.

Задача 2.

у Державне підприємство «Кристал» та ТОВ «Борт» вирішили укласти договір оренди нежитлового приміщення, яке знаходиться на балансі у ДП «Кристал». В проекті договору сторони зазначили строк оренди – 20 років. Сторони підписали зазначений проект, скріпили його печатками. Фонд державного майна узгодив договір, але зазначив, що він підлягає нотаріальному посвідченню та державній реєстрації.

Коли сторони звернулися до нотаріуса, виявилось, що для належного нотаріального посвідчення договору не вистачає необхідних документів. Тоді сторони вирішили перепідписати договір оренди на строк 11 місяців.

Після закінчення строку оренди через 11 місяців ДП «Кристал», почало вимагати передачі йому орендованого приміщення. ТОВ «Борт» відмовилося передавати приміщення, посилаючись на підписаний та скріплений печатками сторін договір зі строком оренди 20 років.

Вирішіть справу.

Задача 3.

Малишев та Козін уклали договір оренди автомобіля, який належав Козіну. Через певний час Козін дізнався, що Малишев зареєструвався як СПД – фізична особа та використовує орендований автомобіль як таксі.

Козін звернувся до Малишева з вимогою про збільшення орендної плати, встановивши її в розмірі 30% від доходу, який одержує Малишев від експлуатації його автомобіля. Малишев не погодився. Тоді Козін звернувся до нього з вимогою про розірвання договору оренди, оскільки автомобіль використовується не за призначенням. Вирішіть справу.

Задача 4.

За договором фінансового лізингу лізингодавець придбав у продавця обладнання та передав його лізингоодержувачу за актом приймання-передачі. Через деякий час у приміщенні лізингоодержувача, де знаходилося обладнання, трапилася пожежа, внаслідок якої обладнання повністю вийшло з ладу.

Хто буде нести майнові наслідки знищення обладнання?

Задача 5.

Товариство взяло в Бюро прокату автомобілів автомобіль «Волга» строком на 7 місяців. Через 2 тижня товариство передало автомобіль в суборенду своєму співробітнику Мішину. В процесі експлуатації з'ясувалося, що двигун автомобіля потребує капітального ремонту. Мішин звернувся з вимогою про проведення капітального ремонту двигуна до товариства. Товариство, в свою чергу, звернулося з такою вимогою до Бюро прокату. Бюро прокату відмовилося проводити капітальний ремонт, вказуючи на те, що товариство порушило умови договору, здавши автомобіль в суборенду.

Хто має провести капітальний ремонт двигуна автомобіля?

Задача 6.

АТ «Ост» здало в оренду ТОВ «Вест» нежилу будівлю для організації виробництва та розміщення офісу на строк 10 років. За окремим договором оренди на такий самий строк АТ «Ост» передало ТОВ «Вест» земельну ділянку, на якій була розміщена будівля. Обидва договори були зареєстровані у встановленому порядку.

Через рік АТ «Ост» звернулося до суду з вимогою до ТОВ «Вест» про розірвання договору оренди будівлі у зв'язку з несплатою ТОВ «Вест» орендної плати протягом більш, ніж 5 місяців поспіль. Договір оренди будівлі був розірваний.

ТОВ «Вест» встановило на земельній ділянці, яка оточує будівлю, паркан та відмовилося пропускати в будівлю представників АТ «Ост» та нових орендарів.

Що має робити АТ «Ост» для захисту свого права, якщо за договором оренди земельної ділянки ТОВ «Вест» вчасно сплачує орендну плату?

Задача 7.

АТ «Ікс», яке є лізинговою компанією, уклало договір лізингу з ТОВ «Вега». Об'єктом лізингу було поліграфічне обладнання, яке АТ «Ікс» самостійно придбало у продавця – заводу «Поліграф». Вибір продавця здійснювався лізингоодержувачем, при цьому лізингодавець повністю звільнявся від відповідальності за невиконання або неналежне виконання продавцем умов договору купівлі-продажу.

АТ «Ікс» уклало договір купівлі-продажу, але не попередило продавця, що придбане обладнання призначається для передачі в лізинг.

Протягом гарантійного терміну поліграфічне обладнання зламалося. ТОВ «Вега» звернулося до продавця з вимогою про ремонт обладнання, але продавець відмовився на підставі того, що він не був повідомлений про договір лізингу та не зв'язаний його умовами. Тоді ТОВ «Вега» звернулося до АТ «Ікс» з вимогою про розірвання договору лізингу та відшкодування збитків.

Вирішіть справу. Чи зміниться ситуація, якщо вибір продавця здійснювався

лізингодавцем?

Задача 8.

За договором прокату суб'єкт підприємницької діяльності Борисов передав Іванову бензопилу в користування строком на 1 рік зі сплатою орендної плати щомісячно. Іванов сплатив орендну плату за перший місяць та поїхав на заробітки по селах пиляти дрова місцевим мешканцям. В селі при розвантаженні дров колода впала на Іванова та зламала йому ногу. Знайомий Іванова Сидоров побачив, що Іванов через хворобу не в змозі пиляти дрова, попросив у нього бензопилу для виконання цієї роботи. Іванов погодився. Через тиждень у Сидорова бензопилу вкрали. Коли через два місяці Іванов одужав та приїхав у місто, Борисов звернувся до нього з позовом про сплату орендної плати за два місяці, пені за прострочення оплати орендної плати та про відшкодування вартості втраченої бензопили.

Чи мав право Іванов передавати пилу Сидорову?

Хто зобов'язаний відшкодувати Борисову вартість втраченої бензопили: Іванов чи Сидоров?

Яке рішення має прийняти суд?

Задача 9.

Стеценко узяв напрокат піаніно терміном на один рік, уклавши відповідний договір з ательє прокату. У зв'язку з від'їздом у тримісячне відрядження Стеценко передав піаніно в тимчасове користування своєму сусіду по сходовій площадці Дмитрієву з умовою, що він сплатить вартість прокату за час, поки піаніно буде знаходитися в його квартирі. Дмитрієв поставив піаніно біля батареї центрального опалення і незабаром в інструменті з'явилися дві тріщини. По закінченні терміну договору Стеценко повернув піаніно ательє прокату. Однак після огляду інструмента ательє прийняти його відмовилося і запропонувало Стеценку відремонтувати інструмент за свій рахунок. Стеценко відмовився виконати цю вимогу, пославшись на те, що винуватцем псування піаніно є Дмитрієв.

Вирішіть спір. Чи мав право Стеценко передавати піаніно сусіду. В яких випадках можлива суборенда майна?

ТЕМА 8. Договір підряду

1. Загальні положення про підряд.
2. Умови договору.
3. Обов'язки сторін за договором.
4. Генеральний підряд.

Практичні завдання

Задача 1.

Кшумовський домовився зі своїм знайомим – ювеліром Давидовичем про виготовлення із лома золота ювелірних прикрас для своєї дружини. Всі необхідні матеріали були надані Кшумовським. Деякі прикраси потрібно було зробити за зразком із каталогу «Отто», а деякі прикраси Кшумовський запропонував виготовити за своїм, дизайном, пояснивши при цьому, що саме він хотів би бачити в кінці роботи.

Через кілька тижнів із журналу Кшумовський дізнався, що Давидович брав участь у конкурсі «Кращий ювелір року», де зайняв одне з призових місць та отримав винагороду в розмірі 1000 гривень. Кшумовський побачив на фотографії прикраси, ідею яких він, як замовник, описував Давидовичу, а на фотографії ці прикраси були представлені як авторська робота Давидовича.

Наступного дня Кшумовський звернувся до Давидовича з вимогою передати йому ювелірні прикраси, які він замовляв, та половину суми, яку Давидович отримав в якості винагороди, мотивуючи тим, що представлені на конкурсі прикраси були розроблені за його ідеями та з його матеріалу, а якщо б цього не було, то і брати участь у конкурсі Давидович не зміг би.

Давидович звернувся до адвоката з проханням проконсультувати його з цього приводу.

Надайте мотивовану відповідь відносно цієї ситуації.

Задача 2.

АТ «Корсар», яке мало на балансі автомобіль AUDI A6, звернулося до СТО з приводу ремонту цього автомобіля, який був після аварії. Майстер СТО провів огляд автомобіля та встановив, що необхідно відрихтувати, відшпаклювати та провести пофарбування крила, а також замінити фару. Після цього було укладено договір, в якому строк виконання робіт був визначений 16 червня. У вказаний строк представник АТ «Корсар» прийшов до СТО і від охоронця дізнався, що крило було відрихтовано і пофарбовано, тобто, всупереч технології, не виконано стадію шпаклювання. Так як майстра не було на робочому місці, представник вирішив зателефонувати пізніше для того, щоб узгодити нові строки та питання, які стосуються технологічного процесу, яких майстер не дотримувався при виконанні роботи.

Цього ж дня майстер вирішив вивезти автомобіль із гаража для того, щоб подивитися чи є розбіжності кольору між загальним кольором машини та крилом, яке було пофарбовано. Майстер сів за кермо, але не зміг впоратися з керуванням автомобілем і потрапив в аварію, внаслідок чого автомобіль було дуже пошкоджено.

СТО відмовилося від ремонту нових пошкоджень за свій рахунок, запропонувавши АТ «Корсар» отримати гроші на відшкодування шкоди від майстра СТО, мотивуючи також тим, що власник цього автомобіля пропустив

строк, який було обумовлено договором, тому він і повинен нести ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження речі. Крім того, СТО звернулося до АТ «Корсар» з вимогами сплатити кошти за вже виконану роботу згідно з умовами договору.

Як має бути вирішена справа?

Задача 3.

Ресторан «За двома зайцями» запросив для оформлення свого банкетного залу дизайнера Геворкяна. Перед художником була поставлена мета – оформлення стін залу для покращання його естетичного вигляду. Оформлення повинно бути здійснено з матеріалів та за ескізами Геворкяна. Строк виконання замовлення становили один місяць.

Керівник ресторації звернувся до юрисконсульта з проханням підготувати відповідний проект договору.

Дайте правову кваліфікацію відносинам між художником-дизайнером Геворкяном та ресторацією «За двома зайцями». Які істотні у мови цього договору?

Задача 4.

Громадянин Ковбасенко уклав з робочими однієї з будівельних організацій договір. Договір мав назву трудового та включав до себе такі умови: працівники зобов'язалися у вільний від роботи час побудувати на земельній ділянці Ковбасенко з його та частково зі своїх матеріалів гараж. Окремим списком, який додавався до договору, вказувались види матеріалів та хто їх надає. Строк закінчення будівництва був встановлений – 20 травня. Для проведення будівельних робіт необхідна вода, щоб змішувати цемент, а її на території земельної ділянки не було. Робітники зробили свердловину для колодязя, використовуючи спеціальне обладнання, оскільки вода розташовувалась на досить великій глибині. Однак у ніч з 17 на 18 травня від удару блискавки гараж повністю згорів. Робочі вимагали від Ковбасенко сплатити за виконані роботи та матеріали, додатково вимагаючи сплати за буріння свердловини.

Ковбасенко відмовився сплачувати вартість робіт і матеріалів, оскільки робота ним не була прийнята, а матеріали загинули не з його вини, що стосується колодязя, то замовник взагалі не просив цього робити.

Вирішіть спір між сторонами.

Задача 5.

Гринь домовився зі своїм сусідом - радіотехніком Зозулею, про те, що той у вільний від праці час збере для нього магнітофон, придбання необхідних матеріалів Зозуля взяв на себе. Було встановлено, що Гринь заплатить Зозулі 400 грн. за роботу та матеріали. Розпочавши роботу, Зозуля не зміг самостійно розробити нову схему магнітофону, у зв'язку з чим домовився з інженером

Родіоновим про розробку такої схеми за 1500 грн., давши йому завдаток в сумі 500 грн. Крім цього, деякі деталі Зозуля не зміг придбати, тому їх він зробив сам. Зозуля повідомив Гриня про те, що він повинен йому сплатити не 4000 грн., а 7000 грн., на це Гринь відповів, що, уклавши договір, він взявся виконувати роботу на свій ризик, тому наслідки повинні бути віднесені на його рахунок. Зозуля стверджував, що обумовлена ними сума при укладанні договору була лише приблизною, та якщо Гринь не може сплатити вказану суму, то вони повинні розірвати договір, однак Гринь повинен йому відшкодувати понесені витрати в сумі 2500 грн. (500 грн., які були сплачені як завдаток, та 2000 грн., сплачені за деталі). Як повинен бути вирішений спір між сторонами?

Задача 6.

Громадянка Лупіч 2 вересня зробила в ательє «Лотос» замовлення на шиття сукні для весілля. Лупіч замовила сукню з матеріалів, які були представлені в ательє. Квитанція, яку отримала Лупіч, встановлювала строки, в які повинна була розпочата робота над замовленням, а саме 4 вересня. 7 вересня Лупіч прийшла до ательє і дізналася про те, що робота над її замовленням ще не розпочата. Лупіч вимагала розірвати договір та повернути їй внесені гроші за матеріал та аванс за роботу тому, що ательє не встигне пошити сукню до встановленого строку. Вона також дізналася адреси експрес-ательє, де за короткий період часу, але за подвійну ціну, виконають її замовлення зшити весільну сукню. Ательє відмовило Лупіч, мотивуючи тим, що строк виконання ще не настав, а відмова від замовлення може призвести до збитків ательє.

Як має бути вирішена справа?

Задача 7.

Телекомпанія «Трай» підписала договір із ТОВ «Статика». За умов цього договору ТОВ «Статика» зобов'язувалося проводити соціологічні опитування населення у визначеній місцевості з питань рейтингу політичних партій у період підготовки до виборів. Дані матеріали повинні були надаватися у графічному та письмовому вигляді (діаграм та звітів) один раз на тиждень. У свою чергу телекомпанія «Трай» повинна була оприлюднювати цю інформацію та сплачувати за неї кошти.

Інша телекомпанія «Б-2000», яка вважалася конкурентом телекомпанії «Трай», почала використовувати дану інформацію у своїх телепередачах.

Телекомпанія «Трай» подала позов до суду до телекомпанії «Б-2000», в якому вказувала, що телекомпанія «Б-2000» не має достатніх прав на використання даної інформації. Як доказ цієї позиції телекомпанія «Трай» може надати до суду договір підряду з ТОВ «Статика».

У судді виникло питання чи є представлений правочин договором про послуги чи підряду? Чим відрізняються ці договори? Як має бути вирішений спір?

Задача 8.

За договором, укладеним між Ященком та будівельною організацією «Квадрат», на земельній ділянці Ященка було збудовано будинок, який був прийнятий Ященком у день закінчення будівництва – 14 липня 2020 р. Побачивши, що деякі роботи, які передбачалися проектом, будівельниками не виконані, Ященко 3 березня 2021 р. звернувся до будівельної організації з вимогою про усунення недоліків. У цьому йому було відмовлено на тій підставі, що Ященко пропустив строк для пред'явлення такої вимоги. Тоді замовник звернувся до суду. Суд відмовив Ященку у задоволенні його вимог, тому що ним було пропущено строк для пред'явлення таких вимог.

Чи правильне рішення суду?

Задача 9.

Громадянин Меньшов уклав договір будівельного підряду із будівельним комбінатом «Траст» на будівництво житлового будинку. За умовами договору на капітальне будівництво були встановлені строки, затверджена тверда проектно-кошторисна документація, яка визначає ціну робіт, порядок розрахунків тощо. Будівельний комбінат «Траст» купив відповідну кількість цегли, але не по ціні 20 грн. за штуку, яка була вказана у кошторисі, а по 5 грн. Договір був виконаний у відповідний строк та проведені всі відповідні розрахунки. Через деякий час, коли громадянин Меньшов зі своєю дружиною вже жили у цьому будинку, в них стали виникати ознаки хвороби. Чоловік та дружина були змушені звернутися до лікаря. Анамнез цієї хвороби стався через накопичення шкідливих для організму речовин. Меньшов звернувся за допомогою до міської санепідемстанції. При проведенні експертизи було встановлено, що при будівництві житлового будинку використовувалась силікатна цегла, яка згідно з вимогами повинна використовуватись тільки для будівництва виробничих приміщень, де людина може знаходитися не більше 5 годин на добу.

Меньшов та його дружина звернулися до суду з позовом до будівельного комбінату «Траст»:

- про відшкодування шкоди, заподіяної використанням силікатної цегли;
- про виплату різниці між угодженим кошторисом та документацією, за якою фактично були проведені розрахунки між підрядником та продавцем цегли.

Голова будівельного комбінату просив суд відмовити у позові, посилаючись на те, що роботи комбінатом були виконані якісно та в обумовлений строк. Передання робіт підрядником і прийняття їх замовником оформлювалось актом, підписаним обома сторонами, а відповідальність за властивості цегли він нести не повинен, бо про них йому нічого відомо не було.

Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 10.

Власник приватного будинку Якубенко В. уклав з Серенковим П. та Пронінім Т. договір на ремонт даху та фарбування будинку до 15 вересня 2020 року за 10000 гривень.

До зазначеного строку Серенков П. та Пронін Т. не лише не відремонтували дах, але й не взялися до роботи.

Великі дощі, які пройшли 18 та 19 вересня, пошкодили стелю та стіни в середині будинку.

Якубенко В. був змушений сплатити 12000 гривень іншим майстрам, які до того ще й відновили стіни та стелю.

Від договору з Серенковим П. та Пронінім Т. Якубенко В. відмовився і звернувся до суду з позовом про відшкодування завданих йому збитків на суму 8000 гривень.

Чи задовольнить суд вимоги Якубенко В.?

Задача 11.

Гончарова уклала із Шлапаковим договір підряду на ремонт даху приналежного їй дому. З метою забезпечення договору Гончарова передала Шлапакову завдаток у сумі 1000 гривень. Проте в обумовлений у договорі день Шлапаков не з'явився і дах не відремонтував. Наступного дня був сильний дощ, і будинок Гончарової був затоплений водою. У результаті цього були зіпсовані м'які меблі і музичний центр, а також виникла необхідність у проведенні косметичного ремонту. Гончарова звернулася до суду із позовом до Шлапакова про відшкодування матеріальної і моральної шкоди, посилаючись на ст. 852 ЦК.

Чи правомірні вимоги Гончарової? Як повинен бути вирішений спір?

Задача 12.

ДПІ подала позов до ТОВ «У» та ТОВ «Агрофірма «Х» про визнання договору підряду недійсним, як договору, що є фіктивним. Під час судового розгляду було встановлено, що ТОВ «Агрофірма «Х» і ТОВ «У» уклали договір, який був названий сторонами „договір підряду», згідно з яким ТОВ «У» зобов'язувалося виконати роботи по зберіганню врожаю зернових на сільськогосподарських землях ТОВ «Агрофірма «Х» загальною площею 378,5 га. В свою чергу кореспондуючим обов'язком агрофірми за цим договором було оплатити виконані роботи. Між сторонами договору був складений акт приймання виконаних робіт та укладена угода про розрахунок за договором зерном.

ДПІ посилається на відсутність у ТОВ «У» матеріально-виробничої бази для виконання зобов'язань за цим договором, а тому вважає укладений договір фіктивним.

Як визначити правову природу договору? Які докази мають свідчити про виконання договору? Надайте оцінку обґрунтованості доводів і висновків ДПІ і вирішите спір.

ТЕМА 9. Види договорів на виконання робіт

1. Загальна характеристика побутового підряду.
2. Будівельний підряд.
3. Підряд на проектні та пошукові роботи.
4. Виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт.

Практичні завдання

Задача 1.

Ананченко Т. звернулася з позовом до хімчистки «СЕВЕРОКОН» про відшкодування збитків, зазначивши, що здала за квитанцією до приймального пункту хімчистки шубу з чорнобурок. Після чистки шуба стала непридатною до носіння. Відповідач заперечував позовні вимоги посилаючись на те, що приймальниця попереджала про можливості часткової зміни кольору шуби в процесі хімічного чищення, а також про можливе скатування ворсу. Суд встановив, що Ананченко Т. з цією умовою погодилася, крім того, на це є вказівка у квитанції. Проведена товарознавча експертиза зазначила, що шуба втратила свою цінність на 40 %. Суд у позові Ананченко Т. відмовив на тих підставах, що вона погодилася з можливою зміною кольору шуби та скатування ворсу і, тим самим, із зниженням вартості виробу на 40 %.

Обґрунтуйте рішення суду? Якщо буде подана скарга до апеляційної інстанції, які докази можуть надати сторони?

Задача 2.

1 листопада 2020 року Ісаєнко Л. викликала телевізійного майстра у зв'язку з поломкою телевізора. Вартість ремонту складала 15600 гривень, і вона внесла аванс 1000 гривень, домовившись, що забере з майстерні телевізор самостійно. Термін для отримання телевізора був вказаний на квитанції - 18 листопада. Майстер відремонтував телевізор до вказаної дати. 27 грудня Ісаєнко Л. збиралася забрати телевізор, але по дорозі її машина попала в аварію, де вона зламала руку.

15 січня 2021 року, після виходу з лікарні, вона зайшла до майстерні за телевізором.

Телевізор вона забрати не змогла, оскільки їй пояснили, що 3 січня 2021 року в майстерні відбулася пожежа, яка виникла у сусідньому будинку та перекинулася на майстерню, і значну кількість майна в майстерні було знищено, в тому числі телевізор Ісаєнко Л. Ісаєнко Л. вимагала, щоб майстерня відшкодувала вартість телевізора та повернула сплачений аванс.

Як вирішити суперечку? Дайте оцінку діям сторін.

Задача 3.

За договором підряду на виконання проектних робіт проектний інститут «Сінтез» зобов'язався за завданням організації «Метро» розробити технічну документацію шести нових станцій нової лінії метрополітену в м. Київ. При проектуванні станцій повинні були бути враховані результати дослідницьких робіт, передані організацією «Метро» інституту «Сінтез» 30 травня. Строк виконання проектних робіт був встановлений 31 грудня. Між сторонами було досягнуто домовленості, що проектування повинне вестися у дві стадії. На першій стадії повинен бути підготовлений технічний проект зі зведеним розрахунком вартості будівництва. Строк закінчення - 30 червня. На другій стадії повинна бути розроблена робоча документація з конкретним кошторисом. Строк закінчення - 31 грудня. Організація «Метро» повинна була розглянути представлений їй інститутом «Сінтез» на узгодження технічний проект протягом 20 днів.

Фактично документацію технічного проекту інститут «Сінтез» передав на розгляд організації «Метро» 31 липня. У документації не обґрунтовувалася доцільність проектних рішень, а вартість обраних будівельних матеріалів була невиправдано висока. Крім того, перевірочний розрахунок навантажень на конструкцію пасажирських залів станцій показав, що вона може не витримати тиску ґрунту. Організація «Метро» запропонувала інституту «Сінтез» доробити технічний проект. Але останній відмовився й зобов'язався зауваження організації «Метро» урахувати при розробці робочої документації.

Виходячи з того, що й робоча документація, що буде розроблена інститутом «Сінтез», буде також неналежної якості, як і технічний проект, організація «Метро» вирішила розірвати з ним договір підряду на виконання проектних робіт у судовому порядку.

Яке рішення може прийняти суд?

Задача 4.

За договором підряду на виконання проектних робіт проектний інститут зобов'язався за завданням Одеського нафтопереробного заводу розробити технічну документацію двох нових цехів по переробці нафти для їхньої побудови на території заводу. У зв'язку з тим, що цехи будуть будуватися по серійному проекті, інститут повинен був виконати лише робочий проект зі зведеним кошторисним розрахунком. Строк закінчення робіт був встановлений червень 2021 р.

Фактично технічна документація була представлена на розгляд заводу лише в серпні місяці й була низької якості. Так, проектно-кошторисна документація не відповідала пред'явленим заводом вимогам, розділ охорони навколишнього середовища в документації практично відсутній, зокрема у ньому не була описана технологія очисних споруд. У складі робочої документації були відсутні деякі розділи, розробка яких передбачена чинними

нормативно-технічними документами по проектуванню.

Нафтопереробний завод подав у суд позов до інституту, у якому вимагав розірвання договору підряду на виконання проектних робіт у зв'язку зі зривом строку його виконання й неналежною якістю робочої документації, а також відшкодування збитків. На суді представник проектного інституту не погодився з такою вимогою замовника й заявив, що недоліки робочої документації будуть швидко й безоплатно усунуті відповідно до зауважень заводу.

Яким повинне бути рішення суду?

Задача 5.

Фірма «Альтаір» найняла випускника будівельного університету Звягінцева І. для складання проекту стоматологічної клініки. Був складений договір, у якому строк здачі був призначений на 20 квітня. Однак у договорі було зроблене застереження, що у випадку дострокової здачі проекту, фірма зобов'язується виплатити додаткову винагороду. Звягінцев представив готовий проект 20 березня. Фірма погодилася оплатити послуги Звягінцева, але в межах заздалегідь установленної суми, без обліку додаткової винагороди, мотивуючи своє рішення тим, що Звягінцев взагалі може не одержати грошей, тому що не має статусу підприємця й відповідної ліцензії. Звягінцев подав позов у суд.

Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 6.

Будівельник Маліков прийняв на себе зобов'язання протягом року побудувати будинок Скрябіну. Виконав половину роботи, виконроб помер. Син виконроба, будучи його спадкоємцем, зажадав від Скрябіна сплатити вартість виконаної Маліковим частини роботи. Скрябін відмовився задовольнити вимогу, посилаючись на незавершеність роботи. Син виконроба для вирішення спору звернувся до суду.

Яке рішення повинен винести суд?

ТЕМА 10. Загальна характеристика договорів про надання послуг.

Договір платного надання послуг

1. Загальні положення про послуги. Правове регулювання послуг.
2. Визначення послуги. Види послуг.
3. Договір платного надання послуг. Загальна характеристика договору про надання послуг.
4. Предмет та сторони договору. Зміст договору.

Практичні завдання

Задача 1.

Підприємець Рубашкін, що супроводжував вагони з овечими шкірами з

Дагестану до Ростова, при проходженні поїзда по території Чечні, після важкого поранення бандитами, що напали на поїзд, був з нього знятий і покладений лікарню. Там він пролежав кілька місяців. Його представник Каменєв, що виявив значну недостачу шкір при їхньому прийманні в Ростові, висунув претензії до залізниці й зажадав відшкодувати вартість зниклих шкір при бандитському нападі на поїзд. Адміністрація залізниці відмовилася платити, посиляючись на те, що при проходженні поїздів через Чечню вантажі пропадають постійно й у неї немає можливості виставляти збройну охорону кожного поїзда. Рубашкін, що вийшов з лікарні через 14 місяців, подав позов до залізниці з вимогою відшкодування вартості викрадених шкір.

Чи належні бути задоволені вимоги представника Рубашкіна? А його самого? Який строк позовної давності по даних вимогах?

Задача 2.

Аудиторська фірма уклала із суб'єктом підприємницької діяльності К. договір на надання інформаційно-консультативних послуг. У договорі було зазначено, що К. надає аудиторській фірмі консультації з приводу раціональності та ефективності використання коштів на будівництво, реконструкцію та ремонт, що здійснюється третіми особами – клієнтами аудиторської фірми. У договорі було передбачено, що К. надає консультації в усному та письмовому вигляді.

Під час перевірки К. державною податковою інспекцією виникла конфліктна ситуація. Представники ДПІ вважали, що за вказаним договором К. виконує для аудиторської фірми роботи, а не надає послуги, оскільки договором передбачена можливість надання консультацій у письмовому вигляді, тобто наявним є матеріалізований результат.

К. звернувся за консультацією до юридичної фірми.

Які головні риси предмету договору про надання послуг? У яких формах може виражатися результат надання послуг?

Чи можна стверджувати, що якщо дія має матеріалізований вираз, то вона не є послугою? Визначте правову природу даного договору.

Задача 3.

ТОВ «Курси іноземних мов» (далі – Курси) уклало з ТОВ «Н» договір про надання послуг з навчання англійської мови. За цим договором Курси зобов'язувалися підготувати 10 співробітників ТОВ «Н» до тестування з англійської мови, яке мало проводитися іноземною фірмою, партнером ТОВ «Н». Курс навчання складав 50 академічних годин. ТОВ «Н» зобов'язувалося забезпечити явку співробітників на заняття та оплатити послуги з навчання. При цьому договором передбачалося, що вартість навчання кожного співробітника складає 10000 гривень за 50 годин; ціна за послуги в цілому, відповідно, складала 100000 гривень.

Після тестування ТОВ «Н» сплатило лише 70000 гривень, відмовившись

сплатити суму, вказану у договорі. Таке зменшення суми ТОВ «Н» пояснювало двома аргументами: 1) після першого заняття один із співробітників ТОВ «Н» звільнився з роботи і перестав відвідувати заняття з англійської мови; 2) успішного результату під час тестування досягли лише сім співробітників.

ТОВ «Курси іноземних мов» звернулося до суду з позовом про стягнення заборгованості за договором про надання послуг.

Чи має ТОВ «Н» зобов'язання оплатити навчання співробітника, який звільнився?

Чи завжди можна гарантувати позитивний результат надання послуги?

Вирішіть справу по суті.

ТЕМА 11. Договір перевезення. Види договорів перевезення. Договір транспортної експедиції

1. Види договорів перевезення.
2. Зобов'язання по перевезенню вантажів.
3. Особливості окремих видів договору перевезення вантажу.
4. Майнова відповідальність у зобов'язаннях по перевезенню.
5. Договір перевезення пасажирів й багажу.
6. Договір транспортної експедиції.

Практичні завдання

Задача 1.

Телегін здав квиток у касу аеропорту, оскільки літак, на якому він повинен був летіти затримався на шість годин і він уже не встигав зробити пересадку на рейс Одеса – Анталія, у якому було заброньовано для нього місце. При цьому він хотів відшкодувати не тільки вартість квитка, але заплатити й штраф, передбачений у транспортному уставі, а також вартість туристичної путівки в Анталію, купленої в турагентстві «Пегас», і відшкодувати моральні збитки. Аеропорт відмовився платити, мотивуючи це тим, що затримка вильоту відбулася через страйк заправників палива, а не з вини адміністрації аеропорту.

Чи підлягає задоволенню вимога пасажирів Телегіна? Чи зміниться рішення завдання, якби затримка відбулася через відсутність палива або технічної несправності літака?

Задача 2.

Вантажовідправник відвантажив аптечному складу м. Вінниця вагон медичної гігроскопічної вати. При вивантаженні й перевірці вантажу виявлено недостачу 7 мішків вати; крім того 2 мішки були розірвані і при їх перевірці виявлено недостачу 9 пакетів вати, про що складено комерційний акт.

Вантаж прибув у справному вагоні, зі справними пломбами

вантажовідправника.

Згідно з даними вагонного листа вагон із спірним вантажем було розвантажено. Вантажовідправник – черкаська фабрика гігроскопічної вати не була викликана для приймання товару і комерційний акт не підписала.

Аптечний склад (м. Вінниця) заявив позов до вантажовідправника і перевізника – Управління Південно-Західної залізниці про стягнення збитків, спричинених нестачею вантажу.

Який договір опосередковує відносини між названими суб'єктами? Який порядок звернення з позовом до залізниці? Перерахуйте підстави, за наявності яких залізниця звільняється від відповідальності.

Задача 3.

Приватне автотранспортне підприємство «Аква» уклало договір з ВАТ «Київміськбуд» про перевезення вантажу для будівництва будинків в м. Києві.

15 квітня 2020 року на залізничну станцію «Петрівка» прибув вантаж для ВАТ «Київміськбуд». Залізниця в день прибуття вантажу повідомила про це вантажоодержувача і поставила вимогу терміново розвантажити вагони і вивезти вантаж із станції.

Враховуючи, що в договорі № 3 від 02.02.2020 року була включена умова про те, що АТП самостійно приймає вантаж, який прибуває на адресу ВАТ «Київміськбуд» в аеропорти, залізничні станції та річкові порти і доставляє на будівельні майданчики, уповноважений представник ВАТ видав доручення водіям АТП на одержання вантажу.

Після розвантаження вантажу на будівельних майданчиках було встановлено, що кількість столярних виробів, відправлених постачальником, не відповідає кількості одержаних ВАТ «Київміськбуд». Було виявлено також, що деякі вироби пошкоджені і не можуть бути використані для монтажу.

Виконавчий директор ВАТ «Київміськбуд» дав доручення начальнику юридичного відділу оформити претензію і стягнути збитки в зв'язку з нестачею і пошкодженням вантажу.

Як необхідно вирішити цей спір?

Задача 4.

Колективне сільськогосподарське підприємство «Україна» (сmt. Індричайлів Сумської області) звернулося з позовом у господарський суд до Управління Південної залізниці про стягнення вартості двох комбайнів, які не прибули на станцію призначення «Ромни». Втрата двох комбайнів із п'яти переданих до перевезення залізничному транспорту підтверджується комерційним актом. Заперечуючи проти позову, залізниця послалася на практичну неможливість втрати вантажу в зв'язку з великою вагою.

Якими документами слід обґрунтувати вимоги позивача? Як треба оцінити доводи відповідача? Як вирішити цей спір?

Задача 5.

Броварське лісогосподарське управління відвантажило автомобільним транспортом ялинки торговельному підприємству «Приватсервіс» (м. Одеса). Ялинки були призначені для продажу до Нового року. Перевізник - АТП 1501 (м. Бровари) доставив і передав їх одержувачу тільки 31 грудня 2020 р., коли товар втратив будь-яку цінність. Торговельне підприємство відмовилося від сплати коштів за товар і повідомило продавцю, що ялинки були розвантажені помилково, товаро-транспортні документи, які супроводжували вантаж, підписані від імені одержувача особою, яка не має повноважень.

Лісогосподарське управління заявило позов торговельній організації про сплату вартості ялинок, пославшись на договір, в якому зазначено, що термін доставки ялинок - грудень 2020 р.

У відповіді на позов відповідач вказав, що кількість ялинок, які були передані перевізником, не відповідає кількості, зазначеній у перевізних документах (має місце недостача 45 ялинок). Крім того, товарний вигляд 80 ялинок не відповідав вимогам покупця.

Які документи необхідні для обґрунтування позиції позивача і відповідача? Як вирішити цей спір?

Задача 6.

Магазин «Дари моря» (м. Київ) і авіакомпанія «Аеросвіт» уклали договір перевезення вантажу, у відповідності до якого авіакомпанія, як перевізник, повинна щотижня доставляти вантаж – продукти моря із міста Гамбург (Німеччина). У відповідності до договору магазин повинен одержувати вантаж в аеропорті «Бориспіль» на протязі однієї доби з моменту повідомлення перевізника про прибуття товару.

10 червня 2020 року таке повідомлення надійшло, але в аеропорту одержувачеві відмовили передати вантаж, посилаючись на те, що відсутній сертифікат якості на вантаж. Одержувач оформив відповідні документи на протязі двох діб. Після приймання вантажу виявилась недостача на суму 570 000 грн.

Магазин звернувся з претензією до перевізника про сплату вартості втраченого товару. Перевізник відмовився задовольнити претензію, посилаючись на те, що з літака, який доставив вантаж, останній був розвантажений у склад аеропорту в повному обсязі і в справній тарі.

Які документи супроводжують вантаж при повітряних перевезеннях? Як і ким оформляються такі документи? Як вирішити цей спір?

ТЕМА 12. Договір морського перевезення

1. Загальні положення про морські перевезення.
2. Види морських перевезень.

3. Поняття й характеристика договору морського перевезення вантажу.
4. Поняття й характеристика договору морського перевезення пасажирів.
5. Договір морського круїзу.
6. Поняття й характеристика договору чартеру (фрахтування) суден.
7. Договір морського буксирування.

Практичні завдання

Задача 1.

Підприємець Миколаїв зафрахтував у морського пароплавства в м. Одеса вантажне судно на один рейс із Марокко в Україну для перевезення апельсинів. За договором перед навантаженням трюми судна повинні були бути чистими й вільними від стороннього вантажу. Однак капітан судна до прийняття вантажу Миколаєва в один із трюмів занурив тонну бананів для реалізації їх в Україні. У зв'язку із цим, він не зміг прийняти на борт всі апельсини. Миколаїв, що перебував там, був змушений повернути одну тонну апельсинів їхньому продавцеві за зниженою ціною й зазнав збитків. Із прибуттям в Україну Миколаїв подав у суд позов до морського пароплавства, у якому представив розрахунки підтверджуючі те, що весь його вантаж повинен був розміститися в трюмах судна й зажадав відшкодування збитку, як він думав, через некваліфіковане розміщення вантажу.

Чи повинен суд задовольнити позов фрахтувальника в зазначеній ситуації?

Задача 2.

З одеського порту «Одеса» на пароплаві «Клавдія Еланська» в іноземні порти було відправлено 7000 т. пшениці. При розвантаженні судна в одному із портів призначення було встановлено, що частина пшениці виявилася зіпсованою в зв'язку з підтопкою її водою. Пароплавство, не оспорюючи факту псування пшениці, послалося на те, що псування сталося з причин, які виключають відповідальність морського перевізника: судно під час завантаження сіло на міліну, а це є навігаційною помилкою.

Хто повинен задовольнити вимоги покупця пшениці, який має право звертатися з позовом у зв'язку з вказаними обставинами? Як треба вирішити спір?

Задача 3.

Підприємець Миколаєв зафрахтував у морського пароплавства в м. Одесі вантажне судно на один рейс з Одеси в Стамбул для перевезення яблук. За договором перед навантаженням трюми судна повинні були бути чисті і вільні від стороннього вантажу. Однак капітан судна до прийняття вантажу Миколаєва в один із трюмів завантажив тону слив для реалізації їх у Стамбулі. У зв'язку з цим він не зміг прийняти на борт всі яблука. Миколаєв був змушений повернути одну тонну яблук їх продавцеві за зниженою ціною і зазнав збитків. З прибуттям

назад в Одесу Миколаєв подав у суд позов до морського пароплавства, в якому представив розрахунки, підтверджуючі те, що весь його вантаж повинен був розміститися в трюмах судна, і вимагав відшкодування збитків, які він зазнав через некваліфіковане розміщення вантажу.

Чи повинен суд задовольнити позов фрахтувальника в зазначеній ситуації?

ТЕМА 13. Договір страхування. Договір зберігання

1. Страхове право та страхові правовідносини. Правове регулювання страхових правовідносин.
2. Страхування та його види.
3. Договір страхування. Характеристика договору. Істотні умови договору.
4. Страхове свідоцтво (поліс, сертифікат).
5. Договір зберігання як різновид договорів про надання послуг. Юридична характеристика договору. Сторони договору зберігання.
6. Види договорів зберігання, їхня характеристика.
7. Договір охорони.

Практичні завдання

Задача 1.

Позивач звернувся до суду з позовом до ЗАТ «Хіт» про стягнення грошових сум в розмірі 200000 грн., посилаючись на те, що 20.12.2020 року він в офісі відповідача заповнив заяву через посередника на отримання страхового полісу від відповідача про захист свого життя і сплатив страховий внесок в зазначеній сумі. Надалі страхова компанія повинна була повідомити про початок страхового захисту, але не повідомила. Позивач звернувся з письмовою заявою про повернення страхового внеску та відмовився від подальшого співробітництва. Ні страхового полісу, ні договору страхування позивач з відповідачем не підписував, тому вважає, що відповідач незаконно утримує сплачену ним суму.

У судовому засіданні встановлено, що позивач в офісі відповідача 20.12.2020 року заповнив через посередника заяву на отримання страхового полісу від відповідача на захист життя позивача та сплатив страхову премію, еквівалентну 500 доларів США в національній валюті, що підтверджується платіжною квитанцією.

Чи можна вважати договір страхування укладеним? Вирішить питання, чи підлягають задоволенню вимоги позивача?

Задача 2.

Громадянин Крамаренко звернувся до страхової компанії з проханням

укласти договір страхування жилого будинку, який належить на праві власності його батькам. Агент страхової компанії відмовив в укладенні даного договору, мотивуючи свою відмову тим, що, оскільки будинок не є приватної власністю Крамаренка, останній не має стосовно будинку страхового інтересу. Крамаренко, у свою чергу, стверджував, що, якщо він у договорі зазначений вигодонабувачем, то такий договір повною мірою відповідатиме вимогам законодавства.

Що слід розуміти під страховим інтересом? Яке значення страхового інтересу в укладенні договору страхування?

Як слід вирішити ситуацію?

Задача 3.

У жовтні 2020 р. громадянка Трав'янка, ознайомившись із рекламною об'явою в обласній газеті «Полтавський вісник» про те, що всі особи, які оформлять річну підписку на цю газету, будуть застраховані НАСК «Оранта» від нещасного випадку, оформила підписку на «Полтавський вісник» на 2021 р. 23 травня 2021 р. під час посадки на поїзд Трав'янка Н. впала під вагон, що призвело до ампутації нижніх кінцівок і пальців на руках. Справедливо вважаючи, що страховий випадок настав, Трав'янка звернулася до НАСК «Оранта» за виплатою страхової суми. Проте в Полтавській обласній дирекції НАСК «Оранта» їй було відмовлено у виплаті страхової суми із посиланням на Правила добровільного страхування громадян від нещасних випадків, відповідно до яких застрахованою вважається особа у віці від 16 до 69 років, тоді як вік громадянки становить 71 рік. Оскільки вимоги Трав'янка не були задоволені, вона звернулася із позовною заявою до суду.

Чи було в даному випадку укладено договір страхування?

Яке значення мають Правила страхування?

Яке рішення повинен прийняти суд?

Задача 4.

Громадянин Михайленко звернувся до суду з позовом до страхової компанії «Оранта-Дніпро» про стягнення грошової суми у розмірі 250000 грн., посилаючись на те, що 12 вересня 2020р. він в офісі відповідача заповнив заяву через страхового агента на отримання страхового полісу від відповідача про страхування життя і сплатив страховий внесок у зазначеній сумі. На думку позивача, страхова компанія повинна була повідомити про початок дії договору страхування, але не повідомила. З огляду на це, позивач звернувся з письмовою заявою про повернення страхового внеску та відмовився від подальшого співробітництва. Ні страхового полісу, ні договору страхування позивач з відповідачем не підписував, тому вважає, що відповідач незаконно утримує сплачену ним суму.

Представник відповідача в судовому засіданні позов не визнав, посилаючись

на те, що після підпису заяви на згоду укладення договору страхування життя та сплати позивачем суми премії, договір страхування вважається укладеним незалежно від того чи підписаний страховий поліс та договір страхування самим страхувальником чи ні, страхування життя відбулося за внутрішніми правилами страхування. З огляду на це представник відповідача просив суд відмовити в задоволенні позову.

Що слід розуміти під договором страхування?

Які істотні умови договору страхування?

Обґрунтуйте рішення суду.

Задача 5.

У договорі страхування яхти строком на один рік з моменту укладення договору (з 1.01.2020 р. до 31.12.2021 р. включно) була передбачена сплата страхової премії в розстрочку. Страхувальник Петренко повинен був сплачувати чергові страхові внески щоквартально, не пізніше 20-го числа першого місяця поточного кварталу.

5 жовтня трапився страховий випадок (пошкодження яхти в акваторії порту). Страхова компанія 15 жовтня виплатила страхове відшкодування, зменшивши при цьому розмір належної страхової виплати на суму останнього квартального внеску. Страхувальник заперечував проти такого зарахування, пояснюючи, що страхова компанія мала право зараховувати суму квартального страхового внеску тільки в тому разі, якщо його внесення було б ним прострочено.

Чи має право страхова компанія вираховувати страховий внесок із суми страхової виплати?

Які наслідки невиклати в строк чергових страхових внесків за умови внесення страхової премії в розстрочку?

Задача 6.

Слідчий прокуратури Дарницького району звернувся до Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг з проханням дати відповідь, чи відповідає закону укладення страховою компанією двох договорів страхування із страхувальником – великим науково-виробничим підприємством. Кожний із цих договорів був укладений стосовно одного і того самого майна -повітряного судна, причому, в цих договорах була зазначена однакова страхова сума – 1 млн. дол. США. Другий договір був укладений на три дні пізніше першого договору. Строк страхування в договорах був однаковим.

Страхова компанія пояснила представникові Департаменту, що в один із договорів включено ризик «загибелі повітряного судна з причин, які зумовлені необережними діями працівників страхувальника», у другому договорі умови про такий ризик немає. У Департамент фінансових установ та ринків Міністерства фінансів України був поданий також документ, який підтверджує, що вартість повітряного судна значно більша, ніж загальна страхова сума за

договорами страхування.

Чи були допущені порушення при укладенні даних договорів страхування?
Дайте обґрунтовану відповідь на запитання слідчого прокуратури.

Задача 7.

Коротков, їдучи із сім'єю у відпустку, домовився із сусідом Кузьмінім про передачу йому на збереження дорогої аудіо- і відеоапаратури. Кузьмін погодився, і апаратура була перенесена в його квартиру. По поверненню з відпустки, Коротков з'явився до Кузьміна за апаратурою, проте Кузьмін зажадав винагороди за збереження. Коротков виплатити винагороду відмовився, вважаючи, що мова йшла про приятельську послугу.

Хто прав? Як змінилася б ситуація, якби залишив апаратуру на збереження, Коротков пообіцяв Кузьміну винагороду?

Задача 8.

Бродецький та Корифанов у серпні домовилися про те, що Бродецький протягом двох місяців буде зберігати у себе в гаражі п'ять ящиків пива, за що Корифанов обіцяв заплатити 100 гривень. У вересні місяці Корифанов передав пиво Бродецькому, а через два місяці звернувся до нього з проханням повернути йому пиво. Бродецький відмовився повертати ящики з пивом і взагалі заперечував те, що Корифанов що-небудь передавав йому на зберігання і між ними існувала домовленість щодо цього.

Корифанов звернувся до суду, який задовольнив його вимоги. Рішення суду ґрунтувалося виключно на свідченнях Бурдюка, який був присутній під час того, як Бродецький та Корифанов домовлялися про зберігання пива. При цьому суд зазначив, що договір зберігання був укладений між сторонами в усній формі і що письмова форма для такого договору є необов'язковою, оскільки сума договору не перевищує 20 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян і дорівнює 100 гривень (розмір плати за зберігання). Бродецький оскаржив рішення місцевого суду в апеляційному порядку, зазначивши, що суд першої інстанції не міг обґрунтовувати своє рішення свідченнями Бурдюка, оскільки сума договору зберігання (навіть, якщо такий і був би укладений ним із Корифановим) дорівнює 21 неоподатковуваному мінімуму доходів громадян (вартість пива, яка була підтверджена Бурдюком), а, отже, такий договір повинен був укладатися у письмовій формі.

Що має постановити апеляційний суд? Вирішіть справу.

У якій формі має укладатися договір зберігання? Які наслідки недодержання сторонами?

Задача 9.

Сурмедський уклав із своїм односельчанином Колтуном договір зберігання гречки. Подібні договори з Колтуном уклали також Грицик і Бородай, при чому

їх гречка була з того ж самого поля, що й Сурмедського. За умовами укладених договорів Колтун мав право змішати передану йому на зберігання гречку, але не міг її використовувати для власних потреб. Під час зберігання у коморі, де знаходилася гречка односельчан Колтуна, внаслідок стихійного лиха (паводку) сталося сильне підтоплення. Гречка стала непридатною для будь-якого використання, про що Колтун негайно повідомив своїх покладавців. Сурмедський, Грицик і Бородай звернулися до Колтуна з вимогою повернути їм таку ж саму кількість гречки належної якості, вказавши, за порадою юриста виконкому сільської ради, що Колтун став власником переданої йому гречки і, відповідно, ніс ризик випадкового її знищення. Дізнавшись, що у селі відпочиває адвокат з Києва, Колтун звернувся до нього із проханням допомогти.

Які поради може дати адвокат Колтуну? Вирішіть справу.

Чи можна визнавати Колтуна власником переданого йому на зберігання зерна? Чи можна визнавати Сурмедського, Грицика і Бородая співвласниками зерна, що було передано на зберігання Колтуну, а, якщо так, то чи є така спільна власність сумісною чи частковою? Висловіть власну позицію щодо правового титулу належності речі у договорі іррегулярного зберігання.

Яку відповідальність несе зберігач за втрату (нестачу) чи пошкодження речі, що була передана на зберігання? Чи буде він відповідати, якщо втрата (нестача) речі сталася внаслідок дії непереборної сили чи випадку? Чи зобов'язаний зберігач відшкодувати покладавцеві упущену вигоду внаслідок втрати (нестачі) чи пошкодження речі, що була передана на зберігання?

ТЕМА 14. Договори доручення. Договір комісії. Договір управління майном

1. Договір доручення. Юридична характеристика договору. Предмет договору доручення.
2. Довіреність.
3. Співвідношення договору доручення з іншими цивільно-правовими договорами.
4. Комерційне представництво.
5. Договір комісії. Юридична характеристика договору.
6. Предмет договору комісії. Договір субкомісії.
7. Управління майном. Визначення та юридична характеристика договору.
8. Об'єкт управління. Суб'єкти договору.
9. Права та обов'язки сторін.

Практичні завдання

Задача 1.

Попов та Мельніченко уклали між собою договір комісії, за яким Попов

повинен продати побутову техніку Мельніченко. Оскільки у договорі не було визначено ціну, за якою речі повинні бути продані, Попов їх продав за ту ціну, що була запропонована покупцем. Мельніченко, незадоволений ціною продажі своїх речей, звернувся до суду з вимогою про повернення йому речей або доплати за них та повернення йому комісійної винагороди, що була виплачена Попову за виконання договору комісії.

Чи підлягають задоволенню вимоги Мельніченко?

Задача 2.

Терещенко звернувся до Мамотова з вимогою виплати йому комісійної винагороди, яка йому належить, оскільки умови договору комісії, що був укладений між ними, повністю виконані Терещенком. Мамотов відмовився від виплати винагороди, тому що у договорі не тільки не був передбачений розмір комісійної винагороди, а й взагалі не було згадки про виплату винагороди. Терещенко звернувся до суду з вимогою до Мамотова про виплату винагороди. Як суд повинен вирішити спір?

Задача 3.

В якій із нижченаведених ситуацій присутній договір доручення?

1. Бабуся відправила 13-річного онука здати в хімчистку її пальто, видала для цього внукові необхідну суму грошей, нагадавши, щоб під час оформлення замовлення в хімчистці внук зазначив саме її ім'я та домашню адресу, аби потім бабуся могла самостійно за квитанцією забрати пальто.

2. Металургійний завод для задоволення своїх потреб у сировині домовився з підприємцем, що той скуповуватиме металобрухт і постачатиме його на завод. Всі витрати підприємця завод зобов'язався компенсувати.

3. Неповнолітній Сергій дав молодшому братові свою банківську платіжну картку, оформлену на картковий субрахунок батька, навчив нею користуватись і відправив його в супермаркет придбати продукти харчування.

4.3 метою поповнення обігових коштів акціонерного товариства загальні збори акціонерів доручили голові правління товариства укласти кредитний та іпотечний договір з банком.

Задача 4.

Президент України своїм розпорядженням уповноважив одного з міністрів України на підписання від імені України угоди про позику між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку, листів про фінансові та економічні дані, про показники моніторингу та оцінки, про прийнятність національних конкурсних торгів.

Які правовідносини і між ким виникли на підставі розпорядження Президента України? Чи укладений тут договір доручення? Які наслідки і для кого зумовить підписання міністром перерахованих документів? Яку

відповідальність може понести міністр у разі відмови від їх підписання?

Задача 5.

Українське Підприємство після укладення попереднього договору з австрійською страховою компанією щодо встановлення агентських відносин доручило ріелторській Фірмі у місячний строк придбати для Підприємства в м. Києві приміщення, придатне для здійснення такого виду діяльності. У встановлений договором строк приміщення придбане не було. Підприємство подало в суд позов до Фірми про відшкодування збитків та компенсацію моральної шкоди. Заперечуючи проти позову, Фірма вказала, що відповідно до ст. 15 Закону України «Про страхування» посередницька діяльність на території України з укладання договорів страхування з іноземними страховиками не допускається, а тому видане Підприємством Фірмі доручення було протиправним і його невиконання не може тягти за собою будь-яких негативних наслідків для Фірми.

Які правовідносини виникли між згаданими особами? Які вимоги ставить закон до змісту доручення та його виконання повіреним? Оцініть заперечення Фірми. Як вирішити спір?

Задача 6.

Приватне підприємство звернулось до акціонерного товариства з пропозицією придбати для нього в населення горіхи та іншу сільськогосподарську продукцію за визначеними в договорі комісії цінами. Акціонерне товариство доручило виконання договору своїм представникам на підставі договору субкомісії в окремих населених пунктах. Проте придбати сільськогосподарську продукцію за вказаними в договорі комісії цінами у зв'язку з неврожаєм не вдалось. Субкомісіонери уклали угоди за більш високими цінами. Комітент відмовився оплачувати придбану у населення за закупівельною ціною сільськогосподарську продукцію і оплатив комісіонеру вартість продукції за цінами, визначеними договором комісії. Комісіонер звернувся до господарського суду з вимогою до комітента виплатити різницю в ціні.

Чи припустимі такі дії і які наслідки укладення договору субкомісії?

Яке рішення повинен винести господарський суд?

Задача 7.

Підприємець Іванов отримав за договором управління з ТОВ „Омега» нерухоме майно, яке складалося із збиткового магазину по продажі електроніки і житлового будинку в аварійному стані на належно відведеної земельної ділянки. Договір передбачав надання право управляючому вчиняти будь-які юридичні дії щодо майна, яке знаходиться в управлінні. Іванов отримав кредит і здійснив переобладнання магазину в магазин продовольчих товарів,

здійснив закупівлю товарів і почав торгову діяльність. Аварійний будинок він зніс та побудував корти, які здавав в оренду всім бажаючим. Прибуток, після виплати процентів банку та вирахувань витрат на управління, направлявся ТОВ „Омега».

Коли дирекції ТОВ „Омега» стало відомо про вчиненні дії до господарського суду був поданий позов про розірвання договору управління майном та відшкодування збитків пов'язаних з перепрофілювання магазину та знесення будинку.

Оцініть ситуацію та визначити чи підлягає позов задоволенню?

Задача 8.

Сторони уклали договір управління грошовими коштами, за яким установник передав управителю, що не є фінансовою установою, грошові кошти з метою придбання за їх рахунок векселя з наступним його продажем в інтересах установника управління.

У зв'язку з прострочкою виконання зобов'язань управителя перед установником останній подав позов про стягнення суми заборгованості. Відповідач (управитель) подав зустрічний позов про визнання договору управління недійсним, з огляду суперечності його змісту вимогам п. 2 ст. 1030 ЦК, в якому забороняється використання грошових коштів в якості предмету договору управління майном.

Задача 9.

На забезпечення виданого позичальнику кредиту банк уклав договір фидуціарного (забезпечувального) закладу квартири позичальника під забезпечення належного повернення позики, в разі неповернення якої фидуціарний власник набуває права звернення стягнення на квартиру шляхом її продажу третім особам або залишення у себе на праві власності в рахунок погашення суми заборгованості за кредитним договором. Позичальник подав позов про визнання договору фидуціарного закладу квартири недійсним, з огляду на його удаваний характер (останній приховує відносини застави) і неправомірності використання видів забезпечення виконання зобов'язань, не передбачених ЦК України.

Вирішіть справу.

Задача 10.

За заповітом спадкодавець гр. А. передав гр. Б у довірче управління нерухоме майно (житловий будинок) в інтересах вигодонабувача – гр. В. на строк 25 років після відкриття спадщини, що після смерті заповідача перейшло у власність спадкоємця – гр. Г.

У зв'язку з передачею власником житлового будинку в оренду третім особам (наймачам) гр. Б. пред'явив позов про усунення перешкод у здійсненні права

довірчого управління на спірне нерухоме майно.

Які підстави виникнення довірчого управління майном?

Вирішіть справу.

ТЕМА 15. Види договорів про надання фінансових послуг

1. Позика. Юридична характеристика договору позики. Види договору позики.
2. Кредит. Визначення кредитного договору. Загальна характеристика.
3. Договір комерційного кредиту.
4. Банківський вклад. Юридична характеристика договору банківського вкладу.
5. Види банківських вкладів.
6. Ощадний (депозитний) сертифікат.
7. Банківський рахунок. Договір банківського рахунка, юридична характеристика.
8. Факторинг. Юридична характеристика договору.

Практичні завдання

Задача 1.

У квітні 2020 року Кредитна спілка звернулася до суду з зазначеним позовом, посиляючись на те, що 9 квітня 2018 року між позивачем та відповідачем був укладений договір позики. Згідно укладеної угоди П-ов С В. отримав 100000 грн. строком на 1 місяць зі сплатою 7,25 % за користування позикою.

Однак ні в обумовлений угодою термін, ні на час звернення позивача з позовом до суду відповідач борг та відсотки за користування позикою не сплатив. Крім того, угодою було передбачено нарахування пені у розмірі 0,2 % за кожний день прострочки сплати боргу на протязі року.

В якому обсязі підлягає задоволенню позов кредитної спілки?

Задача 2.

Іванов позичив у Романова 2 500 грн. строком на шість місяців. Усно сторони домовилися про плату за користування позикою в розмірі 0,5% від суми позики за кожен день позики шляхом нарахування пені за прострочку повернення позики.

В установленний строк позичальник грошей не повернув. Через три місяці після настання строку виконання договору позики Романов звернувся з позовом до суду про стягнення з Іванова 2 500 грн. суми в розмірі 0,5% пені за кожен день прострочки та 3% річних за час прострочки.

Іванов не заперечував проти сплати 2 500 грн., але відмовився від сплати пені та 3% річних за прострочку, оскільки пеня фактично приховує собою нарахування плати за користування позикою і позикодавець сам винен, що в

строк не забрав гроші, які лежали у нього дома і члени сім'ї були повідомлені, що прийде Іванов і йому потрібно буде віддати гроші.

Два свідки підтвердили домовленість сторін за цим договором позики про нарахування плати за користування позикою у вигляді пені.

Вирішіть справу.

Задача 3.

К. уклав з Б. договір позики, передавши йому 1 тисячу доларів США, без зазначення строку виконання зобов'язання. В договорі було зазначено, що його предметом є «передача у користування Б. 1 000 умовних одиниць із зобов'язанням Б. їх повернути». Домовленості про укладення договору сторони досягли в усній формі, а оформили договір розпискою.

Яких порушень чинного законодавства припустилися сторони?

Чи підлягає задоволенню, і в якій сумі, позов про стягнення заборгованості за таким договором позики?

Задача 4.

Підприємець Сидорчук уклав договір кредиту з комерційним банком «Інко». З'явившись у банк за одержанням кредиту наступного дня після встановленого договором терміну його одержання, Сидорчук сказав, що весь кредит йому не потрібний і він візьме тільки його половину. Банк йому відмовив і запропонував узяти кредит повністю відповідно до договору.

Чи правомірні дії Сидорчука? Вирішіть справу.

Задача 5.

Іванов взяв у позику у банку «ABC Bank» 20000 грн. на два роки з умовою щомісячної виплати відсотків по банківській ставці рефінансування. Перший рік Іванов сплачував відсотки, після чого звернувся до банку з пропозицією повернення всієї суми грошей. Працівник «ABC Bank» відмовив гр-ну Іванову, зазначивши, що лише після закінчення строку дії договору може бути повернута взята в кредит сума.

Яка різниця між договором позики і кредитним договором? Чи правомірна відмова працівника банку? Вирішіть справу.

Задача 6.

Підприємець Дмитрук, з метою погашення заборгованості за кредитним договором перед комерційним банком «Енергія», продав останньому грошову вимогу до підприємця Климова, термін платежу якої вже настав. Банк запропонував Климову погасити грошову вимогу. Щоб її сплатити, Климов був змушений терміново продати за зниженою ціною товар, отриманий від Дмитрука. Після цього Климов пред'явив вимогу до Дмитрука про відпiкодування збитків, викликаних порушенням останнім договору,

укладеного між ними при здійсненні угоди по купівлі-продажу товару, про заборону уступки вимоги.

Чи правомірна вимога Климова до Дмитрука? Чи буде дійсною уступка комерційному банку «Енергія» грошової вимоги, якщо між Дмитруком і Климовим існує угода про її заборону? Вирішіть справу.

ТЕМА 16. Розпорядження майновими правами інтелектуальної власності

1. Види договорів щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності та їхня загальна характеристика.
2. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності. Види ліцензій.
3. Ліцензійний договір. Зміст та основні умови ліцензійного договору.
4. Субліцензійний договір.
5. Предмет ліцензійного договору.
6. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.
7. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності.
8. Авторські договори. Договір щодо управління майновими правами автора або інших суб'єктів авторського права і суміжних прав.
9. Комерційна концесія – франчайзинг. Юридична характеристика договору. Предмет договору комерційної концесії.

Практичні завдання

Завдання 1.

Через два роки після одержання патенту на винахід Іванов вирішив налагодити випуск виробів на базі даного винаходу. На цій підставі він відмовив в укладанні ліцензійного договору Петренку, що побажав також освоїти випуск патентованих виробів. Петренко звернувся в Патентне відомство з клопотанням про надання йому примусової виняткової ліцензії, оскільки він, як і патентовласник, має намір після необхідної підготовки почати використання винаходу. Довідавшись про клопотання, Іванов подав у Патентне відомство заяву про надання відкритої ліцензії на свій винахід будь-якій особі, за винятком Петренка.

Як, на вашу, думку треба вирішити цю суперечку?

Завдання 2.

ВАТ придбало 100 % акцій ЗАТ, що здійснювало виготовлення шкіряного взуття. Свої вироби останнє маркірувало словесним товарним знаком «Граніт». ВАТ також почало проставляти на взутті, що випускається, даний товарний знак.

Виробничий кооператив «Авангард» зажадав припинення використання товарного знаку на тій підставі, що ЗАТ користувалося знаком по його ліцензії. Крім того, у договорі про покупку 100 % акцій ЗАТ не передбачався перехід до покупця прав на фірмове найменування, товарний знак та інші засоби індивідуалізації продавця, а також приналежних йому на підставі ліцензії прав використання таких засобів індивідуалізації.

Як, на вашу, думку треба вирішити цю суперечку?

Задача 3.

Гр. Сидорчук за авторським договором народний скульптор Пилипчук відповідно до вимог розробленого і затвердженого замовником ескізу створив скульптурне погруддя. Через півроку Сидорчук побачив аналогічне погруддя у будинку своїх сусідів – Онищенків. Як виявилось, воно було створено Пилипчуком через 2 місяці після виконання договору з Сидорчуком.

Сидорчук звернувся з позовом до Пилипчука про розірвання авторського договору, повернення авторської винагороди і відшкодування моральної шкоди. У заяві він зазначив, що умовами договору було передбачено виконання роботи у єдиному екземплярі і містилась заборона на створення нових скульптур на основі узгоджених замовником ескізів.

Гр. Пилипчук заперечує проти позову на підставі, що умови договору, які порушують його право на самореалізацію, є недійсними.

Вирішіть справу.

Задача 4.

Кандидат історичних наук Клименко на підставі укладеного авторського договору з видавництвом «Прем'єра» зобов'язувався протягом року написати підручник з історії України для учнів IX класу загальноосвітніх шкіл. У встановлені договором строки рукопис був зданий видавництву, яке після двомісячного розгляду запропонувало автору доопрацювати твір: виключити і переробити зміст певних глав, оскільки вони базуються на неперевірених даних, а інколи і суперечать реальним фактам. Клименко відмовився переробляти зміст твору, оскільки виклав у ньому власне бачення розвитку історичних подій.

Видавництво звернулося з позовом до суду про повернення безпідставно отриманого авторського гонорару, відшкодування заподіяних збитків у розмірі прибутку, очікуваного від реалізації книги і сплати неустойки за прострочення строку доопрацювання твору.

Вирішіть справу. Чи правомірні вимоги видавництва?

Задача 5.

Гр. Федорчук – канд. біолог. наук уклав договір з видавництвом про написання і опублікування енциклопедії для дітей «Світ живої природи». Згідно

умов договору автор зобов'язувався протягом 6 місяців передати написаний рукопис у обсязі, не меншому 20 друкованих аркушів видавництву, яке у місячний строк повинне прийняти рішення про прийняття чи відхилення твору, а у разі схвалення – опублікувати твір протягом року у кількості 5 тис. примірників.

У процесі роботи Федорук залучив до написання певних розділів енциклопедії Сергеева, а для художнього оформлення – гр. Іванова.

Твір у встановлені строки був переданий видавництву, яке за результатами розгляду прийняло рішення про зменшення авторської винагороди, мотивуючи його низькою якістю написаного матеріалу, меншим обсягом твору і залученням без згоди видавництва третіх осіб до його написання. Гр. Федорук не погодився з прийнятим рішенням, оскільки умовами укладеного договору не передбачалось створення твору лише однією особою; енциклопедія розрахована на дітей, тому її обсяг не повинен бути занадто великим, а зміст – обтяжений науковими даними.

Видавництво звернулося до суду з вимогою про повернення одержаного авторського гонорару і відшкодування заподіяних збитків у розмірі неотриманого прибутку.

Вирішіть справу. Чи має право автор залучати інших осіб до написання твору? Чи правомірні вимоги видавництва?

ТЕМА 17. Спільна діяльність

1. Загальні положення про зобов'язання щодо спільної діяльності.
2. Загальні ознаки договору про спільну діяльність.
3. Організаційно-правові форми спільної діяльності.
4. Договір простого товариства як багатосторонній договір. Ознаки договору простого товариства. Сторони договору.
5. Види договорів простого товариства.
6. Правове становище майна товариства.
7. Припинення договору простого товариства.

Практичні завдання

Задача 1.

Власники трьох рибальських човнів, які мали труднощі з перевезенням свіжої риби на оптову базу через відсутність власного транспорту, уклали договір простого товариства із власником автофургона Швидкіним. 26 липня Швидкін здав рибу на базу за більш низькою ціною, ніж був уповноважений товаришами, через її надлишок на базі, малого попиту в населення й відсутності спеціальних холодильних камер. Власники човнів зажадали від Швидкіна відшкодування понесених ними збитків. Останній затверджував, що діяв в інтересах всіх членів товариства.

Чи правомірно вимога власників рибальських човнів до Швидкіна?

Задача 2.

Куценко, Тесль, Штукаров і Смоляр створили просте товариство для будівлі кожному його члену будинку своєю працею за рахунок загальних коштів у селищі міського типу. Після будівлі першого будинку товариші побудували дерев'яну веранду жителям селища. Обсяг роботи учасників при цьому був різний. Розподіл отриманих за будівництво веранди грошей викликало спір. Куценко й Тесль пропонували гроші поділити нарівно, а двоє інших – відповідно до трудової участі кожного. До того ж Тесль попросив купити дискову електропилку й рубанок, які були їм внесені як внесок у товариство й украдені в ході будівництва веранди.

Як варто поділити гроші, отримані за будівлю веранди? Чи правомірне прохання Теслі купити нові інструменти замість втрачених за рахунок товариства?

Задача 3.

Гр-н Головченко А. А. уклав з ВАТ «Будівельною організацією «Надія» та з ТОВ «Технобудпроект» договір про спільну діяльність. Відповідно до договору про спільну діяльність гр. Головченко А. А. повинен внести як внесок 50% вартості будівництва, що склало 500 000 грн., ВАТ «Будівельна організація «Надія» зобов'язалося внести як внесок 35%, що становило 350 000 грн., а ТОВ «Технобудпроект» зобов'язалося внести як внесок 15%, що становило 150 000 грн. Водночас, договором простого товариства було передбачено, що ВАТ «Будівельна організація «Надія» є, за взаємною згодою сторін договору, замовником і генеральним підрядником будівництва будинку. Договором простого товариства було передбачено, що ВАТ «Будівельна організація «Надія» відповідно до договору здійснює ведення справ простого товариства та представляє інтереси учасників простого товариства перед третіми особами.

Сторони підписали як невід'ємну частину договору акт розподілу жилої площі жилого будинку, який буде збудовано. Відповідно до даного акту Головченко А. А. мав право отримати у власність 1 поверх жилого будинку, який будується та всі нежилі приміщення першого поверху, ВАТ «Будівельна організація «Надія» - другий поверх жилого будинку, одну квартиру третього поверху, ТОВ «Технобудпроект» третій поверх жилого будинку.

Виконуючи свої зобов'язання за договором, Головченко А. А. вніс як внесок у спільну діяльність 400 000 грн. ВАТ «Будівельна організація «Надія», використовуючи грошові кошти, внесені у якості вкладу Головченко А.А., замовило розробку проектно-кошторисної документації у ТОВ «Технобудпроект». Отримавши грошові кошти від ВАТ «Будівельна організація «Надія», ТОВ «Технобудпроект» розробило проектну документацію. ВАТ «Будівельна організація «Надія» розробило робочу будівельну документацію,

розпочало будівельні роботи на будівельному майданчику (земельній ділянці), який не було внесено як вклад у спільну діяльність.

Будинок повинен був бути введений у експлуатацію до 15 грудня 2005 року. Однак до 15 грудня 2005 року було зведено лише перший поверх будинку. Головченко А. А. відповідно до положень ст. 1136 ЦК України здійснив письмовий запит щодо ведення спільних справ, у якому поставив питання про зволікання у будівництві. У даному запиті Головченко А. А. звинуватив ВАТ «Будівельна організація «Надія» та ТОВ «Технобудпроект» у невиконанні ними своїх обов'язків щодо внесення у спільну діяльність грошових коштів. Водночас, як повідомив Головченко А. А., у зв'язку з очевидністю підстав вважати, що ВАТ «Будівельна організація «Надія» та ТОВ «Технобудпроект» не виконують свого обов'язку щодо внесення грошових вкладів у спільну діяльність, зупинив виконання свого обов'язку щодо внесення залишку грошових коштів у спільну діяльність у розмірі 100 000 грн.

У свою чергу, ВАТ «Будівельна організація «Надія» повідомила, що вона як внесок зі свого боку зарахувала вартість будівельних робіт, які становлять 100 000 грн., вартість будівельного майданчика, який становить 150 000 грн. ТОВ «Технобудпроект» повідомило, що воно як внесок зі свого боку зарахувало вартість проектно-кошторисної документації, яку воно розробило.

Головченко А. А. подав позов про визнання права вимоги до простого товариства у складі Головченко А. А., ВАТ «Будівельна організація «Надія», ТОВ «Технобудпроект» щодо передачі йому у власність першого поверху об'єкту будівництва.

Чи підлягає позов Головченка А. А. задоволенню? Чи правомірні дії ВАТ «Будівельна організація «Надія» щодо зарахування у якості вкладу замість грошових коштів вартості будівельних робіт та вартості будівельного майданчика? Чи правомірні дії ТОВ «Технобудпроект» щодо зарахування як внеску вартості проектно-кошторисної документації замість грошових коштів? Чи правомірно Головченко А. А. застосував оперативну санкцію щодо зупинення виконання зобов'язань з внесення як вкладу грошових коштів у спільну діяльність? Чи порушені права Головченка А. А., ВАТ «Будівельна організація «Надія», ТОВ «Технобудпроект» у даній правовій ситуації? Якщо порушені, то якого з учасників простого товариства; які способи захисту цивільних прав Ви можете запропонувати названим учасникам простого товариства?

Задача 4.

ТОВ «Крок», власник трансформаторної установки, уклало з ТОВ «Гарт», власником земельної ділянки, на якій розміщена прийнята в експлуатацію транспортна установка, договір простого товариства. Предметом договору була діяльність щодо спільної експлуатації трансформаторної установки. До моменту укладення договору простого товариства ТОВ «Крок» сплачувало ТОВ «Гарт»

орендні платежі за оренду земельної ділянки, на якій розміщена трансформаторна установка, а ТОВ «Гарт» сплачувало ТОВ «Крок» орендні платежі за оренду трансформаторної установки з метою підключення до мережі струму. Внаслідок виникнення потреби у ТОВ «Крок» задовольнити струмом виробничі потужності у більшому об'ємі з'явилася необхідність використовувати трансформатор без підключення до нього ТОВ «Гарт». Іншими словами, у випадку підключення до трансформатора ТОВ «Гарт» власник трансформатора не міг забезпечити струмом виробничі потужності підприємства.

ТОВ «Крок» звернулося до ТОВ «Гарт» з пропозицією розірвати договір простого товариства і висловило пропозицію на адресу ТОВ «Гарт» побудувати та ввести в експлуатацію власний трансформатор. ТОВ «Гарт» відмовилося від розірвання договору простого товариства.

ТОВ «Крок» у односторонньому порядку відключило ТОВ «Гарт» від трансформатора і знеструмило ТОВ «Гарт». Водночас ТОВ «Крок» подало позов про визнання договору простого товариства неукладеним внаслідок відсутності спільної мети договору. У свою чергу ТОВ «Гарт» подало зустрічний позов з вимогою про сплату йому орендних платежів за користування земельною ділянкою за час дії договору простого товариства та вимогу про відшкодування матеріальної шкоди, спричиненої відключенням підприємства від струму.

Чи підлягають позовні вимоги ТОВ «Крок» задоволенню? Чи обґрунтовані вимоги ТОВ «Гарт»?

ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Витоки, еволюція та вчення про договірне право.
2. Види договорів.
3. Обмеження свободи договору за законодавством України.
4. Проблемні питання типових договорів: теорія та судова практика.
5. Форма зміни та розірвання договору.
6. Розірвання договору в судовому порядку.
7. Доля виконаного за договором. Підстави для кондикційного позову.
8. Встановіть особливості виконання договірних зобов'язань на відміну від недоговірних.
9. Способи захисту сторін зобов'язання.
10. Найбільш проблемні питання поруки та гарантії як способу забезпечення кредитних договорів.
11. Судова практика щодо забезпечення кредитних договорів заставою.
12. Можливість забезпечення виконання зобов'язання при укладанні попереднього договору.
13. Поняття евікції у цивільному праві.
14. Гарантійні строки, строки придатності, строки служби, претензійні строки, позовна давність.
15. Захист прав покупця-споживача.
16. Співвідношення понять «міна», «бартер», «товарообмінна операція».
17. Характерні риси договору дарування.
18. Значення дієздатності сторін договору дарування. Спеціальні правила щодо укладення договорів дарування юридичними особами.
19. У яких випадках дарувальник має право вимагати розірвання договору дарування?
20. Дайте визначення понять «рента» та «договір ренти». Юридичні ознаки договору ренти.
21. Способи забезпечення виконання зобов'язань щодо виплати ренти.
22. Характеристика договору довічного утримання.

23. Види договорів найму.
24. Переваги договорів лізингу, купівлі-продажу у розстрочку та кредитного договору в залежності від інтересів сторін.
25. Порівняльна характеристика договору підряду і трудового договору.
26. Значення строків для виконання договору будівельного підряду.
27. Особливості відповідальності сторін у договорі підряду.
28. Правова природа договорів про надання аудиторських, юридичних, медичних послуг, договору про надання правової допомоги.
29. Договори морського перевезення вантажу, пасажирів та морського буксирування. Договори чартеру та фрахтування судна.
30. Особливості припинення договору перевезення та відповідальності сторін.
31. Підстави звільнення від відповідальності за договором перевезення: автомобільного перевізника, повітряного перевізника, залізничного перевізника, морського перевізника.
32. Зберігання на товарному складі.
33. Загальна характеристика агентського, брокерського, дилерського та інших видів посередницьких договорів.
34. Застосування у договірній практиці договорів доручення та агентського договору.
35. Особливості відповідальності сторін та припинення договору управління майном.
36. Припинення та недійсність договору страхування.
37. Проблемні питання судової практики щодо договору позики.
38. Види договорів кредиту.
39. Захист прав споживачів у кредитних договорах.
40. Порядок та форми розрахунків у цивільному обороті.
41. Проблемні питання договорів банківського вкладу, банківського рахунку.
42. Структура договірних зав'язків у факторингових відносинах.
43. Переваги та недоліки договору факторингу та кредитного договору в залежності від інтересів сторін.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ДОГОВІР

1. Якщо одна сторона бере на себе обов'язок перед другою стороною вчинити певні дії або утриматися від них, а друга сторона наділяється лише правом вимоги, без виникнення зустрічного обов'язку щодо першої сторони, то договір вважається:

- 1) двостороннім;
- 2) консенсуальним;
- 3) реальним;
- 4) одностороннім;
- 5) недвостороннім.

2. Якщо правами та обов'язками наділені обидві сторони договору, то він є:

- 1) одностороннім;
- 2) взаємним;
- 3) двостороннім;
- 4) багатостороннім;
- 5) безстороннім.

3. Договір, який містить елементи різних договорів, називається:

- 1) складним;
- 2) поєднаним;
- 3) багатоелементним;
- 4) змішаним;
- 5) ускладненим.

4. Договір набирає чинності з моменту:

- 1) його підписання;
- 2) досягнення згоди;
- 3) прийняття пропозиції;
- 4) його виконання;
- 5) його укладення.

5. Зміна ціни в договорі після його виконання:

- 1) допускається за згодою сторін;
- 2) не допускається;
- 3) можлива за певних умов;
- 4) допускається у випадках, встановлених законом;
- 5) допускається якщо на це є згода іншої сторони.

6. Договір, в якому одна сторона – підприємець взяла на себе обов'язок здійснювати продаж товарів, виконання робіт або надання послуг кожному, хто до неї звернеться, називається:

- 1) публічним;
- 2) договором приєднання;
- 3) роздрібної купівлі-продажу;
- 4) попереднім;
- 5) підприємницьким.

7. У разі необґрунтованої відмови підприємця від укладення публічного договору він має :

- 1) сплатити неустойку;
- 2) виконати договір;
- 3) попросити вибачення у споживача;
- 4) повідомити про це уповноважені державні органи;
- 5) відшкодувати збитки, завдані споживачеві такою відмовою.

8. Договір, умови якого встановлені однією із сторін у формулярах або інших стандартних формах, який може бути укладений лише шляхом приєднання другої сторони до запропонованого договору в цілому, є договором:

- 1) публічним;
- 2) змішаним;
- 3) приєднання;
- 4) типовим;
- 5) зразковим.

9. Попередній договір укладається у формі:

- 1) встановленій для основного договору;
- 2) усній;
- 3) завжди письмовій;
- 4) на вибір сторін усній або письмовій;
- 5) нотаріально посвідченій.

10. Договір, в якому боржник зобов'язаний виконати свій обов'язок на користь третьої особи, яка встановлена або не встановлена у договорі, називається:

- 1) трьохстороннім договором;
- 2) договором про виконання третій особі;
- 3) договором на користь третьої особи;
- 4) договором для третьої особи;
- 5) змішаним договором.

КУПІВЛЯ-ПРОДАЖ

11. Предметом договору купівлі-продажу може бути:

- 1) товар, який є у продавця;
- 2) послуга;
- 3) робота;
- 4) майнові права;
- 5) зобов'язання;
- 6) право вимоги, яка не має особистого характеру;
- 7) товар, який був у продавця.

12. Укладається у письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню та державній реєстрації договір купівлі-продажу:

- 1) земельної ділянки;
- 2) транспортного засобу;
- 3) космічного об'єкта;
- 4) виробу з дорогоцінних металів;
- 5) іноземної валюти;
- 6) підприємства як єдиного майнового комплексу;
- 7) житлової квартири.

13. Право продажу товару належить власникові, крім випадків:

- 1) коли покупцем є добросовісний набувач;
- 2) укладення договору купівлі-продажу на біржі;
- 3) продажу майна з прилюдних торгів;
- 4) укладення договору купівлі-продажу на аукціоні;
- 5) примусового продажу;
- 6) встановлених законом;
- 7) встановлених договором.

14. Покупець, який не знав і не міг знати про права третіх осіб на товар, має право вимагати у продавця:

- 1) відшкодування збитків;
- 2) сплати неустойки;
- 3) зниження ціни;
- 4) зміни договору;
- 5) відмови від договору;
- 6) розірвання договору;
- 7) заміни на інший товар.

15. Продавець повинен одночасно з товаром передати покупцеві:

- 1) його приналежності;

- 2) документи, що стосуються товару;
- 3) чек на товар;
- 4) розписку про належну якість товару;
- 5) інформацію про виробника товару;
- 6) свої контактні телефони;
- 7) відомості про адресу органу захисту прав споживачів.

16. Якщо продавець передав покупцеві меншу кількість товару, ніж це встановлено договором купівлі-продажу, покупець має право:

- 1) вимагати повернення зайво сплаченої суми;
- 2) відшкодування збитків;
- 3) вимагати передання кількості товару, якої не вистачає;
- 4) відмовитися від переданого товару та його оплати;
- 5) сплати неустойки;
- 6) заміни на інший товар належної якості
- 7) зменшення купівельної ціни.

17. Якщо продавець передав покупцеві частину товару, асортимент якого відповідає умовам договору купівлі-продажу, і частину товару з порушенням асортименту, покупець має право на свій вибір:

- 1) вимагати зменшення купівельної ціни товару;
- 2) вимагати відшкодування збитків;
- 3) відмовитися від усього товару;
- 4) вимагати сплати неустойки;
- 5) прийняти весь товар;
- 6) вимагати заміни на інший товар;
- 7) прийняти частину товару, що відповідає умовам договору, і відмовитися від решти товару.

18. Строк, протягом якого продавець гарантує якість товару (гарантійний строк) може бути встановлений:

- 1) гарантійним листом;
- 2) договором гарантії;
- 3) законом;
- 4) покупцем;
- 5) органом захисту прав споживачів;
- 6) договором;
- 7) гарантією.

19. Строк придатності товару визначається:

- 1) періодом часу, який обчислюється з дня його придбання;
- 2) періодом часу, який обчислюється з дня його передачі покупцю;

- 3) терміном (датою) придбання товару;
- 4) терміном (датою), до настання якої товар є придатним для використання;
- 5) терміном (датою) від настання якої товар є придатним для використання;
- 6) періодом часу, який обчислюється з дня укладення договору купівлі-продажу;
- 7) періодом часу, який обчислюється з дня його виготовлення і протягом якого товар є придатним для використання.

20. У разі істотного порушення вимог щодо якості товару покупець має право за своїм вибором:

- 1) вимагати пропорційного зменшення ціни;
- 2) відмовитися від договору і вимагати повернення сплаченої за товар грошової суми;
- 3) вимагати безоплатного усунення недоліків товару в розумний строк;
- 4) вимагати заміни товару;
- 5) вимагати відшкодування витрат на усунення недоліків товару;
- 6) вимагати сплати неустойки;
- 7) вимагати розірвання договору.

21. Продавець відповідає за недоліки товару, якщо покупець доведе, що вони виникли:

- 1) у момент передання товару покупцеві;
- 2) на наступний день після передання товару покупцеві;
- 3) протягом гарантійного строку на товар;
- 4) до передання товару покупцеві;
- 5) з причин, які існували на момент передання товару покупцеві;
- 6) з причин, які існували до передання товару покупцеві;
- 7) з причин, які виникли після передання товару покупцеві.

22. Якщо на товар не встановлений гарантійний строк або строк придатності, вимога у зв'язку з його недоліками може бути пред'явлена покупцем за умови, що недоліки були виявлені протягом розумного строку, але в межах:

- 1) одного року;
- 2) п'яти років;
- 3) двох років;
- 4) щодо нерухомого майна – десяти років;
- 5) шести місяців;
- 6) щодо нерухомого майна – трьох років;
- 7) щодо нерухомого майна – тридцяти років.

РЕНТА

23. Право платника безстрокової ренти на відмову від договору можливе:

- 1) у випадку досягнення сторонами згоди;
- 2) у випадку знищення майна, переданого під виплату ренти;
- 3) за умови повного розрахунку після спливу трьох місяців від дня одержання одержувачем ренти письмової відмови платника від договору;
- 4) у випадку зміни стану здоров'я одержувача ренти;
- 5) інші важливі обставини, які ускладнюють виконання договору.

24. Вкажіть, у яких відповідях правильно вказані можливі форми ренти:

- 1) виконання робіт або надання послуг;
- 2) сплата аліментів;
- 3) зарахування зустрічної вимоги за зобов'язанням;
- 4) виплата грошей;
- 5) відступлення майнових прав;
- 6) передання речей;
- 7) дотації та субсидії.

25. Які положення стосуються правового регулювання договору ренти:

- 1) сторонами договору можуть бути фізичні особи, юридичні особи, держава Україна, Автономна Республіка Крим, територіальна громада;
- 2) у разі випадкового знищення майна, переданого під виплату ренти на певний строк, обов'язки платника ренти припиняються;
- 3) рента може виплачуватися лише у грошовій формі;
- 4) договір про передачу нерухомого майна під виплату ренти підлягає державній реєстрації;
- 5) якщо договором не встановлені правові наслідки розірвання договору ренти, розрахунки проводяться залежно від строку перебування майна у власності платника ренти;
- 6) одержувач ренти передає платникові ренти майно у власність;
- 7) за прострочення виплати ренти платник ренти сплачує пеню;
- 8) платник безстрокової ренти має право відмовитися від договору ренти;
- 9) якщо майно передано у власність платника ренти за плату, у разі розірвання договору одержувач ренти має право вимагати від платника ренти виплати суми ренти та вартості переданого майна.

26. Одержувач безстрокової ренти має право вимагати розірвання договору ренти у разі, якщо:

- 1) платник ренти не сплатив одержувачі ренти проценти за прострочення виплати ренти;

- 2) платник ренти не сплатив одержувачеві ренти пеню за прострочення виплати ренти;
- 3) у разі випадкового знищення нерухомого майна, переданого під виплату ренти;
- 4) платник порушив свої зобов'язання щодо забезпечення виплати ренти;
- 5) платник ренти прострочив її виплату більш як на два місяці;
- 6) платник ренти визнаний неплатоспроможним;
- 7) виникли обставини, які явно свідчать про неможливість виплати ренти у розмірі і в строки, що встановлені договором;
- 8) платник ренти прострочив її виплату більш як на один рік;
- 9) інші підстави розірвання можуть бути передбачені договором ренти.

27. Які положення стосуються договору ренти?

- 1) рента може виплачуватися лише у грошовій формі;
- 2) договір ренти укладається у письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню;
- 3) одержувач безстрокової ренти має право вимагати розірвання договору ренти у разі, якщо платник ренти прострочив її виплату більш як на два роки;
- 4) одержувач безстрокової ренти має право вимагати розірвання договору, якщо платник ренти не сплатив пеню за прострочення виплати ренти;
- 5) договір про передачу нерухомого майна під виплату ренти підлягає також державній реєстрації;
- 6) платник безстрокової ренти має право відмовитися від договору ренти;
- 7) рента виплачується після закінчення кожного календарного місяця, якщо інше не встановлено договором;
- 8) платник ренти має право відчужувати майно, передане йому під виплату ренти, лише за згодою одержувача ренти;
- 9) платник ренти за договором зобов'язаний періодично виплачувати одержувачеві ренту.

28. Одержувач безстрокової ренти має право вимагати розірвання договору ренти у разі, якщо:

- 1) платник ренти не сплатив одержувачі ренти проценти за прострочення виплати ренти;
- 2) платник ренти не сплатив одержувачеві ренти пеню за прострочення виплати ренти;
- 3) у разі випадкового знищення нерухомого майна, переданого під виплату ренти;
- 4) платник порушив свої зобов'язання щодо забезпечення виплати ренти;
- 5) платник ренти прострочив її виплату більш як на два місяці;
- 6) платник ренти визнаний неплатоспроможним;

- 7) виникли обставини, які явно свідчать про неможливість виплати ренти у розмірі і в строки, що встановлені договором;
- 8) платник ренти прострочив її виплату більш як на один рік;
- 9) інші підстави розірвання можуть бути передбачені договором ренти.

29. Одержувач безстрокової ренти має право вимагати розірвання договору ренти у таких випадках:

- 1) платник порушив свої зобов'язання щодо забезпечення виплати ренти;
- 2) платник прострочив виплату ренти на один місяць;
- 3) платник прострочив виплату ренти на один рік;
- 4) у платника змінилось сімейне становище;
- 5) вартість майна, переданого одержувачем, збільшилась;
- 6) платник визнаний неплатоспроможним;
- 7) одержувач вимагає збільшення рентних платежів, а платник не згоден.

30. Положення яких договорів поширюються на договір ренти:

- 1) міни;
- 2) довічного утримання;
- 3) послуг;
- 4) підряду;
- 5) купівлі-продажу;
- 6) управління майном;
- 7) дарування.

31. Забезпечення виплати ренти здійснюється:

- 1) закладом;
- 2) страхуванням майна;
- 3) виплатою завдатку;
- 4) одержувач ренти у разі передання земельної ділянки або іншого нерухомого майна набуває право застави на майно;
- 5) накладенням заборони;
- 6) платник ренти вправі відчужувати майно лише за згодою одержувача ренти;
- 7) встановленням обов'язку платника ренти застрахувати ризик невиконання ним своїх обов'язків.

32. Одержувач безстрокової ренти має право вимагати розірвання договору ренти:

- 1) якщо сторони домовились про це;
- 2) якщо платник прострочив її виплату більше як на 6 місяців;
- 3) якщо платник прострочив її виплату більше як на 1 рік;
- 4) якщо платник прострочив її виплату менше як на 1 рік;
- 5) платник визнаний неплатоспроможним;

- 6) якщо платник виплатив меншу суму ренти, визначеної договором;
- 7) в інших випадках, встановлених договором ренти.

33. Форма договору ренти:

- 1) усна;
- 2) письмова;
- 3) письмова з нотаріальним посвідченням та державною реєстрацією;
- 4) письмова з нотаріальним посвідченням;
- 5) у будь-якій формі на вибір сторін.

ДАРУВАННЯ

34. Дарувальник має право відмовитися від передання дарунка у майбутньому, якщо:

- 1) обдарований умісно вчинив злочин проти життя, здоров'я дарувальника;
- 2) обдарований умісно вчинив злочин проти власності дарувальника;
- 3) обдарований припинив спілкування з дарувальником, членами його сім'ї;
- 4) обдарований умісно вчинив злочин проти життя, здоров'я, власності батьків дарувальника, дружини (чоловіка) або дітей;
- 5) після укладення договору його майновий стан істотно погіршився.

35. Предметом договору дарування не можуть бути:

- 1) рухомі речі;
- 2) гроші, цінні папери;
- 3) нерухомі речі;
- 4) майнові права;
- 5) майнові обов'язки.

36. Договір дарування валютних цінностей на суму, яка перевищує п'ятдесятикратний розмір неоподаткованого мінімуму доходів громадян укладається:

- 1) усно;
- 2) у письмовій формі;
- 3) за згодою сторін в усній або у письмовій формі;
- 4) у письмовій формі з нотаріальним посвідченням;
- 5) у письмовій формі з державною реєстрацією правочину.

37. Укладається у письмовій формі та підлягає нотаріальному посвідченню договір дарування:

- 1) предметів особистого призначення;
- 2) майнових прав;
- 3) нерухомих речей;

- 4) валютних цінностей на суму, яка перевищує десятикратний розмір неоподатковуваного мінімуму доходів громадян;
- 5) валютних цінностей на суму, яка перевищує двократний розмір мінімальної заробітної плати;
- 6) валютних цінностей на суму, яка перевищує п'ятдесятикратний розмір неоподатковуваного мінімуму доходів громадян;
- 7) будь-яких речей.

38. Договором дарування може бути встановлений обов'язок обдаровуваного:

- 1) виплачувати грошову ренту дарувальнику;
- 2) надати право довічного користування дарунком третій особі;
- 3) передати певне майно дарувальнику;
- 4) вчинити дію немайнового характеру на користь дарувальника;
- 5) не пред'являти вимог до третьої особи про виселення;
- 6) повернути майно через певний час;
- 7) не відчужувати подароване майно.

39. Дарувальник має право вимагати розірвання договору дарування:

- 1) якщо обдаровуваний умисно вчинив злочин проти життя рідної тітки дарувальника;
- 2) якщо обдаровуваний вчинив замах на життя дядька дарувальника;
- 3) якщо обдаровуваний знищив майно, подароване йому дарувальником;
- 4) якщо річ становить історичну культурну цінність;
- 5) якщо обдаровуваний необережно вчинив злочин проти життя, здоров'я, власності дарувальника, його батьків, дружини (чоловіка) або дітей;
- 6) якщо обдаровуваний створює загрозу безповоротної втрати дарунка, що має для дарувальника велику немайнову цінність;
- 7) якщо внаслідок недбалого ставлення обдаровуваного до речі, що становить історичну, наукову, культурну цінність, ця річ може бути знищена або істотно пошкоджена.

40. Які законодавчі положення стосуються договору дарування:

- 1) дарунком можуть бути рухомі речі, нерухомі речі, немайнові права, що виникнуть у майбутньому у дарувальника;
- 2) батьки мають право дарувати майно дітей, якщо орган опіки і піклування надав дозвіл на вчинення правочину;
- 3) право власності обдаровуваного виникає з моменту передання речі дарувальником підприємству, організації транспорту, зв'язку, іншій особі для вручення обдаровуваному;
- 4) договір дарування валютних цінностей укладається у письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню;
- 5) договір дарування від імені дарувальника може укласти його представник;

- 6) договір дарування може передбачати обов'язок обдаровуваного на користь дарувальника;
- 7) юридична особа може укласти договір пожертви лише за умови, що це передбачено її установчим документом;
- 8) до вимог про розірвання договору дарування застосовується позовна давність в один рік;
- 9) обдаровуваний має право до прийняття подарунка на підставі договору дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому відмовитися від нього.

41. Які вимоги встановлені до форми договору дарування?

- 1) договір дарування може укладатися усно, якщо предметом договору є рухома річ;
- 2) договір дарування нерухомої речі може бути укладений усно;
- 3) договір дарування майнового права укладається у письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню;
- 4) договір дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому укладається у письмовій формі;
- 5) договір дарування валютних цінностей на суму, яка перевищує п'ятдесят мінімальних заробітних плат, укладається у письмовій формі;
- 6) договір дарування предметів побутового призначення може бути укладений усно;
- 7) договір дарування, сторонами якого є юридичні особи, укладається у письмовій формі;
- 8) передання речі за усним договором рухомої речі, що має особливу цінність, є правомірним, коли суд не встановить, що обдаровуваний заволодів нею незаконно;
- 9) договір дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому є нікчемним у разі недодержання нотаріальної форми правочину.

42. Дарувальник має право вимагати розірвання договору дарування у таких випадках:

- 1) якщо договір дарування нерухомої речі у разі недодержання нотаріальної форми визнаний судом недійсним;
- 2) якщо обдаровуваний вчинив вбивство з необережності дружини дарувальника;
- 3) обдаровуваний вчинив умисний злочин проти власності його сестри, якщо предметом договору дарування є особливо цінне майно;
- 4) якщо внаслідок недбалого ставлення обдаровуваного до речі, що становить культурну цінність, ця річ може бути істотно пошкоджена;
- 5) обдаровуваний вчинив умисний злочин проти власності дарувальника, якщо предметом договору дарування є рухома річ;

- 6) якщо обдаровуваний створює загрозу безповоротної втрати дарунка, що має велику немайнову цінність для дарувальника;
- 7) якщо обдаровуваний створює загрозу втрати дарунка, що має велику майнову цінність для сім'ї дарувальника;
- 8) якщо річ, яка становить історичну цінність, може бути знищена внаслідок недбалого ставлення обдаровуваного до речі;
- 9) обдаровуваний негідно поводить себе по відношенню до дарувальника.

43. Дарунком можуть бути:

- 1) майнові обов'язки;
- 2) гроші;
- 3) право на аліменти;
- 4) право на відшкодування моральної шкоди;
- 5) нерухомі речі;
- 6) майнові права;
- 7) особисті немайнові права;
- 8) рухомі речі;
- 9) цінні папери.

ДОГОВІР ДОВІЧНОГО УТРИМАННЯ

44. Договір довічного утримання, за яким передається нерухоме майно, укладається:

- 1) у письмовій формі;
- 2) у письмовій формі з державною реєстрацією;
- 3) у будь-якій формі на вибір сторін;
- 4) у письмовій формі з нотаріальним посвідченням;
- 5) у письмовій формі з нотаріальним посвідченням та державною реєстрацією.

45. Які положення застосовуються до договору довічного утримання?

- 1) за договором довічного утримання одна сторона передає другій стороні у власність рухому річ;
- 2) сторонами договору утримання є утримувач і відчужувач;
- 3) укладається у письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню;
- 4) у договорі мають бути визначені усі види догляду;
- 5) відчужувачем може бути лише повнолітня дієздатна фізична особа або юридична особа;
- 6) матеріальне забезпечення здійснюється щомісячно;
- 7) сторони можуть домовитися про заміну речі, яка була передана за договором, на іншу річ;
- 8) договір припиняється зі смертю спадкоємців за законом відчужувача;

9) оцінка матеріального забезпечення, що надається за договором довічного утримання, підлягає індексації у порядку, встановленому законом.

46. Відчужувач за договором довічного утримання має такі права:

- 1) вимагати розірвання договору у разі неналежного виконання набувачем своїх обов'язків, незалежно від його вини;
- 2) вимагати відшкодування збитків у разі пошкодження майна, яке було передано набувачеві;
- 3) у разі припинення юридичної особи-набувача, права на майно переходять до відчужувача;
- 4) відмовитися від договору, якщо набувач – фізична особа не може надалі виконувати обов'язки за договором з підстав, що мають істотне значення;
- 5) передавати предмет договору довічного утримання у заставу;
- 6) вимагати розірвання договору у разі невиконання набувачем своїх обов'язків, незалежно від його вини;
- 7) брати участь у веденні спільного господарства із набувачем;
- 8) домовитися із набувачем про заміну речі, яка була передана за договором довічного утримання, на іншу річ;
- 9) отримати кошти від набувача на поховання чоловіка (дружини).

47. Набувач має такі обов'язки за договором довічного утримання:

- 1) передати у власність другій стороні житловий будинок, квартиру або їх частину, інше нерухоме майно або рухоме майно, що має значну цінність;
- 2) забезпечувати визначені договором види матеріального забезпечення та догляду;
- 3) поховати відчужувача, якщо договором не передбачено інше;
- 4) забезпечити третю особу житлом у будинку (квартирі), який йому переданий відчужувачем, якщо це передбачено договором;
- 5) надавати щомісячне забезпечення дружині відчужувача;
- 6) забезпечувати розвиток особистості відчужувача;
- 7) не здійснювати обмін, дарування майна, переданого за договором, до смерті відчужувача;
- 8) заповідати майно, що передано відчужувачем за договором довічного утримання;
- 9) здійснити поховання відчужувача.

48. Способи забезпечення виконання договору довічного утримання (договору):

- 1) з моменту передання майна набувач набуває право застави на це майно;
- 2) правом відчужувача на неустойку;

- 3) набувач не має права до смерті відчужувача продавати, дарувати, міняти майно, укладати щодо нього договір застави, передавати його у власність іншій особі на підставі іншого правочину;
- 4) накладення нотаріусом заборони відчуження майна;
- 5) неможливість звернення стягнення на майно, передане набувачу, за його зобов'язаннями протягом життя відчужувача;
- 6) накладення заборони на відчуження та складання заповіту щодо майна, яке визначене у договорі довічного утримання;
- 7) право сторони, якщо це передбачено договором, в односторонньому порядку відмовитися від договору у разі порушення його іншою стороною;
- 8) обов'язкове страхування майна за договором довічного утримання;
- 9) право відчужувача на притримання майна.

49. Відчужувачем у договорі довічного утримання може бути:

- 1) непрацездатна фізична особа;
- 2) особа пенсійного віку;
- 3) фізична особа, незалежно від її віку та стану здоров'я;
- 4) повнолітня недієздатна особа;
- 5) неповнолітня або малолітня особа.

50. У договорі довічного утримання можуть бути передбачені умови про:

- 1) плату за житловий будинок, переданий набувачеві у користування;
- 2) строки користування нерухомим майном;
- 3) передачу у власність набувача частини квартири;
- 4) види матеріального забезпечення набувача;
- 5) види матеріального забезпечення відчужувача;
- 6) спадкування майна відчужувача.
- 7) передачу у власність набувача рухомого майна, яке має значну цінність.

51. Набувачем у договорі довічного утримання може бути:

- 1) фізична особа незалежно від віку та стану здоров'я;
- 2) повнолітня непрацездатна недієздатна фізична особа;
- 3) територіальна громада;
- 4) держава;
- 5) повнолітня дієздатна фізична особа;
- 6) юридична особа;
- 7) будь-який суб'єкт цивільних відносин.

52. Обов'язки набувача за договором довічного утримання:

- 1) систематично організовувати відчужувачеві літній відпочинок;
- 2) не надання матеріальної допомоги іншим особам;
- 3) здійснювати додаткові грошові виплати;

- 4) надавати відчужувачу різні види матеріального забезпечення, а також усі види догляду (опікування), якими набувач має забезпечувати відчужувача;
- 5) забезпечити набувача житлом (у випадку, якщо такий обов'язок передбачений договором);
- 6) поховати відчужувача, навіть якщо такий обов'язок не був передбачений договором;
- 7) утримувати членів сім'ї відчужувача.

53. Правові наслідки розірвання договору довічного утримання:

- 1) право власності залишається у набувача;
- 2) право власності переходить до спадкоємців;
- 3) право власності за рішенням суду може залишитися за набувачем;
- 4) у зв'язку з невиконанням або неналежним виконанням набувачем обов'язків за договором, право власності на майно, яке було ним передане, набуває відчужувач;
- 5) у разі розірвання договору у зв'язку з неможливістю його подальшого виконання набувачем з причин, що мають істотне значення, суд може залишити за набувачем право власності на частину майна;
- 6) право власності залишається в рівних частках у набувача та відчужувача;
- 7) жодних.

54. Заміна набувача за договором довічного утримання (догляду) можлива:

- 1) у разі істотного погіршення майнового стану набувача;
- 2) тяжка хвороба набувача;
- 3) тяжка хвороба членів сім'ї набувача;
- 4) звільнення з роботи набувача;
- 5) у разі неможливості подальшого виконання фізичною особою обов'язків з підстав, що мають істотне значення – за згодою відчужувача.

55. Договір довічного утримання укладається:

- 1) у письмовій формі;
- 2) у письмовій формі з державною реєстрацією правочину;
- 3) у письмовій формі з нотаріальним посвідченням та з державною реєстрацією правочину;
- 4) у письмовій формі та підлягає нотаріальному посвідченню;
- 5) у будь-якій формі на вибір сторін.

56. Набувачем у договорі довічного утримання може бути:

- 1) фізична особа незалежно від віку та стану здоров'я;
- 2) територіальна громада;
- 3) держава;
- 4) будь-який суб'єкт цивільних правовідносин;

5) повнолітня дієздатна фізична особа або юридична особа.

57. Право власності на нерухоме майно за договором довічного утримання виникає у набувача:

- 1) з моменту нотаріального посвідчення договору;
- 2) з моменту підписання договору сторонами;
- 3) з моменту передання майна;
- 4) з моменту смерті відчужувача;
- 5) відповідно до ст. 334 Цивільного кодексу України.

58. Договір довічного утримання рухомого майна укладається:

- 1) в усній формі;
- 2) у письмовій формі;
- 3) у письмовій формі з нотаріальним посвідченням;
- 4) у будь-якій формі на вибір сторін;
- 5) у письмовій формі з нотаріальним посвідченням та державною реєстрацією.

НАЙМ (ОРЕНДА)

59. В якій формі укладається договір найму транспортного засобу:

- 1) в усній формі;
- 2) у письмовій формі;
- 3) підлягає нотаріальному посвідченню;
- 4) підлягає державній реєстрації;
- 5) підлягає нотаріальному посвідченню і державній реєстрації.

60. Договір найму транспортного засобу за участю фізичної особи:

- 1) укладається в усній формі;
- 2) укладається у визначеній за домовленістю сторін формі;
- 3) підлягає державній реєстрації;
- 4) підлягає нотаріальному посвідченню;
- 5) підлягає нотаріальному посвідченню і державній реєстрації.

61. За договором найму транспортного засобу екіпаж, який обслуговує транспортний засіб:

- 1) здійснює управління транспортним засобом;
- 2) зобов'язаний відшкодувати збитки, завдані у зв'язку із втратою або пошкодженням транспортного засобу;
- 3) здійснює технічну експлуатацію транспортного засобу;
- 4) здійснює страхування транспортного засобу;
- 5) зобов'язаний відшкодувати шкоду, завдану іншій особі у зв'язку з використанням транспортного засобу.

- 6) не здійснює управління транспортним засобом;
- 7) укладає від свого імені договори перевезення орендованим транспортним засобом.

62. За договором найму транспортного засобу наймач зобов'язаний:

- 1) підтримувати транспортний засіб у належному технічному стані;
- 2) відшкодувати збитки, завдані у зв'язку із втратою або пошкодженням транспортного засобу;
- 3) здійснювати страхування транспортного засобу;
- 4) укладати договори перевезення з третіми особами;
- 5) укладати від свого імені договори перевезення;
- 6) негайно повернути транспортний засіб на першу вимогу наймодавця;
- 7) нести витрати, пов'язані з використанням транспортного засобу, в тому числі зі сплатою податків та інших платежів.

63. За договором найму транспортного засобу екіпаж транспортного засобу зобов'язаний відмовитися від виконання розпоряджень наймача, якщо:

- 1) вони суперечать умовам використання транспортного засобу;
- 2) вони суперечать моральним поглядам наймодавця;
- 3) вони суперечать умовам договору найму;
- 4) вони суперечать моральним засадам суспільства;
- 5) вони можуть бути небезпечними для транспортного засобу;
- 6) вони суперечать моральним поглядам екіпажу;
- 7) вони можуть бути небезпечними для держави.

64. Визначте правильні законодавчі положення щодо найму транспортного засобу:

- 1) предметом договору найму транспортного засобу не можуть бути наземні самохідні транспортні засоби;
- 2) предметом договору найму транспортного засобу можуть бути наземні самохідні транспортні засоби;
- 3) сторони можуть домовитися про надання наймодавцем наймачеві комплексу послуг для забезпечення нормального використання транспортного засобу;
- 4) сторони можуть домовитися про надання наймачем наймодавцеві комплексу послуг для забезпечення нормального використання транспортного засобу;
- 5) наймач має право без згоди наймодавця укладати від свого імені договори перевезення;
- 6) наймач не має права без згоди наймодавця укладати від свого імені договори перевезення;
- 7) витрати на утримання екіпажу несе наймодавець;

- 8) наймодавець зобов'язаний підтримувати транспортний засіб у належному технічному стані;
- 9) страхування транспортного засобу здійснюється наймачем.

65. За договором найму будівлі або іншої капітальної споруди одночасно з правом найму будівлі або іншої капітальної споруди (їх окремої частини) наймачеві надається право:

- 1) користування земельною ділянкою, яка прилягає до будівлі або споруди, у розмірі, необхідному наймачеві;
- 2) користування земельною ділянкою, яка не прилягає до будівлі або споруди, але належить наймодавцеві;
- 3) користування земельною ділянкою, на якій вони знаходяться;
- 4) користування земельною ділянкою, яка не прилягає до будівлі або споруди, у розмірі, необхідному для досягнення мети найму;
- 5) розпорядження земельною ділянкою, яка прилягає до будівлі або споруди, у розмірі, необхідному для досягнення мети найму.

66. За договором найму будівлі або іншої капітальної споруди одночасно з правом найму будівлі або іншої капітальної споруди (їх окремої частини) наймачеві надається право:

- 1) користування земельною ділянкою, яка прилягає до будівлі або споруди, у розмірі, необхідному наймачеві;
- 2) користування земельною ділянкою, яка не прилягає до будівлі або споруди, але належить наймодавцеві;
- 3) користування земельною ділянкою, яка не прилягає до будівлі або споруди, у розмірі, необхідному для досягнення мети найму;
- 4) користування земельною ділянкою, яка прилягає до будівлі або споруди, у розмірі, необхідному для досягнення мети найму;
- 5) розпорядження земельною ділянкою, яка прилягає до будівлі або споруди, у розмірі, необхідному для досягнення мети найму.

67. За договором найму будівлі або іншої капітальної споруди одночасно з правом найму будівлі або іншої капітальної споруди (їх окремої частини) наймачеві надається право:

- 1) користування земельною ділянкою, яка прилягає до будівлі або споруди, у розмірі, необхідному наймачеві;
- 2) користування земельною ділянкою, яка прилягає до будівлі або споруди, у розмірі, необхідному для досягнення мети найму;
- 3) користування земельною ділянкою, яка не прилягає до будівлі або споруди, але належить наймодавцеві;
- 4) користування земельною ділянкою, на якій вони знаходяться;

- 5) користування земельною ділянкою, яка не прилягає до будівлі або споруди, у розмірі, необхідному для досягнення мети найму;
- 6) розпорядження земельною ділянкою, яка прилягає до будівлі або споруди, у розмірі, необхідному для досягнення мети найму;
- 7) розпорядження земельною ділянкою, яка не прилягає до будівлі або споруди, у розмірі, необхідному для досягнення мети найму.

68. Якщо розмір земельної ділянки у договорі найму будівлі або іншої капітальної споруди не визначений, наймачеві надається право користування:

- 1) земельною ділянкою, на якій знаходяться будівля чи споруда;
- 2) земельною ділянкою, яка прилягає до будівлі або споруди, у розмірі, необхідному для досягнення мети найму;
- 3) земельною ділянкою, яка прилягає до будівлі або споруди, у розмірі, необхідному наймачеві;
- 4) усією земельною ділянкою, якою володів наймодавець;
- 5) користування земельною ділянкою, яка не прилягає до будівлі або споруди, у розмірі, необхідному для досягнення мети найму.

69. Об'єктами оренди землі є :

- 1) земельні ділянки, що перебувають у комунальній власності;
- 2) земельні ділянки, що перебувають у власності юридичних осіб;
- 3) надра;
- 4) земельні ділянки, що перебувають у колективній власності;
- 5) земельні ділянки, що перебувають у власності громадян;
- 6) земельні ділянки, що перебувають у власності народу України;
- 7) континентальний шельф;
- 8) ґрунти;
- 9) земельні ділянки, що перебувають у державній власності.

70. Орендодавцями земельних ділянок, що перебувають у комунальній власності, є :

- 1) селищні ради в межах повноважень, визначених законом;
- 2) міські ради в межах повноважень, визначених законом;
- 3) сільські ради в межах повноважень, визначених законом;
- 4) громадяни;
- 5) юридичні особи;
- 6) обласні ради в межах повноважень, визначених законом;
- 7) Верховна Рада Автономної Республіки Крим у межах повноважень, визначених законом.

71. Орендодавцями земельних ділянок, що перебувають у спільній власності територіальних громад, є:

- 1) міські ради в межах повноважень, визначених законом;
- 2) юридичні особи, уповноважені місцевою радою;
- 3) обласні ради в межах повноважень, визначених законом;
- 4) сільські, ради в межах повноважень, визначених законом;
- 5) районні ради в межах повноважень, визначених законом;
- 6) селищні, ради в межах повноважень, визначених законом;
- 7) Верховна Рада Автономної Республіки Крим у межах повноважень, визначених законом.

72. Орендодавцями земельних ділянок, що перебувають у державній власності, є:

- 1) районні державні адміністрації;
- 2) обласні державні адміністрації;
- 3) Рада Міністрів Автономної Республіки Крим;
- 4) районні ради в межах повноважень, визначених законом;
- 5) обласні ради в межах повноважень, визначених законом;
- 6) Сімферопольська міська державна адміністрація;
- 7) Київська міська рада.

ПОЗИЧКА

73. Визначте правильні законодавчі положення щодо позички:

- 1) за договором позички одна сторона передає у власність другій стороні грошові кошти або інші речі, визначені родовими ознаками, а друга сторона зобов'язується повернути таку ж суму грошових коштів або таку ж кількість речей того ж роду та такої ж якості;
- 2) за договором позички одна сторона (позичкодавець) безоплатно передає або зобов'язується передати другій стороні (користувачеві) річ для користування протягом встановленого строку;
- 3) за договором позички одна сторона передає або зобов'язується передати другій стороні річ для користування за плату на певний строк;
- 4) позичкодавцем може бути тільки фізична особа;
- 5) позичкодавцем може бути фізична або юридична особа;
- 6) юридична особа, яка здійснює підприємницьку діяльність, не може передавати речі у позичку особі, яка є її засновником;
- 7) фізична особа, яка здійснює підприємницьку діяльність, не може передавати речі у позичку особі, яка є її керівником;
- 8) юридична особа, яка здійснює підприємницьку діяльність, може передавати речі у позичку особі, яка є її учасником;
- 9) до договору позички субсидіарно застосовуються загальні положення про найм (оренду).

74. Визначте правильні законодавчі положення щодо позички:

- 1) договір позички речі побутового призначення між фізичними особами може укладатися усно;
- 2) договір позички речі побутового призначення між фізичними особами обов'язково укладається у письмовій формі;
- 3) договір позички між юридичними особами укладається у письмовій формі;
- 4) договір позички між юридичною та фізичною особою укладається у письмовій формі;
- 5) договір позички між юридичною та фізичною особою укладається в усній формі;
- 6) договір позички будівлі, іншої капітальної споруди строком до трьох років укладається в письмовій формі;
- 7) договір позички будівлі, іншої капітальної споруди строком до трьох років укладається в письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню;
- 8) договір позички будівлі, іншої капітальної споруди незалежно від строку дії договору укладається в письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню;
- 9) договір позички будівлі, іншої капітальної споруди строком на три роки і більше не підлягає державній реєстрації;

75. Договір позички транспортного засобу, в якому хоча б однією стороною є фізична особа, укладається:

- 1) в усній формі;
- 2) у письмовій формі;
- 3) у письмовій формі і підлягає державній реєстрації;
- 4) у письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню і державній реєстрації.
- 5) у письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню;

76. Якщо позичкодавець не виконує обов'язку передати річ у користування, друга сторона має право:

- 1) вимагати сплати позичкодавцем пені за кожен день прострочення;
- 2) вимагати передання речі у користування;
- 3) вимагати відшкодування завданих збитків;
- 4) вимагати зменшення плати за користування річчю.
- 5) відшкодувати збитки іншій стороні;
- 6) вимагати розірвання договору позички;
- 7) відшкодувати моральну шкоду іншій стороні.

77. За договором позички користувач зобов'язаний:

- 1) придбати річ в разі продажу її власником;
- 2) продати річ;
- 3) передавати річ у користування іншій особі;

- 4) користуватися річчю за її призначенням;
- 5) користуватися річчю відповідно до мети, визначеної у договорі;
- 6) повернути річ після закінчення строку договору в такому самому стані, в якому вона була на момент її передання;
- 7) користуватися річчю на свій розсуд.

ПІДРЯД

78. До вимог щодо неналежної якості роботи, виконаної за договором підряду, застосовується позовна давність:

- 1) шість місяців;
- 2) десять років;
- 3) три роки;
- 4) один рік;
- 5) чотирнадцять днів.

79. При залученні до роботи субпідрядників у договорі підряду відповідальним за результат роботи перед замовником є:

- 1) субпідрядник;
- 2) субпідрядник та генеральний підрядник солідарно;
- 3) субпідрядник та генеральний підрядник пропорційно до завданої шкоди;
- 4) генеральний підрядник;
- 5) сторона, обумовлена у договорі.

80. Робота за договором підряду виконується:

- 1) завжди з матеріалу підрядника;
- 2) з матеріалу субпідрядника;
- 3) з матеріалу замовника;
- 4) з матеріалу підрядника, якщо інше не встановлено в договорі;
- 5) усі відповіді правильні.

81. За неналежну якість матеріалу і устаткування відповідає при виконанні роботи за договором підряду:

- 1) субпідрядник;
- 2) замовник;
- 3) підрядник та субпідрядник солідарно;
- 4) підрядник;
- 5) виробник неякісного матеріалу.

82. При виконанні роботи за договором підряду з матеріалу замовника залишки матеріалу:

- 1) залишаються у підрядника;

- 2) залишаються у підрядника в якості розрахунку за виконану роботу;
- 3) знищуються, якщо інше не передбачено договором;
- 4) повертаються замовнику;
- 5) реалізуються підрядником на правах комісіонера.

83. Обов'язок вжиття заходів по збереженню майна наданого замовником для виконання договору підряду лежить на:

- 1) замовнику;
- 2) субпідряднику, якщо інше не передбачено договором;
- 3) охоронній організації;
- 4) підряднику;
- 5) власник матеріалів.

84. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження матеріалу до настання строку здачі підрядником визначеної у договорі підряду роботи несе:

- 1) підрядник;
- 2) замовник;
- 3) організація, що здійснює охорону об'єкта роботи;
- 4) сторона, що надала матеріали, якщо інше не встановлено у договорі;
- 5) субпідрядник, якщо інше не передбачено у договорі.

85. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження матеріалу після настання строку здачі підрядником визначеної у договорі підряду роботи несе:

- 1) підрядник;
- 2) сторона, що надала матеріали, якщо інше не встановлено у договорі;
- 3) замовник;
- 4) власник матеріалів;
- 5) сторона, яка пропустила строк прийняття роботи, якщо інше не встановлено у договорі.

86. Якщо у договорі підряду не встановлено ціну роботи або способи її визначення, ціна встановлюється:

- 1) на розсуд замовника на основі цін, що звичайно застосовуються за аналогічні роботи;
- 2) на вимогу підрядника з врахуванням цін, що звичайно застосовуються за аналогічні роботи;
- 3) статутними документами підрядника.
- 4) за рішенням суду на основі цін, що звичайно застосовуються за аналогічні роботи;
- 5) жодна відповідь не є правильною.

87. У разі перевищення твердого кошторису усі пов'язані з цим витрати несе:

- 1) підрядник, якщо інше не передбачено договором;
- 2) замовник, якщо інше не встановлено у договорі;
- 3) замовник, якщо інше не встановлено законом;
- 4) сторона, що надала матеріал для роботи;
- 5) підрядник, якщо інше не встановлено законом.

88. Підрядник, який своєчасно не попередив замовника про необхідність перевищення приблизного кошторису зобов'язаний:

- 1) виконати договір підряду за свій кошт;
- 2) вимагати розірвання договору підряду;
- 3) відшкодувати замовнику витрати пов'язані з перевищенням приблизного кошторису;
- 4) виконати договір підряду за ціною встановленою у договорі;
- 5) припинити виконання роботи до подальшого розпорядження замовника.

89. В разі невиконання обов'язку замовником по оплаті за виконану роботу, підрядник має право:

- 1) користуватися результатом виконаної роботи до повного розрахунку з замовником;
- 2) передати в оренду результат роботи, з метою покриття витрат на його зберігання;
- 3) знищити результат роботи, як такий, що неоплачений замовником;
- 4) накласти арешт на результат роботи, а також устаткування, залишок невикористаного матеріалу та інше майно замовника, що є у підрядника;
- 5) притримати результат роботи, а також устаткування, залишок невикористаного матеріалу та інше майно замовника, що є у підрядника.

90. До вимог щодо неналежної якості роботи будівництва будівель та споруд за договором підряду застосовується позовна давність:

- 1) один рік;
- 2) шість місяців;
- 3) п'ять років;
- 4) за домовленістю сторін;
- 5) три роки.

91. Документ, яким оформляється передання будівельних робіт підрядником та прийняття їх замовником:

- 1) кошторис;
- 2) робочий проект;
- 3) довідка про вартість виконаних робіт;
- 4) акт;

5) технічні умови.

92. Якщо інше не обумовлено договором будівельного підряду, забезпечення будівництва об'єкта проектно-кошторисною документацією, її погодження з уповноваженими державними органами та органами місцевого самоврядування, а також проведення в установленому порядку експертизи цієї документації здійснює:

- 1) підрядником;
- 2) проектувальником;
- 3) обласним, Київським та Севастопольським міським управлінням будівництва та архітектури;
- 4) замовником;
- 5) управлінням капітального будівництва місцевої державної адміністрації.

93. Власником об'єкта будівництва або результату інших будівельних робіт до їх здачі є:

- 1) підрядник;
- 2) управління капітального будівництва місцевої державної адміністрації;
- 3) територіальна громада, на території якої здійснюється будівництво;
- 4) замовник, якщо інше не передбачено договором;
- 5) підрядник і замовник спільно.

94. До вимог щодо неналежної якості будівель і споруд, побудованих за договором підряду, застосовується позовна давність:

- 1) шість місяців;
- 2) десять років;
- 3) один рік;
- 4) чотирнадцять днів;
- 5) три роки.

95. Склад, зміст проектно-кошторисної документації у договорі будівельного підряду визначається:

- 1) органами місцевого самоврядування;
- 2) установчими документами;
- 3) замовником;
- 4) стороною, що надала матеріали;
- 5) сторонами у договорі.

96. Матеріально-технічне забезпечення будівництва у договорі будівельного підряду покладається на:

- 1) сторін у рівних частках;
- 2) підрядника, якщо інше не встановлено договором;

- 3) замовника;
- 4) власника земельної ділянки на якій здійснюється будівництво;
- 5) сторону, що надала матеріали для будівництва.

97. Оплата робіт за договором будівельного підряду:

- 1) до початку виконання будівельних робіт;
- 2) проводиться замовником по частинам;
- 3) після спливу гарантійного терміну на об'єкт будівництва, якщо інший порядок розрахунків не встановлений за погодженням сторін;
- 4) після прийняття замовником об'єкта будівництва, якщо інший порядок розрахунків не встановлений за погодженням сторін;
- 5) жодна відповідь не є правильною.

98. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження об'єкта будівництва за договором будівельного підряду до його прийняття замовником несе:

- 1) страхова компанія;
- 2) замовник, якщо інше не передбачено у договорі;
- 3) органи місцевого самоврядування;
- 4) підрядник, крім випадків, коли це сталося внаслідок обставин, що залежали від замовника;
- 5) сторона визначена у законі крім випадків коли це сталося внаслідок обставин, що залежали від замовника.

99. Кошторис на виконання роботи може бути:

- 1) фактичним;
- 2) невизначеним;
- 3) матеріальним;
- 4) твердим;
- 5) частковим;
- 6) неповним;
- 7) приблизним.

100. За договором підряду підрядник зобов'язується виконати роботу:

- 1) на власний розсуд;
- 2) за завданням замовника;
- 3) на ризик замовника;
- 4) на користь субпідрядника;
- 5) на свій ризик;
- 6) жодна відповідь не є правильною;
- 7) всі відповіді є правильними.

101. За договором підряду замовник зобов'язується:

- 1) виконати роботу на власний ризик;
- 2) організувати умови роботи;
- 3) прийняти виконану роботу;
- 4) оплатити виконану роботу;
- 5) укласти договір з субпідрядником;
- 6) жодна відповідь не є правильною;
- 7) всі відповіді є правильними.

102. Ціна роботи у договорі підряду включає:

- 1) відшкодування витрат замовника;
- 2) плату за виконану роботу підрядником;
- 3) витрати на лікування в разі настання нещасного випадку при виконанні робіт підрядником.
- 4) моральну шкоду;
- 5) відшкодування витрат підрядника;
- 6) жодна відповідь не є правильною;
- 7) всі відповіді є правильними.

ПОСЛУГИ

103. Договір про надання послуг може укладатися на:

- 1) виготовлення речі;
- 2) обробку чи переробку речі;
- 3) ремонт речі;
- 4) зберігання цінностей у банку;
- 5) користування майном;
- 6) вчинення юридичних дій від імені та за рахунок довірителя;
- 7) виконання певних робіт.

104. Виконавець за договором про надання послуг може претендувати на плату за послуги, що не були виконані не з його вини у разі, якщо:

- 1) витрати на підготовку до виконання обов'язку про надання послуг перевищували п'ять неоподаткованих мінімумів доходів громадян;
- 2) неможливість виконання обов'язку з надання послуг виникла з вини замовника;
- 3) це прямо передбачено в договорі;
- 4) неможливість виконання обов'язку з надання послуг зумовлена форс мажорними обставинами;
- 5) послуги були виконані більше як на 50 %;
- 6) виконавець послуг державна організація;
- 7) замовник послуг фізична особа.

105. Договір доручення припиняється і разі:

- 1) смерті повіреного;
- 2) відмови повіреного від договору;
- 3) неплатоспроможності довірителя;
- 4) обмеження цивільної дієздатності довірителя або повіреного;
- 5) важкого матеріального становища повіреного;
- 6) визнання довірителя або повіреного недієздатним;
- 7) визнання довірителя або повіреного безвісно відсутнім;
- 8) хвороби довірителя;
- 9) відмови довірителя від договору.

106. Відносини в галузі транспортно-експедиторської діяльності регулюються:

- 1) Цивільним кодексом України,
- 2) Господарським кодексом України,
- 3) законом України «Про транспорт»,
- 4) законом України «Про транзит вантажів»,
- 5) законом України «Про транспортно-експедиторську діяльність»,
- 6) Транспортним кодексом України,
- 7) законом України «Про експедирування»,
- 8) законом України «Про доручення»
- 9) законом України «Про експедиторські послуги».

107. Оберіть правильні законодавчі положення щодо форми договору зберігання:

- 1) Договір зберігання укладається у письмовій формі у випадках, встановлених законом.
- 2) Договір зберігання, за яким зберігач зобов'язується прийняти річ на зберігання в майбутньому, має бути укладений у письмовій формі, незалежно від вартості речі, яка буде передана на зберігання.
- 3) Договір зберігання, за яким зберігач зобов'язується прийняти річ на зберігання в майбутньому, має бути укладений у письмовій формі, якщо вартість речі, яка буде передана на зберігання, становить понад 10 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.
- 4) Письмова форма договору вважається дотриманою, якщо прийняття речі на зберігання посвідчене розпискою, квитанцією або іншим документом, підписаним зберігачем.
- 5) Розписки, квитанції або іншого документу, підписаного зберігачем, є недостатньо для дотримання письмової форми договору.
- 6) Прийняття речі на зберігання при за надзвичайних обставин може підтверджуватися свідченням свідків.

- 7) Прийняття речі на зберігання при пожежі, повені, раптовому захворюванні може не підтверджуватися свідченням свідків.
- 8) Прийняття речі на зберігання може підтверджуватися видачею поклажодавцеві номерного жетона.
- 9) Прийняття речі на зберігання не може підтверджуватися видачею поклажодавцеві жетона або іншого знака.

108. Оберіть правильні законодавчі положення щодо виконання договору зберігання:

- 1) Зберігач зобов'язаний виконувати свої обов'язки за договором зберігання особисто.
- 2) Зберігач має право виконувати свої обов'язки за договором зберігання особисто.
- 3) Зберігач має право передати річ на зберігання іншій особі у разі, якщо він вимушений це зробити в інтересах поклажодавця і не має можливості отримати його згоду.
- 4) Про передання речі на зберігання іншій особі зберігач зобов'язаний своєчасно повідомити поклажодавця.
- 5) У разі передання зберігачем речі на зберігання іншій особі умови договору зберігання є чинними і первісний зберігач відповідає за дії особи, якій він передав річ на зберігання.
- 6) Зберігач не має права передати річ на зберігання іншій особі за жодних обставин.
- 7) Поклажодавець зобов'язаний зберігати передану йому річ особисто.
- 8) Про передання речі на зберігання іншій особі зберігач зобов'язаний повідомити поклажодавця в семиденний строк.
- 9) У разі передання зберігачем речі на зберігання іншій особі умови договору зберігання є чинними, але первісний зберігач вже не відповідає за дії особи, якій він передав річ на зберігання.

109. Оберіть правильні законодавчі положення щодо плати за зберігання:

- 1) Плата за зберігання та строки її внесення встановлюються договором зберігання.
- 2) Плата за зберігання та строки її внесення встановлюються законом.
- 3) Якщо зберігання припинилося достроково через обставини, за які зберігач не відповідає, він має право на пропорційну частину плати.
- 4) Якщо зберігання припинилося достроково через обставини, за які зберігач не відповідає, він не має права на плату.
- 5) Якщо поклажодавець після закінчення строку договору зберігання не забрав річ, він зобов'язаний внести плату за весь фактичний час її зберігання.
- 6) Якщо поклажодавець після закінчення строку договору зберігання не забрав річ, він зобов'язаний сплатити штраф.

- 7) Установчим документом юридичної особи або договором може бути передбачено безоплатне зберігання речі.
- 8) Поклажодавець має право не оплачувати зберігання речі, якщо зберігач неналежним чином не виконував свої обов'язки по зберіганню речі.
- 9) Витрати зберігача на зберігання речі можуть бути включені до плати за зберігання.

110. Зазначте правильні законодавчі положення, що стосуються спеціальних видів зберігання:

- 1) до договору про надання особі банківського сейфа без відповідальності банку за вміст сейфа застосовуються положення про договір зберігання;
- 2) до договору зберігання у камерах схову загального користування, що перебувають у віданні підприємств транспорту, застосовуються положення про майновий найм.
- 3) особа, якій передана на зберігання річ, що є предметом спору бере на себе обов'язок після вирішення спору повернути річ особі, за погодження усіх осіб, між якими є спір;
- 4) прийняття автотранспортного засобу на зберігання посвідчується жетоном;
- 5) договір зберігання речі, прийнятої ломбардом від фізичної особи, оформляється видачею охоронної квитанції;
- 6) банк має право вчиняти правочини з цінними паперами, прийнятими на зберігання;
- 7) ломбард зобов'язаний страхувати на користь поклажодавця за свій рахунок речі, прийняті на зберігання, виходячи з повної суми їх оцінки;
- 8) якщо річ здана в гардероб організації, зберігачем є ця організація;
- 9) річ, яка є предметом спору, передається на зберігання призначеній особі виключно за рішенням суду.

111. Зазначте правові наслідки, що наступають у разі, якщо поклажодавець не забрав річ із ломбарду:

- 1) річ переходить у власність ломбарду;
- 2) ломбард зобов'язаний зберігати річ три місяці від дня закінчення строку договору зберігання;
- 3) ломбард зобов'язаний страхувати на користь поклажодавця за його рахунок речі, прийняті на зберігання, виходячи з повної суми їх оцінки;
- 4) ломбард зобов'язаний продати річ, яку поклажодавець не забрав із ломбарду, після спливу трьох місяців від дня закінчення строку договору зберігання;
- 5) річ, яку поклажодавець не забрав із ломбарду після спливу трьох місяців від дня закінчення строку договору зберігання, може бути продана ломбардом;
- 6) річ передається в бюро знахідок для розшуку її власника з віднесенням на нього всіх витрат;

- 7) річ, яку покладавець не забрав із ломбарду після спливу шести місяців від дня закінчення строку договору зберігання, може перейти у власність ломбарду, якщо таке передбачено договором зберігання;
- 8) ломбард не зобов'язаний зберігати річ після закінчення дії договору зберігання;
- 9) до вимог про повернення речі із ломбарду застосовується спеціальна позовна давність – один рік.

112. Зазначте правильні законодавчі положення, встановлені у ЦК України, що стосуються зберігання речей у камерах схову організацій, підприємств транспорту:

- 1) якщо сторона не забрала річ із камери схову у встановлені строки, камера схову зобов'язана зберігати її до моменту витребування;
- 2) до договору зберігання у камерах схову загального користування, що перебувають у віданні підприємств транспорту, застосовуються положення про майновий найм;
- 3) якщо сторона не забрала річ із камери схову у встановлені строки, камера схову зобов'язана зберігати її протягом трьох місяців;
- 4) у разі втрати квитанції або номерного жетона річ, здана до камери схову організацій, підприємств транспорту може бути продана в порядку, встановленому законом;
- 5) до договору про зберігання речі в автоматичних камерах схову застосовуються положення про майновий найм;
- 6) у разі втрати квитанції або номерного жетона річ, здана до камери схову організацій, підприємств транспорту видається покладавцеві після надання доказів належності йому цієї речі;
- 7) збитки, завдані покладавцеві внаслідок втрати, нестачі або пошкодження речі, зданої до камери схову, відшкодовуються у розмірі, виходячи з вартості речі;
- 8) збитки, завдані покладавцеві внаслідок втрати, нестачі або пошкодження речі, зданої до камери схову, відшкодовуються протягом доби з моменту пред'явлення вимоги про їх відшкодування;
- 9) камери схову загального користування, що перебувають у віданні підприємств транспорту, приймають на зберігання речі пасажирів при наявності в них проїзних документів.

113. Зазначте правильні законодавчі положення, встановлені Законом України «Про страхування», що стосуються порядку і умов здійснення страхових виплат та страхового відшкодування:

- 1) страховик зобов'язаний здійснювати страхові виплати за умови настання страхового випадку;

- 2) здійснення страхових виплат і виплата страхового відшкодування проводиться страховиком на підставі заяви страхувальника і страхового акта;
- 3) страховик зобов'язаний не розголошувати відомостей про страховий випадок;
- 4) страхувальник має право залучати за свій рахунок аварійного комісара до розслідування обставин страхового випадку;
- 5) страхувальник має право залучати за свій рахунок аварійного комісара до розслідування обставин страхового випадку зі згоди страховика;
- 6) страховик зобов'язаний ознайомити страхувальника з умовами та правилами страхування;
- 7) у разі необхідності страхувальник має право робити запити до правоохоронних органів, банків, медичних закладів та інших підприємств, установ, організацій, що володіють інформацією про обставини страхового випадку;
- 8) у разі необхідності страховик має право робити запити до правоохоронних органів, банків, медичних закладів та інших підприємств, установ, організацій, що володіють інформацією про обставини страхового випадку;
- 9) здійснення страхових виплат та виплата страхового відшкодування є безумовним обов'язком страховика.

114. Зазначте правові наслідки зміни страхувальника – фізичної особи в договорі майнового страхування, визначені Законом України «Про страхування»:

- 1) договір майнового страхування припиняється;
- 2) у разі смерті страхувальника – фізичної особи, який уклав договір майнового страхування, права і обов'язки страхувальника переходять до осіб, які одержали майно в спадщину;
- 3) у разі смерті страхувальника – фізичної особи, який уклав договір майнового страхування, права і обов'язки страхувальника переходять до осіб, які одержали майно в спадщину за їх згодою;
- 4) у разі зміни страхувальника – фізичної особи права і обов'язки можуть перейти до іншої фізичної особи чи юридичної особи лише за згодою страховика, якщо інше не передбачено договором страхування;
- 5) у разі зміни страхувальника – фізичної особи права і обов'язки можуть перейти до іншої фізичної особи чи юридичної особи лише за взаємною згодою страховика і страхувальника, якщо інше не передбачено договором страхування;
- 6) зміна страхувальника в договорі майнового страхування не допускається;
- 7) зміна страхувальника в договорі майнового страхування допускається лише у разі реорганізації юридичної особи-страхувальника;
- 8) страхувальник зобов'язаний повідомити страховика про зміну страхувальника в договорі;

9) у разі визнання судом страхувальника-громадянина недієздатним його права і обов'язки за договором страхування припиняються.

115. Зазначте підстави припинення дії договору страхування, встановлені Законом України «Про страхування»:

- 1) відмова страховика від договору;
- 2) ліквідація страховика в порядку, встановленому законодавством;
- 3) вчинення страхувальником – фізичною особою умисного злочину, що призвів до страхового випадку;
- 4) несплати страхувальником страхових платежів у встановлені договором строки;
- 5) несвоєчасне повідомлення страхувальником про настання страхового випадку;
- 6) якщо перший страховий платіж не був сплачений за письмовою вимогою страховика протягом десяти робочих днів з дня пред'явлення такої вимоги страхувальнику;
- 7) якщо черговий страховий платіж не був сплачений за письмовою вимогою страховика протягом місяця з дня пред'явлення такої вимоги страхувальнику;
- 8) подання страхувальником свідомо неправдивих відомостей про предмет договору страхування;
- 9) прийняття судового рішення про визнання договору страхування недійсним.

116. Продовжіть наведене нижче положення, закріплене у Статуті залізниць України: Залізниця звільняється від відповідальності за втрату, недостачу, псування або пошкодження вантажу у разі, коли _____:

- 1) недостача вантажу перевищує норми природної втрати не більш ніж на 25 відсотків;
- 2) недостача вантажу не перевищує норм природної втрати і граничного розходження визначення маси;
- 3) недостача вантажу перевищує норми природної втрати не більш ніж на 50 відсотків;
- 4) вантаж надійшов у непошкоджену вагоні (контейнері) з непошкодженими пломбами відправника чи без пломб, коли таке перевезення дозволено Правилами транспортних перевезень, а також якщо вантаж прибув у непошкоджену відкриту рухому складі, завантаженому засобами відправника, якщо немає ознак втрати, псування або пошкодження вантажу під час перевезення;
- 5) зіпсований швидкопсувний вантаж, виявлений у вагоні, прибув без порушення встановленого режиму перевезень (охолодження, опалення, вентиляція), і термін перебування вантажу в дорозі не перевищив граничного терміну перевезень, встановленого Правилами транспортних перевезень;

- 6) недостача, псування або пошкодження сталися внаслідок дії природних причин, пов'язаних з перевезенням вантажу на відкритому рухомому складі;
- 7) вантаж перевозився у супроводі провідника відправника чи одержувача;
- 8) всі наведенні вище відповіді є правильними;
- 9) жодна з наведених вище відповідей не є правильною.

117. Повірений, який передав виконання доручення замісникові, повинен:

- 1) негайно повідомити про це довірителя;
- 2) переукласти договір з довірителем;
- 3) укласти з замісником договір про управління майновими правами довірителя;
- 4) а протязі місяця повідомити про це довірителя;
- 5) негайно переукласти договір з довірителем;

118. Як називається третя особа з якою комісіонер має право укласти договір субкомісії за згодою комітента?

- 1) третя особа;
- 2) довірений;
- 3) повірений;
- 4) субкомісіонер;
- 5) другий комісіонер;

119. Якщо комісіонер поручився за виконання правочину третьою особою, він має право :

- 1) на відшкодування упущеної вигоди;
- 2) розірвати договір;
- 3) на додаткову плату;
- 4) відмовитись від договору і вимагати відшкодування витрат;
- 5) на винагороду;

120. Як називаються сторони в договорі зберігання:

- 1) зберігач і замовник.
- 2) зберігач і поклажодавець.
- 3) зберігач і клієнт.
- 4) поклажозберігач і замовник.
- 5) замовник і поклажодавець.

ФІНАНСОВІ ПОСЛУГИ

121. Договір про надання споживчого кредиту укладається:

- 1) у письмовій формі і підлягає державній реєстрації;
- 2) у письмовій формі і підлягає нотаріальному посвідченню;

- 3) усній формі;
- 4) у письмовій формі;
- 5) у письмовій формі, з нотаріальним посвідченням і підлягає державній реєстрації.

122. Якщо договором позики не встановлений розмір процентів, то:

- 1) договір вважається безпроцентним;
- 2) позичальник сплачує три проценти річних;
- 3) береться до уваги розмір за вкладними до запитання в комерційних банках;
- 4) розмір визначається на рівні облікової ставки НБУ;
- 5) розмір визначається на рівні подвійної облікової ставки НБУ.

123. Якщо інше не встановлено договором, коли вкладник не вимагає повернення суми строкового вкладу зі спливом встановленого строку, договір вважається:

- 1) продовженням на умовах вкладу на вимогу;
- 2) припиненням;
- 3) продовженням на тих же умовах на рік;
- 4) продовженням на тих же умовах на той же строк;
- 5) продовженням на тих же умовах на невизначений строк.

124. Якщо договір банківського вкладу укладається на користь третьої особи, то його істотною умовою є:

- 1) визначення умови про кредитування;
- 2) визначення імені (найменування) особи, на користь якої зроблено вклад;
- 3) визначення підстав відмови від договору особи, на користь якої зроблено вклад;
- 4) визначення місця проживання (місцезнаходження) особи, на користь якої зроблено вклад;
- 5) визначення строку договору за бажанням особи, на користь якої зроблено вклад.

125. Кредитування рахунку називається:

- 1) форфейтинг;
- 2) овердрафт;
- 3) факторинг;
- 4) франчайзинг;
- 5) інкасо.

126. Документом, що містить нічим не обумовлене письмове розпорядження власника рахунку банку переказати грошову суму одержувачу, є:

- 1) платіжна вимога;

- 2) чек;
- 3) ощадний сертифікат;
- 4) акредитив;
- 5) ощадна книжка.

127. У разі одночасного надходження до банку кількох розрахункових документів банк у першу чергу списує кошти на підставі рішення суду

- 1) для погашення платежів до бюджету;
- 2) про оплату праці працівникам;
- 3) про стягнення аліментів;
- 4) про виплату вихідної допомоги;
- 5) про виплату за авторським договором.

128. Сторони договору факторингу називаються:

- 1) позикодавець і позичальник;
- 2) банк і вкладник;
- 3) фактор і клієнт;
- 4) фактородавець і фактороодержувач;
- 5) фактор і боржник.

129. Члени кредитної спілки несуть відповідальність за зобов'язаннями кредитної спілки:

- 1) всім своїм майном;
- 2) субсидіарну, всім своїм майном;
- 3) у межах пайових внесків;
- 4) у розмірі, кратному їх вступному внеску;
- 5) лише, якщо вони брали кредит.

130. Надавати кредити за рахунок залучених коштів має право на підставі відповідної ліцензії:

- 1) будь-яка фінансова установа;
- 2) лише Національний банк України;
- 3) лише кредитна установа;
- 4) будь-який суб'єкт підприємницької діяльності;
- 5) будь-яка юридична особа.

131. Якщо інше не передбачено договором позики, проценти виплачуються до дня повернення позики:

- 1) щомісяця;
- 2) щотижня;
- 3) щодня;
- 4) щокварталу;

5) щороку.

132. На підтвердження укладення договору позики може бути представлено:

- 1) розписку позичальника;
- 2) розписку позикодавця;
- 3) паспорт позичальника;
- 4) складське свідоцтво;
- 5) грошову суму.

133. Кредитодавцем за кредитним договором може виступати:

- 1) фізична особа;
- 2) банк;
- 3) фізична особа – суб'єкт підприємницької діяльності;
- 4) будь-яка юридична особа;
- 5) лише Національний банк України;
- 6) фінансова установа;
- 7) фізичні, юридичні особи, які є суб'єктами підприємницької діяльності.

134. За договором позики позикодавець передає позичальникові:

- 1) речі визначені індивідуальними ознаками, неспоживні у безоплатне користування;
- 2) грошові кошти у власність;
- 3) речі, визначені індивідуальними ознаками, у користування;
- 4) будь-які рухомі речі у власність;
- 5) будь-які нерухомі речі у безоплатне користування;
- 6) речі, визначені родовими ознаками, у власність;
- 7) речі, визначені індивідуальними ознаками, у власність.

135. Договір позики укладається у письмовій формі у таких випадках:

- 1) позичальником є фізична особа;
- 2) позикодавцем є фізична особа;
- 3) сума позики не менше 1 неоподаткованого мінімуму доходів громадян;
- 4) позикодавцем є юридична особа;
- 5) сторонами є фізичні особи;
- 6) сума позики не менше як у 10 разів перевищує встановлений законом розмір неоподаткованого мінімуму доходів громадян;
- 7) сума позики не менше як у 5 разів перевищує встановлений законодавством розмір неоподаткованого мінімуму доходів громадян.

136. Договір позики вважається безпроцентним, якщо:

- 1) право на одержання від позичальника процентів не передбачено договором;
- 2) в договорі не визначений чітко розмір процентів;

- 3) договір укладений між фізичними особами;
- 4) договір укладений між юридичними особами;
- 5) позичальникові передані інші речі, визначені родовими ознаками, крім грошей;
- 6) договір укладений між фізичними особами на суму, яка не перевищує п'ятдесятикратного розміру неоподаткованого мінімуму доходів громадян і не пов'язаний із здійснення підприємницької діяльності хоча б однією із сторін;
- 7) договір укладений між фізичною і юридичною особою.

137. Видами рахунків є:

- 1) спеціальні;
- 2) депозитні;
- 3) розрахункові;
- 4) кореспондентські;
- 5) податкові;
- 6) платіжні;
- 7) поточні.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ (ДОКЛАДІВ)

1. Місце договірного права у системі цивільного права України.
2. Особливості укладення договору на торгах.
3. Джерела договірного права України.
4. Елементи механізму укладення договорів на торгах.
5. Розмежування недійсних, неукладених та розірваних договорів.
6. Право на розірвання договору в односторонньому порядку: практичні аспекти.
7. Одностороння відмова від зобов'язань за договором.
8. Кондикційний позов: загальна характеристика.
9. Неустойка та її види.
10. Особливості випадку та непереборної сили як підстав звільнення від цивільно-правової відповідальності.
11. Відповідальність поручителя за договором поруки.
12. Особливості купівлі-продажу корпоративних прав.
13. Співвідношення договору міни та купівлі-продажу за цивільним законодавством України.
14. Особливості укладання договору купівлі-продажу в процесі приватизації та його зміст.
15. Особливості правового регулювання договору ренти.
16. Припинення договору довічного утримання.
17. Особливості укладання договору довічного утримання щодо майна, що є у спільній сумісній власності.
18. Договір генерального підряду на будівництво: загальна характеристика.
19. Уступка права вимоги за договором підряду.
20. Зміна та розірвання договору підряду.
21. Особливості перевезення небезпечних вантажів.
22. Аутсорсингові послуги.
23. Договір про надання послуг пластичної хірургії.
24. Правове регулювання міжнародних перевезень.
25. Права та обов'язки сторін за договором зберігання.
26. Характеристика договору складського зберігання.
27. Агентський договір : загальні положення.
28. Істотні умови договору страхування майна.
29. Особливості договору банківського вкладу.
30. Судова практика визнання договору факторингу недійсним.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові акти

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462.
3. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. / Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 461.
4. Земельний кодекс України : Закон України від 25 жовтня 2001 р. // Голос України. – 2001. – 20 листопада. – С. 3–12.
5. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань : Закон України від 22 листопада 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 5. – Ст. 28.
6. Про електронні довірчі послуги: Закон України від 05 жовтня 2017 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 45. – Ст.400.
7. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України № 851-IV від 22 травня 2003 р. // Урядовий кур'єр. – 2003. – № 119.
8. Про заставу : Закон України від 2 жовтня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 47. – Ст. 642.
9. Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг : Закон України від 6 липня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 28. – Ст. 205.
10. Про захист від недобросовісної конкуренції : Закон України № 236/96-ВР від 7 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 36. – Ст. 164.
11. Про захист економічної конкуренції : Закон України від 11 січня 2001 р. № 2210-III // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 12. – Ст. 64.
12. Про захист прав покупців сільськогосподарських машин : Закон України № 900-IV від 5 червня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 38. – Ст. 315.
13. Про захист прав споживачів : Закон України від 12 травня 1991 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 30. – Ст. 379. (У редакції від 01.12.2005 р. згідно з ЗУ № 3161-IV).

14. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16 квітня 1991 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 29. – Ст. 377.
15. Про іпотеку : Закон України від 5 червня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 38. – Ст. 313.
- 16.20. Про концесії : Закон України від 16 липня 1999 р. № 997-XIV // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 41. – Ст. 372.
17. Про метрологію та метрологічну діяльність : Закон України № 113/98-ВР від 11 лютого 1998 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 30–31. – Ст. 194.
18. Про міжнародний комерційний арбітраж : Закон України від 24 лютого 1994 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 25. – Ст. 198.
19. Про оренду державного та комунального майна : Закон України від 10 квітня 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 30. – Ст. 416.
20. Про оренду землі : Закон України в редакції Закону № 1211-IV від 2 жовтня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 10. – Ст. 102.
21. Про стандартизацію : Закон України від 17 травня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 31. – Ст. 145.
22. Про страхування : Закон України від 7 березня 1996 р. у редакції ЗУ № 2745-III від 4 жовтня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2002. – № 7. – Ст. 50.
23. Про товарну біржу : Закон України № 1956-XII від 10 грудня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 10. – Ст. 139.
24. Про фінансовий лізинг : Закон України від 16 грудня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1998. – № 16. – Ст. 68.
25. Про ціни і ціноутворення : Закон України № 507-XII від 3 грудня 1990 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1990. – № 52. – Ст. 52.
26. Про затвердження Типового договору оренди землі : Постанова Кабінету Міністрів України № 220 від 3 березня 2004 р. // Урядовий кур'єр. – 2004. – № 50.
27. Про затвердження типового концесійного договору : Постанова Кабінету Міністрів України від 12 квітня 2000 р. // Офіційний вісник України. – 2000. – № 15. – Ст. 454.
28. Про застосування Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів : Указ Президента України № 567/94 від 4 жовтня 1994 р. // Урядовий кур'єр. – 1994. – № 154–155 ; ІНКОТЕРМС2000 (введені в дію з 1 січня 2000 р.); // Урядовий кур'єр. – 2002. – № 63 ; Урядовий кур'єр. – 2002. – № 68.

29. Інструкція про порядок приймання продукції виробничотехнічного призначення і товарів народного споживання за якістю : затв. Постановою Держарбітражу при Раді Міністрів СРСР № II-7 від 25 квітня 1966 р. // Податки та бухгалтерський облік. – 2006. – № 75 ; Все для бухгалтера в торгівлі. – 2006. – № 33.
30. Інструкція про порядок приймання продукції виробничотехнічного призначення і товарів народного споживання за кількістю : затв. Постановою Держарбітражу при Раді Міністрів СРСР № II-6 від 15 червня 1965 р. // Податки та бухгалтерський облік. – 2006. – № 75 ; Все для бухгалтера в торгівлі. – 2006. – № 33.
31. Про затвердження договорів оренди : Наказ Фонду державного майна України № 1774 від 23 серпня 2000 р. // Офіційний вісник України. – 2000. – № 52. – Ст. 2281.

Основна

32. Берестова І. Е. Цивільне право України. Особлива частина. Договірні зобов'язання : навч. посіб. / І. Е. Берестова, С. С. Бичкова, І. А. Бірюков [та ін.] ; за заг. ред. С. С. Бичкової. – К. : Нац. акад. внутр. справ України, 2005. – 348 с.
33. Бичкова С. С. Цивільне право України. Договірні та недоговірні зобов'язання : підручник / С. С. Бичкова, І. А. Бірюков, В. І. Бобрик [та ін.] ; за заг. ред. С. С. Бичкової. – [2-ге вид., змін. та допов.]. – К. : КНТ, 2008. – 498 с.
34. Боднар Т. В. Договірне право України. Загальна частина : навч. посіб. / Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнецова [та ін.] ; за ред. О. В. Дзери. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 896 с.
35. Боднар Т. В. Договірні зобов'язання в цивільному праві (заг. положення) : навч. посіб. / Т. В. Боднар. – К. : Юстініан, 2007. – 280 с.
36. Договірне право України. Особлива частина : навч. посіб. для студ. вузів / за ред. О. В. Дзери. – К. : Юрінком Інтер, 2009. – 1200 с.
37. Договор в народном хозяйстве (вопросы общей теории) / Сулейменов М. К., Покровский Б. В., Жакенов В. А. и др. – Алма-Ата: Наука, 1987. – 175 с.
38. Жилінкова І. В. Договірне право : конспект лекцій / І. В. Жилінкова, В. І. Борисова, І. В. Спасибо-Фатеева [та ін.] ; за ред. І. В. Жилінкової, В. І. Борисової. – Харків : Нац. юрид. акад. України, 2008. – 116 с.
39. Иоффе О. С. Обязательственное право. – М.: «Юрид. лит.», 1975. – 880 с.
40. Луць В. В. Контракты у підприємницькій діяльності : навч. посіб. / В. В. Луць. – [2-ге вид., перероб. і допов.]. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 576 с.

41. Пухан І, Поленак-Акимовська М. Римське право. / Переклад з македонського д. ю. н. проф. В.А. Томсинова і Ю.В. Филиппова / Під ред. Проф. В.А. Томсинова. – М.: Видавництво Зерцало, 2000. – 411с.
42. Цивільне право України: Особлива частина: підручник / В.Г. Фазікош, С.Б. Булеца, В.В. Заборовський, Р.М. Достдар та ін.; за ред. В.Г. Фазікоша, С.Б. Булеци. – К.: «Знання», 2013. – 751с.

Додаткова

43. Ансон Вільям Р. Основи договірної права / пер. з 18-го англ. вид. А. С. Александровського, А. С. Ахманова, С. М. Рапопорта ; під ред. Д. Ф. Рамзайцева. – М. : Міжнародна книга, 1947. – 458 с.
44. Бабаджанян Г. Договір купівлі-продажу товарів: загальні обмеження саморегулювання / Г. Бабаджанян // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2021. – № 1. – С. 54–62.
45. Бальц Д. А. Поняття зміни умов трудової угоди та його співвідношення із суміжними правовими поняттями / Д. А. Бальц // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. – 2021. – № 1. – С. 120–127.
46. Бежевець А. Договірні відносини на енергетичному ринку / А. Бежевець // Юридична практика. – 2004. – № 43. – С. 15–16.
47. Беяневич О. А. Господарське договірне право України (теоретичні аспекти) / О. А. Беяневич. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 592 с.
48. Беяневич О. А. До питання про недійсність господарських угод / О. А. Беяневич // Вісник господарського судочинства. – 2004. – № 2. – С. 200–207.
49. Беяневич О. А. Договір як засіб саморегуляції господарських відносин: загальна характеристика / О. А. Беяневич // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2005. – № 8. – С. 40–48.
50. Беяневич О. А. Про види джерел господарського договірної права / О. А. Беяневич // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2005. – № 10. – С. 46–55.
51. Беркела Г. Ю. Договір підряду на капітальне будівництво: особливості, предмет, істотні умови та відповідальність / Г. Ю. Беркела // Журнал східноєвропейського права. – 2020. – № 82. – С. 158–164.
52. Білоус Ж. Проблеми визнання господарських угод недійсними / Ж. Білоус // Юридична Україна. – 2004. – № 11. – С. 31–40.
53. Бобко У. П. Особливості вимог до угод укладених у сфері публічних закупівель та внесення змін до них / У. П. Бобко // Журнал східноєвропейського права. – 2020. – № 82. – С. 9–15.

54. Богун В. Правовое регулирование договорных отношений по новым Гражданскому и Хозяйственному кодексам Украины / В. Богун // Частный предприниматель. – 2003. – № 21. – С. 6–9.
55. Брагинский М. И. Договорное право / М. И. Брагинский, В. В. Витрянский. – М. : Статут, 2006. – Кн. 5, Т. 2 : Договоры о банковском вкладе, банковском счете; банковские расчеты. Конкурс, договоры об играх и пари. – Ярославль : Ярославский полиграфкомбинат, 2006. – 621 с.
56. Брагинский М. И. Договорное право / М. И. Брагинский, В. В. Витрянский. – М. : Статут, 2006. – Кн. 5, Т. 1 : Договоры о займе, банковском кредите и факторинге. Договоры, направленные на создание коллективных образований. – Ярославль : Ярославский полиграфкомбинат, 2006. – 734 с.
57. Брагинский М. И. Договорное право Кн. 1 : Общие положения / М. И. Брагинский, В. В. Витрянский. – [2-е изд., стер.] – М. : Статут, 2003. – 841 с.
58. Брагинский М. И. Договорное право Кн. 2. : Договоры о передаче имущества / М. И. Брагинский, В. В. Витрянский. – М. : Статут, 2003. – 795 с.
59. Брагинский М. И. Договорное право Кн. 3 : Договоры о выполнении работ и оказании услуг / М. И. Брагинский, В. В. Витрянский. – [2-е изд., стер.] – М. : Статут, 2002. – 800 с.
60. Брагинский М. И. Договорное право Кн. 4 : Договоры о перевозке, буксировке, транспортной экспедиции и иных услугах в сфере транспорта. / М. И. Брагинский, В. В. Витрянский. – М. : Статут, 2004. – 909 с.
61. Буткевич О. В. Сторони в договорі (контракті) на реалізацію інвестиційного проекту у вільній економічній зоні / О. В. Буткевич // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2003. – № 10. – С. 70–77.
62. Віхров О. Роль і місце організаційно-господарських зобов'язань у сучасній економіці / О. Віхров // Право України. – 2004. – № 4. – С. 53–56.
63. Волкова К. Особливості регулювання договорів доручення на управління корпоративними правами держави / К. Волкова // Юридичний вісник України. – 2004. – № 25. – С. 29.
64. Воловенко І. Неточності при складанні господарських договорів / І. Воловенко // Справочник економіста. – 2007. – № 2. – С. 53–55.
65. Дмитрієва Ю. Визначення поняття «договору простого товариства» та його правова кваліфікація / Ю. Дмитрієва // Право України. – 2007. – № 9. – С. 96–100.

66. Договір у цивільному і трудовому праві : довідник / за ред. Ю. С. Шемшученка, Я. М. Шевченко ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Ч. 1 : Я. М. Шевченко, О. М. Молявко, І. Ф. Севрюкова [та ін.]. – К. : Юридична книга, 2000. – 280 с.
67. Договір у цивільному і трудовому праві : довідник / за ред. Ю. С. Шемшученка, Я. М. Шевченко ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – Ч. 2 : Зразки документів / Я. М. Шевченко, О. М. Молявко, І. Ф. Севрюкова [та ін.]. – К. : Юридична книга, 2000. – 96 с.
68. Договори в підприємницькій діяльності / Податки та бухгалтерський облік. – 2004. – № 15/16. – С. 3–108 – (Спецвипуск).
69. Євстігнєєв А. Істотні умови договору за Цивільним та Господарським кодексами: порівняльний аспект / А. Євстігнєєв // Юридичний журнал. – 2006. – № 1. – С. 22–23.
70. Єфімов О. Господарський та цивільно-правовий договори у підприємницькій діяльності / О. Єфімов // Аудитор України. – 2009. – № 9/10. – С. 59–63.
71. Йолкіна Н., Швець К. Трудовий та цивільно-правовий договір: відмінності та особливості: URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/trudove-pravo/trudoviy-ta-civilnopravoviy-dogovir-vidminnosti-ta-osoblivosti.html>
72. Клейменова С. До питання про систему договорів лізингу / С. Клейменова // Вісник прокуратури. – 2006. – № 8. – С. 62–66.
73. Колісникова Г. В. Договір купівлі-продажу як підстава виникнення права власності на нерухоме майно / Г. В. Колісникова, А. І. Снігур // Журнал східноєвропейського права. – 2020. – № 76. – С. 55–62.
74. Колісникова Г. В. Співвідношення договору будівельного підряду та договору підряду на капітальне будівництво / Г. В. Колісникова, Г. Ю. Беркела // Журнал східноєвропейського права. – 2020. – № 76. – С. 48–54.
75. Коломієць К. В. Сторони договору факторингу / К. В. Коломієць // Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія». – 2018. – Вип. 4. – С. 194–202.
76. Коломієць Н. Становлення господарського зобов'язання як правової категорії / Н. Коломієць // Право України. – 2006. – № 4. – С. 48–52.
77. Корецький А. Д. Теоретико-правові основи учиня о договорі / А. Д. Корецький ; отв. ред. д.ю.н., акад. РАЕН П. П. Баранов. – С.Пб. : Юридический центр Пресс, 2001. – 211 с.
78. Костенко Л. Ціна є обов'язковою умовою господарського договору / Л. Костенко // Бухгалтерія. – 2006. – № 26. – С. 85–87.

- 79.Кравчук В. Правові наслідки недійсності договорів про відчуження часток в статутному капіталі товариства / В. Кравчук // Юридична Україна. – 2007. – № 10. – С. 36–42.
- 80.Крижна В. М. Договір за ЦКУ та господарський договір за ГКУ / В. Крижна // Бухгалтерія. – 2005. – № 3/4. – С. 66–71.
- 81.Крижна В. М. Права та обов'язки сторін за договором комерційної концесії / В. М. Крижна // Економіка. Фінанси. Право. – 2004. – № 7. – С. 14–18.
- 82.Крисенко Т. Договір у господарській діяльності підприємств / Т. Крисенко // Секретар-референт. – 2005. – № 9. – С. 16–22.
- 83.Лавриненко М. Р. Особливості укладення договору найму (оренди) нерухомого майна за законодавством України, Російської Федерації та Франції / М. Р. Лавриненко // Вісник Одеського національного університету. Серія : Правознавство. – 2019. – Т. 24, Вип. 1. – С. 182-192.
- 84.Лідовець Р.А. Поняття договору в цивільному праві України // Наукові записки. Серія «Право». – 2003. – Вип. 4. – С. 192-201.
- 85.Луговець Л. Особливості укладання господарських договорів згідно з новим законодавством України / Л. Луговець // Справочник економіста. – 2004. – № 6. – С. 23–28 ; Справочник економіста. – 2004. – № 7. – С. 70–73.
- 86.Луговець Л. Особливості укладання господарських договорів згідно з новим законодавством України / Л. Луговець // Справочник економіста. – 2004. – № 8. – С. 47–49 ; № 9. – С. 33–37.
- 87.Лукасевич-Крутник І. С. Перевізник як суб'єкт договірних зобов'язань з надання транспортних послуг / І. С. Лукасевич-Крутник // Актуальні проблеми правознавства. – 2020. – Вип. 3. – С. 137-145.
- 88.Мельник О. О. Зміна та розірвання договору, з точки зору різних правових доктрин, у випадку дії обставин форс-мажору / О. О. Мельник // ScienceRise. Juridical Science. – 2020. – № 4. – С. 34-40.
- 89.Мельник О. О. Зміна та розірвання договору, з точки зору різних правових доктрин, у випадку дії обставин форс-мажору / О. О. Мельник // ScienceRise. Biological science. – 2020. – № 4. – С. 34-40.
- 90.Менів Л. Д. Зарубіжний досвід правового регулювання договору дарування / Л. Д. Менів // Журнал східноєвропейського права. – 2020. – № 76. – С. 76-83.
- 91.Мілаш В. До питання про підприємницькі комерційні договори з посиленням публічним інтересом / В. Мілаш // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 10. – С. 45–50.

92. Мілаш В. Договірна правосуб'єктність сторін зовнішньоекономічного договору / В. Мілаш // Право України. – 2004. – № 6. – С. 39–42.
93. Мілаш В. Інтерес як системоутворюючий конструктивний елемент підприємницького комерційного договору / В. Мілаш // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 6. – С. 74–80.
94. Мілаш В. Нові підходи до визначення договору в господарському праві / В. Мілаш // Право України. – 2007. – № 9. – С. 31–36.
95. Мілаш В. Принцип свободи підприємницького комерційного договору / В. Мілаш // Право України. – 2005. – № 2. – С. 36–40.
96. Мілаш В. Проблема визначення кола учасників підприємницьких комерційних договірних відносин / В. Мілаш // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 12. – С. 7–13.
97. Мілаш В. С. До питання про правосуб'єктність сторін господарсько-договірних відносин / В. С. Мілаш // Вісник господарського судочинства. – 2004. – № 3. – С. 257–263.
98. Мілаш В. С. Конструктивні системоутворюючі елементи підприємницького комерційного договору: постановка питання / В. С. Мілаш // Вісник господарського судочинства. – 2005. – № 3. – С. 203–214.
99. Мілаш В. С. Про підстави недійсності підприємницького комерційного договору / В. С. Мілаш // Вісник господарського судочинства. – 2006. – № 2. – С. 194–204.
100. Мілаш В. Теоретичні аспекти співвідношення свободи підприємницького комерційного договору та обмежувальних чинників / В. Мілаш // Українське комерційне право. – 2005. – № 6. – С. 51–64.
101. Мілаш В. Теоретичні аспекти тлумачення господарського договору: історія та сучасність / Мілаш В. // Підприємництво, господарство і право. – 2004. – № 5. – С. 31–35.
102. Міськевич Л. Р. Поняття та правова природа договору оренди земель водного фонду / Л. Р. Міськевич // Актуальні проблеми правознавства. – 2020. – Вип. 4. – С. 97–102.
103. Мороз О. В. Акцепт як стадія укладення цивільно-правового договору / О. В. Мороз // Право та інновації. – 2020. – № 2. – С. 45–49.
104. Назаренко В. Особливості укладання, виконання та відповідальності за невиконання або неналежне виконання умов договору комісії на продаж сільськогосподарської продукції у сфері зовнішньоекономічної діяльності / В. Назаренко // Підприємництво, господарство і право. – 2007. – № 12. – С. 72–76.

105. Назаренко В. Сторони договору комісії у сфері зовнішньоекономічної діяльності / В. Назаренко // Підприємництво, господарство і право. – 2007. – № 10. – С. 87–91.
106. Назаров А. М. Общая характеристика гражданско-правового договора / А. М. Назаров // Право та інноваційне суспільство. – 2020. – № 1. – С. 7-13.
107. Наранович А. Право подписи: директора компаний совершают большую ошибку, когда позволяют подписывать договоры не уполномоченным на это должностным лицам предприятия / А. Наранович // Финансовая консультация. – 2005. – № 20. – С. 27–28.
108. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : у 2 т. / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. – [3-тє вид., перероб. і допов.] / О. О. Кот, Т. В. Бондар, С. І. Шимон [та ін.]. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – Т. 2. – 1087 с.
109. Ніколенко Л. Правові проблеми класифікації господарських зобов'язань / Л. Ніколенко // Підприємництво, господарство і право. – 2007. – № 11. – С. 39–42.
110. Орлова І. Визначення державних гарантій виконання господарських зобов'язань / І. Орлова // Підприємництво, господарство і право. – 2007. – № 9. – С. 104–106.
111. Пашков В. Проблеми визначення учасників господарськодоговорних відносин у галузі охорони здоров'я / В. Пашков // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – № 5. – С. 34–38.
112. Подцерковний О. П. Ціна як умова господарського договору / О. П. Подцерковний // Вісник господарського судочинства. – 2005. – № 6. – С. 144–151.
113. Поліводський О. А. Договір оренди землі. Динаміка недійсності / О. А. Поліводський // Правова держава. – 2020. – Вип. 31. – С. 249-260.
114. Посполітак В. Зобов'язання за договором про спільну діяльність. Договір простого товариства / В. Посполітак, Р. Ханік-Посполітак // Українське комерційне право. – 2003. – № 4. – С. 35–49.
115. Про затвердження примірних договорів купівлі-продажу : Наказ від 22 серпня 2005 р. № 2411 / Фонд державного майна України // Інвестгазета. – 2005. – № 43. – С. 4–21 ; Державний інформаційний бюлетень про приватизацію. – 2005. – № 11. – С. 43–62 ; Офіційний вісник України. – 2005. – № 38. – С. 124–156 (з текстами примірних договорів).
116. Проценко І. Деякі аспекти вибору права для регулювання зобов'язань, що виникли внаслідок недобросовісної конкуренції / І. Проценко // Юридичний журнал. – 2003. – № 11. – С. 24–26.

117. Резнікова В. Укладення господарського договору про спільну діяльність: проблемні аспекти правового регулювання / В. Резнікова // Підприємництво, господарство і право. – 2005. – № 9. – С. 100–104.
118. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Київської міської ради професійних спілок щодо офіційного тлумачення частини третьої статті 21 Кодексу законів про працю України (справа про тлумачення терміну «законодавство») від 9 липня 1998 року №12-рп/98: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-98#Text>
119. Ручка О. А. Роль принципу реального виконання зовнішньоекономічного договору / О. А. Ручка // Адвокат. – 2004. – № 9. – С. 16–19.
120. Саванець Л. М. Довіреність та договір доручення: порівняльно-правовий аналіз / Л. М. Саванець // Актуальні проблеми правознавства. – 2020. – Вип. 4. – С. 112–118.
121. Серебрякова Ю. Підстави визнання договору оренди нерухомості неукладеним: господарсько-правовий аспект / Ю. Серебрякова // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – № 2. – С. 92–94.
122. Сидоров Я. О. Підстави та особливості припинення договору комерційної концесії / Я. О. Сидоров // Бюлетень Міністерства юстиції України. – 2007. – № 9. – С. 98–106.
123. Сисуєв С. Ю. До проблеми визначення поняття «господарський договір» / С. Ю. Сисуєв // Юриспруденція: теорія і практика. – 2006. – № 8. – С. 49–52.
124. Січко Д. С. Суб'єктивний склад договору фінансового лізингу / Д. С. Січко // Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. – 2005. – № 2. – С. 180–184.
125. Стаматіна М. Договір поставки у нових Цивільному кодексі України та Господарському кодексі України / М. Стаматіна // Підприємництво, господарство і право. – 2003. – № 9. – С. 25–28.
126. Створення, реорганізація та ліквідація підприємств у запитаннях та відповідях: Нормативна база; Відповіді на запитання, зразки статуту ТОВ і засновницького договору : метод. посіб. – Дніпропетровськ : Баланс-Клуб, 2004. – 144 с.
127. Таненок О. Зобов'язання в господарському праві: (договірні зобов'язання і їхнє значення в регулюванні ринкової економіки) / О. Таненок // Персонал. – 2005. – № 6. – С. 74–79.
128. Тараба Н. Поняття договору міжнародного фінансового лізингу / Н. Тараба // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – № 2. – С. 11–14.

129. Ткачук А. С. Правове регулювання ліцензійного договору / А. С. Ткачук // ScienceRise. Juridical Science. – 2021. – № 1. – С. 15-19.
130. Томчишен С. В. Визнання договору неукладеним за Цивільним та Господарським кодексами України / С. В. Томчишен // Вісник господарського судочинства. – 2006. – № 4. – С. 178–188.
131. Трофімова О. В. Поняття та ознаки договору лізингу / О. В. Трофімова // Вісник господарського судочинства. – 2004. – № 4. – С. 173–180.
132. Уралова Ю. П. Деякі питання виконання договору найму (оренди) транспортного засобу / Ю. П. Уралова, Ю. О. Моїсєєв // Журнал східноєвропейського права. – 2020. – № 78. – С. 111-118.
133. Урусова Г. Господарські договори: укладення, зміна, розірвання за ГКУ / Г. Урусова // Бухгалтерія. – 2004. – № 46. – С. 82–84.
134. Федорчук Д. Забезпечення виконання зобов'язань у підприємницькій діяльності / Д. Федорчук // Юридична газета. – 2006. – № 18. – С. 14.
135. Філатова Н. Ю. Договори типу click-wrap і browse-wrap: особливості і призначення / Н. Ю. Філатова, О. С. Бережнюк // Вісник Одеського національного університету. Серія : Правознавство. – 2018. – Т. 23, Вип. 1. – С. 87-97.
136. Хвозд В. Трудовий договір та контракт. Відмінності: URL: <https://sk.ua/press-center/trudovy-dogovir-ta-kontrakt-vidminnosti/>
137. Цеслів О. В. Оптимізація франчайзингового договору в умовах невизначеності / О. В. Цеслів // Інфраструктура ринку. – 2020. – Вип. 41. – С. 332-335.
138. Чабан О. Зміст інвестиційного договору (контракту) / Чабан О. // Юридична Україна. – 2007. – № 12. – С. 44–48.
139. Черешнюк В. Відшкодування збитків як форма відповідальності за порушення господарського договору / В. Черешнюк // Юридична Україна. – 2006. – № 9. – С. 65–70.
140. Черешнюк В. Укладення попереднього господарського договору та його правові наслідки / В. Черешнюк // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – № 1. – С. 22–25.
141. Черешнюк В. Штрафні санкції за порушення господарських договорів / В. Черешнюк // Підприємництво, господарство і право. – 2006. – № 7. – С. 83–87.
142. Чучковська А. Форма господарських договорів, що вчиняються через мережі електрозв'язку, зокрема через Інтернет / А. Чучковська // Підприємництво, господарство і право. – 2003. – № 12. – С. 8–11.

143. Штумп Г. Лицензионный договор / Г. Штумп ; пер. с нем. А. К. Кудряшова, В. В. Драгунова ; под ред. и со вступ. ст. М. М. Богуславского. – М. : Прогресс, 1998. – 478 с.
 144. Щербакова Н. В. Поняття та правова природа договорів про злиття та приєднання господарських товариств / Н. В. Щербакова // Вісник господарського судочинства. – 2006. – № 4. – С. 209–217.
 145. Ярема А. Г. Науково-практичний коментар до цивільного законодавства України : у 4 т. / А. Г. Ярема, В. Я. Карабань, В. В. Кривенко, В. Г. Ротань ; Акад. суддів України. – К. : А.С.К.; Севастополь : Ін-т юрид. дослідж. – Т. 3 : Договірні зобов'язання. Недоговірні зобов'язання. Спадкове право. – 2006. – 927 с.
-

ЗМІСТ

Вступ.....	5
ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ.....	6
ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ	54
ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ.....	56
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	95